

เอกสารวิชาการ

เรื่องที่ ๑

แนวทางการดำเนินคดีปกครอง
กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์
เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเปิดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่
ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด

โดย

พงศธร โคนิล

เลขทะเบียนวิชาการที่

๖๒(๒)-๐๕๑๓-๑๐๐

สถานที่ดำเนินการ

สำนักกฎหมาย

ระยะเวลาดำเนินการ

๒๕๖๒

การเผยแพร่

เผยแพร่บนเว็บไซต์สำนักกฎหมาย กรมปศุสัตว์

<http://legal.dld.go.th>

ผลงานวิชาการ (KM)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง แนวทางการดำเนินคดีปกครอง กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหาย จากกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศ เขตสงสัยว่ามีโรคระบาดสัตว์

โดย	นางพงศธร โคนิล	ตำแหน่ง	นิติกรปฏิบัติการ
	กลุ่มคดีปกครอง		สำนักกฎหมาย
	กรมปศุสัตว์		กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง			นิติกรชำนาญการ
	กลุ่มคดีปกครอง		สำนักกฎหมาย
	กรมปศุสัตว์		กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปี พ.ศ. ๒๕๖๒			

การปฏิบัติงานด้านการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ อาจมีมาตรการบางประการ ที่มีลักษณะเป็นการกระทบสิทธิต่อบุคคล ซึ่งอาจก่อให้เกิดข้อพิพาททางกฎหมาย นำมาสู่การฟ้องคดีได้ เช่นการดำเนินคดีปกครองที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้อยู่ที่ มูลกรณีสืบเนื่องจาก นาง ช เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เรียกค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์ โดยอ้างว่า ตนได้ซื้อเป็ดมาเลี้ยงในลักษณะ เป็ดไล่ทุ่ง มีค่าใช้จ่ายน้อย ต่อมา เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ได้มาพบและแจ้งให้เคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่ง ออกจากพื้นที่ภายใน ๓ วัน โดยแจ้งต่อนาง ช ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดมีนโยบายห้ามเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง มิฉะนั้น จะดำเนินคดีเพื่อเอาผิดตามกฎหมายและจะนำรถชุดมาเฝ้ากวดเป็ดไล่ทุ่งของ นาง ช นาง ช จึงย้ายเป็ด ไปเลี้ยงยังพื้นที่อื่นและประสบปัญหาขาดทุน ได้รับความเสียหาย นาง ช เห็นว่า ถูกเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ กลั่นแกล้ง การกระทำของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเหตุให้ นาง ช ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายจากค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมเป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้กรมปศุสัตว์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ พร้อมชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี เนื่องจากมูลคดีนี้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ ผู้รับผิดชอบสำนวนจึงต้องประสานงานรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐาน และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำคำให้การต่อสู้คดี ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ ในส่วนภูมิภาค ต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติทั้งของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแนวทางปฏิบัติของผู้ว่าราชการจังหวัด ต้องศึกษา ทำความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง และพฤติการณ์แวดล้อม โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ประสานขอข้อมูลความรุนแรงของสถานการณ์การระบาดของโรค และสาเหตุที่ทำให้ต้องมีการ เฝ้าระวังอย่างเข้มงวดเพื่อให้การจัดทำคำให้การต่อศาลมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ และมีเหตุผลรับฟังได้

ตลอดจนศึกษาแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดเพื่อประกอบการจัดทำคำให้การ แก่ข้อต่อสู้ ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีให้ครบถ้วนทุกประเด็น ซึ่งศาลได้รับฟังข้อเท็จจริงจากคู่ความทั้งสองฝ่ายแล้ว คดีนี้สรุปผลคำพิพากษาได้ว่า การที่นาย ส แจ้งให้นาง ช ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายเปิดไล่งุ่ ออกจากพื้นที่จังหวัดตาก เป็นการปฏิบัติตามการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดตากโดยชอบแล้ว และโดยเหตุที่นาย ส เพียงแต่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายผู้งุ่เปิดไล่งุ่ออกจากพื้นที่โดยมิได้มีการจับกุม เพื่อดำเนินคดีตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติ โคร่ระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ การกล่าวอ้างว่า ถูกนาย ส กลั่นแกล้งจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การกระทำของนาย ส จึงเป็นการกระทำที่ ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี กรมปศุสัตว์ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องชดใช้ ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด กรณีศึกษาในครั้งนี้ นิติกรหรือเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ ที่สนใจสามารถศึกษาแนวทางการดำเนินคดีปกครอง หลักกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และ แนวทางปฏิบัติจากคดีดังกล่าว เพื่อนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง และมีความมั่นใจ เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ผู้ขอรับการประเมิน

สิงหาคม ๒๕๖๒

คำนำ

มาตรการเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ โดยสภาพมักมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิ หรือกระทบสิทธิบุคคล เนื่องจาก ต้องมีการควบคุม กำกับดูแล การควบคุมโรคอย่างเข้มงวด หากเกิดการระบาดของโรค โดยเฉพาะโรคไข้หวัดนก จะเกิดผลกระทบรุนแรงต่อเศรษฐกิจและสุขภาพของประชาชนโดยรวม การบังคับใช้กฎหมายจึงต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม ซึ่งน้ำหนักประโยชน์สาธารณะ กับสิทธิของบุคคล และดำเนินการด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ นอกจากการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ยังมีแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากส่วนกลาง โดยรัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมปศุสัตว์แล้ว ยังมีแนวทางปฏิบัติของจังหวัดด้วย เมื่อปรากฏกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก ได้ตรวจสอบพบการลักลอบนำเข้าไข่ ไก่ฟุ้งมาเลี้ยงในพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดสัตว์ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสัตว์แพทย์ จึงแจ้งให้เกษตรกรทราบว่า การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และหากตรวจสอบพบว่าเปิดที่เลี้ยงเป็นโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาด จะต้องทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ด้วยการฝังกลบ แต่เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดตากมีนโยบาย มิให้มีการเลี้ยงเปิดไก่ฟุ้งในพื้นที่และให้มีการผลักดันฝูงเปิดไก่ฟุ้งที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกไปนอกพื้นที่ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก จึงแจ้งให้เกษตรกรเคลื่อนย้ายเปิดออกจากพื้นที่หากไม่ดำเนินการ จะดำเนินคดีตามกฎหมาย เกษตรกรรายดังกล่าวจึงนำเข้าไข่ ไก่ฟุ้ง ไปเลี้ยงที่อื่นและขาดทุน ต่อมา เกษตรกรดังกล่าวได้โต้แย้งว่าปศุสัตว์จังหวัดตากไม่ได้มีนโยบายไม่ให้เลี้ยงเปิดไก่ฟุ้ง การกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นการกั่นกั้นเป็นเหตุให้ตนได้รับความเสียหาย เป็นคดีพิพาทสู่ศาลปกครอง นำมาสู่การศึกษาหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องและการดำเนินการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม และกระบวนการดำเนินคดีในศาลปกครอง

สำนักกฎหมาย เห็นถึงความสำคัญในการศึกษาหลักกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติในการควบคุมโรคไข้หวัดนก ที่ใช้ในการดำเนินคดีปกครองในครั้งนี้ว่าจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินคดีปกครองเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมโรคระบาดสัตว์ได้ รวมถึงเป็นแนวทางการศึกษาในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง โปร่งใส เป็นธรรม และมีความมั่นใจ ในการปฏิบัติงานต่อไป

ผู้ขอรับการประเมิน

สิงหาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	(ก)
คำนำ.....	(ค)
สารบัญ.....	(ง)
บทที่	
๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	๒
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา.....	๒
๑.๔ วิธีการศึกษา.....	๒
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๓
๒ ระเบียบ หลักเกณฑ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	๔
๒.๑ กฎหมายปกครอง.....	๔
๒.๑.๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙	๔
๒.๑.๒ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒.....	๘
๒.๑.๓ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วย องค์คณะ การจ่ายสำนวนการไต่สวน การปฏิบัติหน้าที่ของ ตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจ ให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔.....	๙
๒.๑.๔ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓.....	๑๐
๒.๒ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒	๑๑
๒.๓ กฎกระทรวง.....	
๒.๓.๑ กฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗	๑๓
๒.๓.๒ กฎกระทรวงกำหนด การควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘	๑๔
๒.๔ ระเบียบกรมปศุสัตว์.....	๑๔
๒.๔.๑ ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและทำลาย เชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖.....	๑๔
๒.๕ ประกาศกำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด.....	๑๕

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๒.๖ มาตรการ หนังสือสั่งการ และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้อง.....	๑๕
๓ แนวทางการดำเนินคดีปกครอง จากกรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่ง ออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด.....	๒๓
๓.๑. ตรวจสอบรายละเอียดตามหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง	๒๖
๓.๑.๑ ตรวจสอบคู่ความและอำนาจหน้าที่ของคู่ความเกี่ยวกับ คดีนี้ๆ ว่าฟ้องใครบ้าง และมีอำนาจหน้าที่ หรือเกี่ยวข้องกับ กับมูลคดีอย่างไร.....	๒๖
๓.๑.๒ ตรวจสอบเกี่ยวกับการนัดระยะเวลาในการจัดทำคำให้การ ตามที่ศาลกำหนด	๒๗
๓.๒ การตรวจสอบเนื้อหาแห่งคดี ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประเด็นตามคำฟ้อง ของผู้ฟ้องคดี.....	๒๘
๓.๒.๑ ตรวจสอบเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดี.....	๒๘
๓.๒.๑.๑ ตรวจสอบว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาของ ศาลปกครองหรือไม่.....	๒๘
๓.๒.๑.๒ ตรวจสอบความเป็นผู้เสียหายและการดำเนินการ ก่อนฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดี.....	๒๙
๓.๒.๒ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้อง.....	๒๙
๓.๒.๒.๑ ตรวจสอบว่ามีหน่วยงานภายในกรมปศุสัตว์และเจ้าหน้าที่ กรมปศุสัตว์ใดเกี่ยวข้องบ้าง	๒๙
๓.๒.๒.๒ ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	๓๐
๓.๒.๒.๓ ศึกษาแนวคำพิพากษา แนวคำวินิจฉัย ที่เกี่ยวข้อง	๔๒
๓.๓. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน.....	๔๓
๓.๓.๑ การดำเนินการจัดทำคำให้การ.....	๔๓
๓.๓.๑.๑ คำให้การและคำขอในคำให้การ.....	๔๓
๓.๓.๑.๒ ขั้นตอนการเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ผู้ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน.....	๔๓
๓.๓.๒ การจัดทำคำให้การเพิ่มเติม.....	๔๓
๓.๓.๒.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและแสวงหาข้อเท็จจริง.....	๔๔
๓.๓.๒.๒ วิธีการเรียบเรียงการจัดทำคำให้การเพิ่มเติม.....	๔๕

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
๓.๓.๓ การจัดทำคำแถลง.....	๕๓
๓.๓.๔ การแจ้งสิ้นสุดแสวงหาข้อเท็จจริง.....	๕๔
๓.๓.๕ การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกและศาลนัดฟังคำพิพากษา.....	๕๔
๓.๓.๖ การรายงานผลคำพิพากษา.....	๕๕
๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๕๗
๔.๑ บทสรุป.....	๕๗
๔.๑.๑ ปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน.....	๕๘
๔.๑.๒ ปัญหาในการชี้แจงข้อเท็จจริง.....	๕๘
๔.๒ ข้อเสนอแนะ.....	๕๘
๔.๒.๑ ปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน.....	๕๘
๔.๒.๒ ปัญหาในการชี้แจงข้อเท็จจริง.....	๕๙
บรรณานุกรม.....	๖๐
ภาคผนวก.....	๖๒

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิบัติงานด้านการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคระบาดสัตว์เป็นภารกิจสำคัญของกรมปศุสัตว์ เนื่องจาก เมื่อเกิดปัญหาเกิดโรคระบาดสัตว์ในแต่ละครั้ง ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ รวมไปถึงความเสี่ยงต่อสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในกรณีที่เป็นโรคระบาดสัตว์ที่สามารถติดต่อมาสู่คนได้ ดังจะเห็นได้จาก กรณีที่เคยเกิดวิกฤตการใช้หวัดนกในประเทศไทย โดยตรวจพบการระบาดของเชื้อไข้หวัดนก ชนิดสายพันธุ์ H₅N₁ ครั้งแรกเมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๗ และขยายวงกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว จนรัฐบาลถือเป็นภาวะเร่งด่วนที่ทุกภาคส่วนราชการต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวและได้มีคำสั่ง มาตรการต่างๆหลายฉบับออกจาก ศูนย์ควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก (วอร์รูมทำเนียบรัฐบาล) กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมปศุสัตว์ โดยปัจจัยหลักที่ทำให้การควบคุมโรคไข้หวัดนกเป็นไปด้วยความยากลำบากนั้นคือ เป็ดไล่ทุ่งและไก่ชน จึงต้องมีการปรับรูปแบบการเลี้ยงโดยให้มีโรงเรือนเพื่อการควบคุมโรคไข้หวัดนก ไม่สามารถเลี้ยงไล่ทุ่งและย้ายฝูงเป็ดไปเลี้ยงยังสถานที่ต่างๆอย่างสะดวกเช่นเดิม เพื่อเป็นการควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก จึงได้มีการออกมาตรการมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ อาจมีมาตรการบางประการที่มีลักษณะ เป็นการกระทบสิทธิต่อบุคคล ซึ่งอาจก่อให้เกิดข้อพิพาททางกฎหมาย นำมาสู่การฟ้องคดีได้

การดำเนินคดีปกครองที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี้ เป็นกรณีที่ กรมปศุสัตว์ถูกฟ้องคดี ต่อศาลปกครอง มูลกรณีสืบเนื่องจาก นาง ช เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครอง เรียกร้องค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์ โดยอ้างว่า ตนได้ซื้อเป็ดมาเลี้ยงในลักษณะเป็ดไล่ทุ่งเป็นจำนวน ๒,๐๐๐ ตัว โดยเลี้ยงแบบปล่อยให้หาอาหารกินตามธรรมชาติ มีค่าใช้จ่ายน้อย ต่อมา เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ ได้มาพบและแจ้งให้เคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ภายใน ๓ วัน เนื่องจาก ผู้ว่าราชการจังหวัดมีนโยบาย ห้ามเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง หากไม่เคลื่อนย้ายจะดำเนินคดีตามกฎหมาย นาง ช จึงย้ายเป็ดไปเลี้ยงยังพื้นที่อื่น นาง ช เห็นว่าถูกเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์กั้นกั้น การกระทำของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เป็นการ กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นเหตุให้ นาง ช ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายจากค่าใช้จ่ายต่างๆ รวมเป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมปศุสัตว์ชดเชยค่าสินไหมทดแทน การกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ พร้อมชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ซึ่งกรณีดังกล่าว นาง ช ผู้ฟ้องคดี ได้เคลื่อนย้ายเป็ดจากฟาร์มต้นทางมาเลี้ยงในพื้นที่ ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสัตวแพทย์ก่อนที่จะทำการเคลื่อนย้ายเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ดังกล่าว กรณีจึงเป็นการ เคลื่อนย้ายสัตว์โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมายและการกระทำของเกษตรกรอาจก่อให้เกิดความเสี่ยง ของโรคไข้หวัดนกซึ่งเป็นโรคระบาดชนิดที่ร้ายแรงที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ และเป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน เจ้าหน้าที่จึงได้แจ้งให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งทราบว่า การกระทำได้กล่าวเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ อย่างไรก็ตาม ผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีนโยบาย มิให้มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่และให้มีการผลักดัน

ผู้เปิดโล่งที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกไปนอกพื้นที่ เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จึงแจ้งแก่นาง ช เจ้าของสัตว์ ให้เคลื่อนย้ายเปิดโล่งออกไปจากพื้นที่ โดยมีได้มีการจับกุมเกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดโล่ง เพื่อดำเนินคดีตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ กรณีจึงต้องพิจารณาการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ว่า การกระทำดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเป็นการกระทำละเมิดต่อ นาง ช เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิด ตามฟ้องหรือไม่ นำมาสู่การศึกษาหลักกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม และคำแถลงต่อศาล

เนื่องจากมูลคดีนี้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จึงต้องประสานงานรวบรวมข้อมูลพยานหลักฐาน และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำคำให้การต่อผู้คดี ซึ่งกรณีดังกล่าว มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก การปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค ต้องปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติทั้งของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแนวทางปฏิบัติของผู้ว่าราชการจังหวัด การจัดทำคำให้การต่อศาลจึงต้องศึกษาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนและทำความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ของกฎหมาย ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบ ลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง และพฤติการณ์แวดล้อม โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ประสานขอข้อมูลความรุนแรงของสถานการณ์การระบาดของโรคและสาเหตุที่ทำให้ต้องมีการเฝ้าระวังอย่างเข้มงวดเพื่อให้การจัดทำคำให้การต่อศาลมีน้ำหนักน่าเชื่อถือและมีเหตุผลรับฟังได้ ตลอดจนศึกษาแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เพื่อประกอบการจัดทำคำให้การแก้ข้อต่อสู้ตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีให้ครบถ้วนทุกประเด็น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษากฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกครอง และการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙

๒. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง กรณีกรมปศุสัตว์และอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นผู้ถูกฟ้องคดี

๓. เพื่อจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง กรณีกรมปศุสัตว์และอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นผู้ถูกฟ้องคดี

๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาการดำเนินคดีปกครอง กฎหมายปกครอง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ กฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๗ กฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘ และ ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการ

อนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้น

๑.๔ วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ ใช้วิธีการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลแบบวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Reserch) กล่าวคือ ได้ศึกษาจากหนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยคุณภาพ เอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกครองและการปฏิบัติหน้าที่ ด้านการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ และระเบียบ หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง ศึกษาค้นคว้า ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชนต่างๆ รวมไปถึง ข้อมูลเกี่ยวกับโรคระบาดและสถานการณ์การระบาดของโรคระบาดสัตว์ (ไข้หวัดนก) โดยเอกสารทั้งหมดนี้ จะได้นำมาประมวลเป็นข้อมูล เพื่อนำมาศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive method) และเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ (Analytical method) ถึงการดำเนินคดีปกครอง กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหาย จากกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด และหาข้อสรุปเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เข้าใจกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินคดีปกครองและการดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙

๒. ทราบปัญหาและอุปสรรคการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง กรณี กรมปศุสัตว์และอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นผู้ถูกฟ้องคดี

๓. จัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง กรณีกรมปศุสัตว์และอธิบดีกรมปศุสัตว์ เป็นผู้ถูกฟ้องคดี

บทที่ ๒

ระเบียบ หลักเกณฑ์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินคดีปกครอง กรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหาย จากกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่า มีโรคระบาด มีกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่ง และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

๒.๑ กฎหมายปกครอง

๒.๑.๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดหลักเกณฑ์ เกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองไว้เป็น “มาตรฐานกลาง” สำหรับใช้บังคับกับการพิจารณา ทางปกครองและการออกคำสั่งทางปกครองของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายต่างๆทั้งหมด เพื่อให้ การปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องต่างๆมีมาตรฐานเดียวกัน โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีที่กฎหมายฉบับใดมิได้บัญญัติเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ต้องนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในเรื่องนั้นมาบังคับใช้

ในกรณีที่กฎหมายฉบับใดได้กำหนดวิธีปฏิบัติราชการในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะแล้ว เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาเปรียบเทียบบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนั้นกับหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ

๒.๑ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะมีหลักประกัน ความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เจ้าหน้าที่พึงนำบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะมาใช้บังคับ

๒.๒ หากพิจารณาแล้ว เห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะมีหลักประกัน ความเป็นธรรมหรือมาตรฐานในการปฏิบัติราชการเท่าเทียมกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ เจ้าหน้าที่ก็สามารถนำบทบัญญัติของกฎหมายเฉพาะนั้นมาใช้บังคับควบคู่ไปกับ บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้

๓. ในกรณีที่กฎหมายเฉพาะได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์คำสั่ง ทางปกครองไว้แล้ว เจ้าหน้าที่พึงปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายเฉพาะ โดยไม่ต้องพิจารณาว่า กฎหมายเฉพาะมีหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรมหรือมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่า หลักเกณฑ์เกี่ยวกับขั้นตอนและระยะเวลาการอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากเรื่องของขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์ ตามกฎหมายแต่ละฉบับย่อมเป็นไปตามความเหมาะสม หรือตามลักษณะพิเศษของเรื่อง จึงได้บัญญัติ ยกเว้นไม่ต้องนำหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ ไปใช้บังคับกับเรื่องดังกล่าว^๑

^๑คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , (หลักการ และ แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙) , หน้า ๑-๕

มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้คำนิยามของคำว่า “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” และ “การพิจารณาทางปกครอง” ไว้ดังนี้

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรองและการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจหรือกิจการอื่นของรัฐ หรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

การพิจารณาทางปกครอง คือ ขั้นตอนการเตรียมการและดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง และแม้ว่าการดำเนินการในขั้นตอนนี้จะยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของบุคคล (เช่นเดียวกับคำสั่งทางปกครอง) แต่เจ้าหน้าที่ก็ต้องนำหลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในส่วนที่เกี่ยวกับ “การพิจารณาทางปกครอง” มาใช้บังคับแก่การดำเนินการในขั้นตอนนี้ดังกล่าวด้วย

ส่วนในกรณีที่มีการดำเนินการของเจ้าหน้าที่มิใช่การดำเนินการเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง การดำเนินการดังกล่าวย่อมมิใช่ “การพิจารณาทางปกครอง”

ตัวอย่าง การที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราชมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบหาข้อเท็จจริง กรณีมีผู้ทำหนังสือเวียนแจ้งบุคลากรของมหาวิทยาลัยฯ ให้ร่วมลงชื่อเรียกร้องให้มีการแต่งตั้งผู้ตรวจบัญชี และตรวจสอบหลักฐานเอกสารทางการเงินของสโมสรมหาวิทยาลัย การแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพียงเพื่อให้สอบหาข้อเท็จจริงและเสนอรายงานต่ออธิการบดีว่า ใครบ้างที่มีส่วนในการจัดทำหนังสือเวียน และการกระทำดังกล่าวสร้างความเสียหายแก่คณะกรรมการบริหารสโมสรฯ และก่อให้เกิด ความแตกแยกในหมู่สมาชิกหรือไม่ อย่างไร เท่านั้น

รายงานการสอบหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการฯ จึงมิใช่การพิจารณาทางปกครอง (เรื่องเสร็จที่ ๕๕๑/๒๕๕๒)^๒

สาระสำคัญของ “คำสั่งทางปกครอง” ศาสตราจารย์ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์ ได้ให้คำอธิบายเกี่ยวกับ “คำสั่งทางปกครอง” ไว้ว่าในทางทฤษฎี คำสั่งทางปกครองจะมีสาระสำคัญ อยู่ ๕ ประการ คือ

(๑) เป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่

(๒) เป็นการใช้อำนาจรัฐ เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย อำนาจทางปกครอง เป็นการใช้อำนาจฝ่ายเดียวบังคับกับเอกชน โดยที่เอกชนมิได้ยินยอมด้วย

(๓) เป็นการกำหนดสถานภาพของกฎหมาย อันเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล อย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ออกคำสั่งอนุญาตให้ตั้งโรงงานหรือออกคำสั่งรื้อถอนอาคาร หรือออกคำสั่ง อนุญาตให้ตั้งโรงฆ่าสัตว์

(๔) เกิดผลเฉพาะกรณี จะต้องกระทำโดยมุ่งกำหนดสภาพทางกฎหมายที่เป็นอยู่ในกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร หรือออกใบอนุญาตให้เคลื่อนย้ายสัตว์

(๕) มีผลภายนอกโดยตรง^๓

สำหรับประเด็นที่ว่ากรณีใดที่การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ถือเป็น “คำสั่งทางปกครอง” และกรณีใดไม่ถือเป็น “คำสั่งทางปกครอง” นั้น คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และศาลปกครองได้วินิจฉัยวางหลักในเรื่องดังกล่าวไว้ดังนี้

๑. การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้ ถือเป็น “คำสั่งทางปกครอง”

๑.๑ กรณีที่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่มีผลเป็นการก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้รับคำสั่ง

๑.๒ กรณีที่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่มีผลเป็นการระงับสิทธิหรือหน้าที่ของผู้รับคำสั่ง

๑.๓ กรณีที่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้รับคำสั่ง

๑.๔ กรณีคำสั่งตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง

๑.๕ คำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่มิได้กำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ภายในบังคับของประกาศไว้เป็นการเฉพาะ ถือเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป

๒. การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ถือเป็น “คำสั่งทางปกครอง”

๒.๑ กรณีที่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้รับคำสั่ง

^๒ อ่างแล้ว คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , (หลักการและแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙) , หน้า ๙-๑๑

^๓ ชาญชัย แสงศักดิ์, คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง , (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๕๔) หน้า ๓๗-๔๐

ตัวอย่าง

- คำเตือนของพนักงานตรวจแรงงานให้นายจ้างที่ฝ่าฝืนข้อกำหนดการคุ้มครองแรงงาน ปฏิบัติให้ถูกต้องตามประกาศกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานเป็นเพียงการเตือนให้นายจ้างปฏิบัติตามการให้ถูกต้องตามกฎหมายแรงงานเท่านั้น โดยนายจ้างมีดุลพินิจที่จะปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ คำเตือนดังกล่าวจึงไม่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่ของนายจ้าง กรณีจึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง (เรื่องเสร็จที่ ๕๓๑/๒๕๔๑)

๒.๒ กรณีที่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่เป็นเพียงขั้นตอนของ “การบริหารสัญญา” หรือ “การใช้สิทธิตามสัญญา”

๒.๓ กรณีที่การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่เป็นเพียงการดำเนินการภายในฝ่ายปกครอง ระหว่างส่วนราชการด้วยกัน

๒.๔ กรณีที่การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายเอกชน มิใช่การใช้อำนาจทางปกครองอันจะทำให้เกิดนิติสัมพันธ์ตามกฎหมายมหาชน

๒.๕ กรณีที่ฝ่ายปกครองทำนิติกรรมฝ่ายเดียวโดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดผลเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้บังคับกับกรณีใดกรณีหนึ่งโดยเฉพาะ นิติกรรมทางปกครองนั้นย่อมมิใช่คำสั่งทางปกครอง แต่มีสถานะเป็น “กฎ” (acte réglementaire) ^๔

มาตรา ๑๙ เจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้จะทำการพิจารณาทางปกครองไม่ได้

- (๑) เป็นคู่กรณีเอง
- (๒) เป็นคู่หมั้นหรือคู่สมรสของคู่กรณี
- (๓) เป็นญาติของคู่กรณี คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใดๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงภายในสามชั้น หรือเป็นญาติเกี่ยวพันทางแต่งงานนับได้เพียงสองชั้น
- (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้พิทักษ์หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี
- (๕) เป็นเจ้าหน้าที่หรือลูกหนี้ หรือเป็นนายจ้างของคู่กรณี
- (๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ คำสั่งทางปกครองอาจทำเป็นหนังสือหรือวาจาหรือโดยการสื่อความหมายในรูปแบบอื่นก็ได้ แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้

มาตรา ๓๖ คำสั่งทางปกครองที่ทำเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องระบุวัน เดือน และปีที่ทำคำสั่ง ชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง พร้อมทั้งลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งนั้น

หมวด ๓ ระยะเวลาและอายุความ

มาตรา ๖๔ กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่

^๔ อ่างแล้ว คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , (หลักการและแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙) , หน้า ๑๑-๓๓

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้นับวันสิ้นสุดของระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วยแม้ว่าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่บุคคลต้องทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือวันหยุดตามประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๕ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งของเจ้าหน้าที่อาจมีการขยายอีกได้ และถ้าระยะเวลานั้นได้สิ้นสุดลงแล้วเจ้าหน้าที่อาจขยายโดยกำหนดให้มีผลย้อนหลังได้เช่นกัน ถ้าการสิ้นสุด ตามระยะเวลาเดิมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมที่จะให้สิ้นสุดลงตามนั้น

๒.๑.๒ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๔๒ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองหรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้น ต้องมีคำบังคับตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะการฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อีกเมื่อมีการดำเนินการ

ตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นหรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึง เหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุนิติกรรมการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่งให้ผู้นั้นดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุนิติกรรมการให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้าในกรณีนี้ ให้ระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว

ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมีกำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้รับคำสั่ง

มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

มาตรา ๕๒ การฟ้องคดีปกครองที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคลจะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้

การฟ้องคดีปกครองที่ยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีแล้ว ถ้าศาลปกครองเห็นว่าการคดีที่ยื่นฟ้องนั้น จะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่นโดยศาลเห็นเองหรือคู่กรณีมีคำขอศาลปกครอง จะรับไว้พิจารณาก็ได้

มาตรา ๔๕ วรรคท้าย กำหนดว่า ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณีจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่น ซึ่งมีคุณสมบัติตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนดเพื่อฟ้องคดีหรือดำเนินการแทนได้

๒.๑.๓ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน ไว้ในข้อ ๒๐

ข้อ ๒๐ คู่กรณีในคดีปกครองอาจมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่นซึ่งบรรลุนิติภาวะแล้วและมีความรู้ความสามารถที่อาจดำเนินการแทนผู้มอบอำนาจได้ ฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครอง แทนคู่กรณี

คู่กรณีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อาจมอบอำนาจให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างแล้วแต่กรณีของหน่วยงานทางปกครองนั้น หรือของหน่วยงานทางปกครองที่เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นสังกัดอยู่หรือพนักงานอัยการฟ้องคดีหรือดำเนินคดีปกครองแทนได้

๒.๑.๔ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

การขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การ หรือ คำให้การเพิ่มเติม

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้หรือตามที่ศาลกำหนดเมื่อศาลเห็นสมควรหรือ เมื่อคู่กรณีมีคำขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ยื่นคำให้การ

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๓ ให้ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การโดยชัดแจ้งแสดงการปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้อง และคำขอท้ายฟ้อง และเหตุแห่งการนั้น พร้อมส่งพยานหลักฐานตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยจัดทำสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานดังกล่าวที่รับรองถูกต้องหนึ่งชุด หรือตามจำนวนที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดยื่นมาพร้อมกับคำให้การด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้องหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

คำให้การเพิ่มเติม

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๔ ให้ศาลส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อยื่นคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนด ภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อศาลได้รับคำให้การเพิ่มเติมจากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ให้ส่งสำเนาคำให้การเพิ่มเติมนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี

วันสิ้นสุดแสวงหาข้อเท็จจริง

ระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๒ กำหนดว่า “เมื่อองค์คณะได้รับสำนวนคดีจากตุลาการเจ้าของสำนวนแล้ว หากเห็นว่าไม่มีกรณีที่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ตุลาการหัวหน้าคณะมีคำสั่งกำหนดวันหนึ่งวันใดเป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น

ให้ศาลแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวันบรรดาคำฟ้องเพิ่มเติม คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นๆที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดี และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง”

คำแถลง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ ในการพิจารณาคดี ให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ก่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้ส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้ คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีนี้ให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำแถลง รวมทั้งนำพยานหลักฐาน มาสืบประกอบคำแถลงดังกล่าวเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเพิ่มเติมต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษาในวันนั่งพิจารณาคดีแต่จะไม่มาแถลงด้วยวาจาก็ได้

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘๔ ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก หากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลง เป็นหนังสือ ตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง ให้ยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาหรืออย่างช้าที่สุดในระหว่าง การนั่งพิจารณา

แจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก นัดฟังคำพิพากษา

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๖๙ วรรคสาม กำหนดว่า เมื่อศาลปกครองได้อ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองในศาลปกครองโดยเปิดเผยในวันใดแล้ว ให้ถือว่าวันที่ได้อ่านนั้นเป็นวันที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ในการนี้ให้ศาลปกครองแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันอ่านผลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นเป็นการล่วงหน้าตามสมควร

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๘๔ ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก หากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลง เป็นหนังสือ ตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง ให้ยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาหรืออย่างช้าที่สุดในระหว่าง การนั่งพิจารณา

การรายงานคำพิพากษาและการแก้อุทธรณ์

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗๓ วรรคแรก การคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นนั้น ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำพิพากษา หรือคำสั่งภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่得有คำพิพากษาหรือคำสั่งถ้ามิได้ยื่นอุทธรณ์ตามกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันถึงที่สุด

๒.๒ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์” หมายความว่า

...

(๓) สัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๗ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ นายทะเบียน และสัตวแพทย์ และ

ออกกฎกระทรวงวางระเบียบการขอและออกใบอนุญาตกำหนดค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตรา
ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือยกเว้นค่าธรรมเนียมเฉพาะกรณี และกำหนดการอื่นๆเพื่อปฏิบัติการ
ตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีการแจ้งตามมาตรา ๘ หรือตรวจพบ หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่า
สัตว์ป่วยหรือตายโดยโรคระบาด ให้สัตวแพทย์มีอำนาจเข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้น และให้มีอำนาจ
ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของจัดการดังต่อไปนี้

(๑) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ป่วย หรือสงสัยว่าป่วยไว้ในเขต และวิธีการ
ที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการรักษาตามที่เห็นสมควร

(๒) ให้ฝัง หรือเผาซากสัตว์นั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน ณ ที่ที่กำหนดให้ ถ้าการฝัง
หรือเผา ไม่อาจทำได้ก็ให้ทำลายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควร

(๓) ให้กักขัง แยก หรือย้ายสัตว์ที่อยู่ร่วมฝูง หรือเคยอยู่ร่วมฝูงกับสัตว์ที่ป่วยหรือ
สงสัยว่าป่วย หรือตายไว้ในเขต และตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือให้ได้รับการป้องกันโรคระบาด
ตามที่เห็นสมควร

(๔) ให้ทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของ
โรคระบาด ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ในการนี้ให้เจ้าของได้รับค่าชดใช้ตามที่
กำหนดในกฎกระทรวงไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของราคาสัตว์ซึ่งอาจขายได้ในตลาดท้องที่ก่อนเกิดโรคระบาด
เว้นแต่ในกรณีเจ้าของได้แจ้งใจกระทำความผิดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

(๕) ให้กำจัดเชื้อโรคที่อาหารสัตว์ หรือซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด
ตามวิธีการที่กำหนดให้ หรือ

(๖) ให้ทำความสะอาด และทำลายเชื้อโรคระบาด หรือพาหะของโรคระบาดในที่ดิน
อาคาร ยานพาหนะ หรือสิ่งของ ตามวิธีการที่กำหนดให้

มาตรา ๑๕ ในเขตท้องที่จังหวัดใด มี หรือสงสัยว่ามีโรคระบาด ให้ผู้ว่าราชการ
จังหวัดนั้น มีอำนาจประกาศกำหนดเขตท้องที่จังหวัดนั้นทั้งหมด หรือแต่บางส่วน เป็นเขตโรคระบาด
หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด แล้วแต่กรณี ประกาศนี้ให้ระบุชนิดของสัตว์และโรคระบาดไว้ด้วย และ
ให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ บ้านกำนัน บ้านผู้ใหญ่บ้าน และที่ชุมนุมชน ภายในเขตนั้น

เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา๑๘ และมาตรา ๑๙
แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ คือ ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายไก่ เป็ด ห่าน หงส์ นก
หรือซากสัตว์ดังกล่าว เข้า - ออกหรือผ่านในเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์
ทั้งนี้ เจ้าของไก่ เป็ด ห่าน หงส์ นก หรือซากสัตว์ดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์
ทุกประการ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติหรือคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือ
ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า เมื่อได้มีการประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือ เขตสงสัย
ว่ามีโรคระบาด ตามมาตรา ๑๕ หรือประกาศกำหนดเขตโรคระบาดชั่วคราวตามมาตรา ๑๖ แล้ว

ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ เข้าใน หรือออกนอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์

มาตรา ๑๘ ภายในเขตโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดตาม มาตรา ๑๕ หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ตาม มาตรา ๑๖ ให้สัตวแพทย์มีอำนาจตาม มาตรา ๑๐ และให้มีอำนาจดังต่อไปนี้อีกด้วย คือ

(๑) ออกประกาศหรือสั่งเป็นหนังสือให้บรรดาเจ้าของแจ้งจำนวนสัตว์บางชนิด และถ้าเห็นสมควรจะให้นำสัตว์นั้นมาให้บริการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาดก็ได้

(๒) สั่งให้เจ้าของสัตว์ที่ได้ผ่านการตรวจ หรือป้องกันโรคระบาดแล้วนำสัตว์นั้น มาประทับเครื่องหมายที่ตัวสัตว์ หรือ

(๓) สั่งกักยานพาหนะที่บรรทุกสัตว์หรือซากสัตว์เพื่อตรวจโรคระบาด และถ้าเห็นสมควร จะสั่งกักสัตว์หรือซากสัตว์นั้นเพื่อคุมไว้สังเกตตามความจริงก็ได้

มาตรา ๓๓ ให้อธิบดีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) วางระเบียบการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาด หรือการทำลายสัตว์หรือซากสัตว์ ที่เป็นพาหะของโรคระบาด

(๔) วางระเบียบการตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคจากสัตว์หรือซากสัตว์ที่มีการนำเข้านำออกหรือนำผ่านการอาณาจักร หรือเคลื่อนย้ายภายในราชอาณาจักร

มาตรา ๓๔ ผู้ใดนำช้าง ม้า โค กระบือ แพะ แกะ สุกร หรือน้ำเชื้อสำหรับผสมพันธุ์ หรือเอ็มบริโอเหล่านี้ หรือสัตว์ชนิดอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือซากสัตว์ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ต้องได้รับใบอนุญาตจากสัตวแพทย์ประจำท้องที่

ในการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง สัตวแพทย์จะกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นไว้ในใบอนุญาตเกี่ยวกับการใช้เส้นทางและยานพาหนะในการนำสัตว์ไปและสถานีขนส่งสัตว์ และการผ่านด่านกักสัตว์ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดก็ได้ เว้นแต่เป็นการนำสัตว์ไปเลี้ยงหรือใช้งานชั่วคราว

๒.๓ กฎกระทรวง

๒.๓.๑ กฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการ เกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้ โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

...

ข้อ ๒ ให้เพิ่มโรคต่อไปนี้เป็นโรคระบาดตามมาตรา ๔

(๓) โรคไข้หวัดนก (bird flu หรือ avian influenza)

๒.๓.๒ กฎกระทรวงกำหนด การควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ อันเป็นพระราชบัญญัติที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๑ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๒ กำหนดว่า ผู้ใดประสงค์จะนำสัตว์หรือซากสัตว์ดังต่อไปนี้ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ให้ยื่นคำขอต่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่

(๓) นก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์

ข้อ ๓ กำหนดว่าเมื่อได้รับคำขอตามข้อ ๒ แล้ว ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่พิจารณาอนุญาตหลังจากได้มีการตรวจและทำลายเชื้อโรคระบาดตามระเบียบของกรมปศุสัตว์แล้ว

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากในสภาวะการณ์ปัจจุบันโรคไข้หวัดนก เป็นโรคระบาดที่ทำให้สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน ตายเป็นจำนวนมากและสามารถติดต่อ มาสู่คนได้ ซึ่งโรคระบาดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศและมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค สมควรควบคุมการนำสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ หรือซากสัตว์ดังกล่าวไปยังท้องที่ต่างจังหวัด

๒.๔ ระเบียบกรมปศุสัตว์

๒.๔.๑ ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรค ในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๗ ให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ผู้รับคำขอเป็นผู้พิจารณาคำขอและตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์หรือซากสัตว์อย่างละเอียด โดยจะต้องไม่เป็นสัตว์หรือซากสัตว์ที่มาจากท้องที่ที่มีการระบาดของโรคระบาด หรือสงสัยว่ามีโรคระบาดและผู้ยื่นคำขอต้องไม่เคยมีประวัติการรายงานว่ามีความบกพร่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต หรือการตอบรับสัตว์หรือซากสัตว์จากสัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางในการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปในครั้งก่อนๆ และให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ทำการตรวจโรคระบาดหรือทำการทำลายเชื้อโรคระบาด เมื่อสัตว์หรือซากสัตว์ไม่มีพยาธิสภาพของโรคระบาดแล้ว ในกรณีที่เป็นสัตว์ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

ข้อ ๘ เมื่อสัตวแพทย์ประจำท้องที่ปลายทางหรือสัตวแพทย์ที่ได้รับมอบหมายได้รับแจ้ง ตามข้อ ๘ (๑) แล้ว ให้เดินทางไปตรวจตามกำหนดที่สัตว์หรือซากสัตว์เคลื่อนย้ายมาถึง และให้บันทึกรายงานในใบตอบสัตว์หรือซากสัตว์แล้วส่งคืนสัตวแพทย์ประจำท้องที่ต้นทางโดยด่วน หากตรวจพบสัตว์หรือซากสัตว์เป็นโรคระบาดหรือพาหะของโรคระบาด หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโรคระบาดให้รายงานปศุสัตว์จังหวัด ผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยท้องที่ต้นทาง และผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยท้องที่ปลายทางทราบโดยวิธีด่วนที่สุด

ในวันที่สัตว์หรือซากสัตว์มาถึงตามกำหนดที่ได้รับแจ้งจากสัตว์แพทย์ประจำท้องถิ่นทาง แต่สัตว์แพทย์ประจำท้องถิ่นที่ปลายทางหรือสัตว์แพทย์ที่ได้รับมอบหมายตรวจไม่พบสัตว์หรือซากสัตว์ดังกล่าว จนเวลาล่วงเข้าไปในวันถัดไปอีกหนึ่งวันก็ยังไม่สามารถตรวจพบสัตว์หรือซากสัตว์นั้นได้ ก็ให้สอบสวน หาสาเหตุและข้อเท็จจริงพร้อมทั้งให้ติดต่อขอสำเนาหลักฐานใบอนุญาตให้นำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยัง ท้องที่ต่างจังหวัดจากสัตว์แพทย์ประจำท้องถิ่นทาง หากพบว่ามีกรกระทำผิดฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ แห่งกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตให้ดำเนินการร้องทุกข์ กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เพื่อทำการสอบสวน แล้วรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

หมวด ๒ การเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายใน เข้าใน หรือออกนอก เขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว

ข้อ ๑๒ ผู้ใดประสงค์จะเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในเขตพื้นที่ที่มีประกาศเป็น เขตโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราวหรือออกนอกเขตดังกล่าว ไปยังเขตพื้นที่ที่ไม่มีประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว หรือออกนอกเขตดังกล่าวไปยังเขตพื้นที่ที่ไม่มีประกาศเป็นเขตโรคระบาด เขตสงสัยว่ามีโรคระบาด หรือเขตโรคระบาดชั่วคราว ซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดเดียวกัน หรือต่างจังหวัดให้ผู้ยื่นยื่นคำขอต่อ สัตว์แพทย์ประจำท้องถิ่นหรือสัตว์แพทย์ที่ได้รับมอบหมายให้ควบคุมโรคระบาด

๒.๕ ประกาศกำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด

วันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๕๒ เนื่องด้วยจังหวัดตากได้ตรวจพบสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติ ในหลายพื้นที่ใกล้เคียงจังหวัดตาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๖ คือ จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร พิษณุโลก พิจิตร เพื่อเป็นการป้องกัน ควบคุมโรคระบาด รวมทั้งควบคุม การเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ในพื้นที่ จังหวัดตากจึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงประกาศเขตพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ในจังหวัดตาก เป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ชนิดโรคไขหวัดนก (Avian Influenza) ในสัตว์ปีกชนิดไก่ เป็ด ห่าน หงส์ และนก รวมทั้งไข่ สำหรับใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ปีกดังกล่าว ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งผลของ การประกาศกำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ เจ้าของสัตว์หรือซากสัตว์มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ คือ ห้ามมิให้ผู้ใด เคลื่อนย้ายไก่ เป็ด ห่าน หงส์ นก หรือซากสัตว์ดังกล่าว เข้า - ออกหรือผ่านในเขตนั้น เว้นแต่ ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตว์แพทย์ ทั้งนี้ เจ้าของไก่ เป็ด ห่าน หงส์ นก หรือซากสัตว์ดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสัตวแพทย์ทุกประการ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติหรือคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๒.๖ มาตรการ หนังสือสั่งการ และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

สำหรับมาตรการที่สำคัญซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงในคดีนี้ คือ แนวทางการปราบปราม ผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเปิดนำไปเลี้ยงในทุ่ง โดยกรมปศุสัตว์ได้มีหนังสือกรมปศุสัตว์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๖๔๖๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ เรื่อง แนวทางการปราบปรามผู้ลักลอบ

เคลื่อนย้ายเปิดนำไปเลี้ยงในทุ่ง ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด เพื่อกำหนดแนวทางการปราบปรามผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ โดยมีสาระสำคัญว่า เนื่องจากการเกิดโรคไข้หวัดนกทั้ง ๓ รอบ ที่ผ่านมามีการเกิดโรคไข้หวัดนกในเปิดที่เลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งหลายครั้ง และเปิดไม่แสดงอาการป่วย แต่สามารถเป็นพาหะนำเชื้อโรคติดต่อไปยังเปิดหรือสัตว์ปีกอื่นได้ ซึ่งเป็นอันตรายอย่างมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่ง จะไม่มีระบบในการป้องกันพาหะนำโรคทั้งนก หนู คน ตลอดจนยานพาหนะต่างๆที่สามารถนำโรคไปแพร่ระบาดได้ ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันแม้ไม่พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกแล้วก็ตาม แต่หากไม่มีการควบคุมการเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกได้อีก ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ หากมีการลักลอบเคลื่อนย้ายเปิดนำไปเลี้ยงในทุ่งจะต้องดำเนินการอย่างเฉียบขาด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงกำหนดแนวทางการปราบปรามผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ดังนี้

(๑) สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ด่านกักกันสัตว์ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปกครองและตำรวจ ในการตรวจสอบการเคลื่อนย้ายเปิด หากพบว่าไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(๒) ตั้งจุดตรวจบริเวณเส้นทางที่คาดว่าจะมีการลักลอบเคลื่อนย้ายโดยเฉพาะไซฟักหรือลูกเปิดที่เข้า-ออกโรงฟัก หากพบผู้กระทำความผิดให้จับกุมพร้อมยึดของกลางดำเนินคดี

(๓) ด่านกักกันสัตว์และเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกสำรวจเปิดที่เลี้ยงในทุ่ง หากพบว่าเป็นการลักลอบเคลื่อนย้ายมาเลี้ยงให้จับกุมดำเนินคดี

(๔) เปิดของกลางให้พนักงานสอบสวนมอบให้เจ้าของเป็นผู้รักษาดูแลของกลางภายใต้การควบคุมของสัตวแพทย์โดยสังกักไว้ในที่ที่เห็นสมควรเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน ดังนี้

- กักไว้ในฟาร์มหรือโรงเรือนที่สามารถป้องกันโรคได้
- กักไว้บริเวณชายทุ่งที่เป็นเนินดินมีรั้วกัน และมีตาข่ายป้องกันนกและไม่ให้เปิดออกหากินในทุ่ง
- โดยในระหว่างกักหากเปิดแสดงอาการป่วยตามนิยามของโรคไข้หวัดนกให้ทำลายตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและทำลายสัตว์และซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยไม่มีค่าชดเชย

(๕) เก็บตัวอย่างจากเปิดของกลางโดยวิธี Cloacal Swab (ตรวจอุจจาระเปิด) หากมีเปิดป่วยตายให้เก็บซากเปิดป่วยหรือตายเป็นอันดับแรกส่งตรวจห้องปฏิบัติการ

- ผลเป็น บวก ให้ทำลายทันที
- ผลเป็น ลบ ให้กักจนครบระยะเวลาสังกัก

(๖) เมื่อกักเปิดครบตามระยะเวลาแล้วไม่เป็นโรค

- ในกรณีที่ส่งฟาร์มและศาลพิพากษาให้คืนของกลางหากจะเคลื่อนย้ายไปเลี้ยงต่อให้เคลื่อนย้ายเข้าโรงเรือนหรือฟาร์มเท่านั้น หากไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้ส่งเข้าโรงฆ่าในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการเคลื่อนย้ายให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้แล้วด้วย

- หากศาลสั่งริบของกลางให้ดำเนินการตามกฎหมายเกี่ยวกับของกลาง

(๗) ให้ปศุสัตว์จังหวัดต้นทางออกใบอนุญาต โดยต้องมีหนังสือรับรองการนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงใหม่และรับรองการมีโรงเรือนหรือเล้าจากปศุสัตว์จังหวัดปลายทาง รวมทั้งให้ปศุสัตว์ท้องถิ่นปลายทางเข้มงวดในการตรวจสอบว่าได้นำเปิดลงมาในพื้นที่ตามจำนวนจริง

(๘) ในกรณีที่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดได้ยื่นกู้เงินกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ก่อนวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ และอยู่ระหว่างการพิจารณาจ่ายเงินกู้หรือกรณีที่ได้รับเงินกู้มาแล้วแต่อยู่ระหว่างการสร้างโรงเรือนซึ่งยังไม่แล้วเสร็จ ให้ปศุสัตว์จังหวัดพิจารณาอนุญาตเคลื่อนย้ายเป็ดไปเลี้ยงในทุ่งได้ ภายในจังหวัดนั้นเป็นรายๆไป โดยอนุโลม และหากได้รับเงินกู้นำไปสร้างฟาร์มหรือโรงเรือนเรียบร้อยแล้วให้นำเป็ดเข้าเลี้ยงในฟาร์มหรือโรงเรือนนั้นทันที ทั้งนี้การเคลื่อนย้ายให้เป็นไปตามข้อกำหนดเดิมที่ได้สั่งการไปแล้ว^๕

ต่อมากรมปศุสัตว์ ได้มีหนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๑๔๒๕๗ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การเกิดโรคไข้หวัดนกและมาตรการในการป้องกันและการควบคุมโรค ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด แจ้งว่ากรมปศุสัตว์ได้รับรายงานการตรวจพบเชื้อโรคไข้หวัดนกชนิด H₅ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ จากการรณรงค์ค้นหาโรคไข้หวัดนกแบบบูรณาการ (X - Ray) ครั้งที่ ๒/๒๕๔๙ ซึ่งพบเชื้อไข้หวัดนกในไก่พื้นเมือง และไก่ชน ที่จังหวัดพิจิตร โดยมีสัตว์ปีกป่วยตายรวม ๓๑ ตัว จากทั้งหมด ๒๙๕ ตัว ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนก จึงขอความร่วมมือมายังผู้ว่าราชการจังหวัด สั่งการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เฝ้าระวังโรคในพื้นที่ภายในจังหวัดอย่างเข้มงวด ทั้งการรณรงค์ค้นหาโรคไข้หวัดนก (X - Ray) หากมีสัตว์ป่วยหรือตายหรือสงสัยว่าเป็นโรคไข้หวัดนกให้แจ้งปศุสัตว์อำเภอ หรือปศุสัตว์จังหวัด เพื่อเก็บตัวอย่างสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก ส่งตรวจห้องปฏิบัติการ ให้เข้มงวดการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก ทั้งภายในจังหวัดและระหว่างจังหวัด โดยให้มีการตั้งด่านตรวจสอบใบอนุญาตเคลื่อนย้าย โดยเฉพาะจังหวัดที่ติดกับชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ต้องวางมาตรการที่เข้มงวดมิให้มีการลักลอบนำสัตว์ปีก หรือซากสัตว์ปีกเข้าในราชอาณาจักรโดยเด็ดขาด ตลอดจนตรวจสอบการลักลอบเลี้ยงเป็ดในทุ่งด้วย หากพบการกระทำผิดให้ดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างเฉียบขาด^๖

จากนั้นในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดมาตรการปราบปราม ผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงไล่ทุ่ง โดยได้มีหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงไล่ทุ่ง ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ความว่า เนื่องจากได้มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกตั้งแต่ ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ได้มีการเกิดโรคไข้หวัดนกในเป็ดที่เลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งหลายครั้ง และเปิดส่วนใหญ่มิได้แสดงอาการป่วย แต่เป็ดสามารถเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคติดต่อไปยังสัตว์ปีกอื่นๆได้ โดยเฉพาะนกธรรมชาติที่หากินอยู่ในทุ่งบริเวณเดียวกัน

^๕ หนังสือกรมปศุสัตว์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๖๔๖๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙ เรื่อง แนวทางการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงในทุ่ง

^๖ หนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๑๔๒๕๗ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เรื่อง การเกิดโรคไข้หวัดนกและมาตรการในการป้องกันและการควบคุมโรค

และนกลงจะนำเชื้อโรคไปแพร่ระบาดยังสัตว์ปีกในท้องที่อื่นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการเกิดโรคไข้หวัดนกขึ้นจากกรณีดังกล่าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงมีนโยบายให้มีการปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ โดยมีมาตรการช่วยเหลือด้านเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันเป็นรูปแบบของสหกรณ์ ซึ่งปัจจุบันสามารถเข้าเลี้ยงในระบบโรงเรือนหรือฟาร์มแล้วบางส่วน แต่ยังมีเกษตรกรอีกหลายรายที่ยังคงลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงไล่ทุ่งเช่นเดิม ซึ่งมีความเสี่ยงสูงที่จะทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกเกิดขึ้น

ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งดำเนินการตามมาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่ง ดังนี้

(๑) ให้ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปกครอง เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และด่านกักสัตว์ร่วมกันในการตรวจสอบการเคลื่อนย้ายเป็ดอย่างเข้มงวด และตั้งจุดตรวจบริเวณเส้นทางที่คาดว่าจะมีการลักลอบเคลื่อนย้ายและบริเวณหน้าโรงฟักเพื่อตรวจสอบลูกเป็ดที่ เข้า - ออกโรงฟัก หากพบว่าไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์

(๒) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำนวณเป็ดที่เลี้ยงในทุ่ง หากพบให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เพื่อตรวจสอบ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าเป็ดลักลอบเคลื่อนย้ายมาเลี้ยงให้จับกุมดำเนินคดีทันที

(๓) เปิดของกลางให้พนักงานสอบสวนมอบให้เจ้าของเป็นผู้ดูแลรักษาของกลาง ภายใต้การควบคุมของสัตวแพทย์โดยให้สัตวแพทย์ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐ หรือมาตรา ๑๘ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ สังกักไว้ในที่ที่เห็นสมควรเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๓๐ วัน หรือให้เจ้าของดำเนินการตามวิธีการที่สัตวแพทย์กำหนด เช่น การให้จัดทำรั้วหรือตาข่ายป้องกันนก และจัดให้มีอ่างขน้ำยาฆ่าเชื้อโรคด้านหน้าบริเวณที่กัก ดังนี้

- กักเป็ดไว้ในฟาร์มหรือโรงเรือนที่สามารถป้องกันโรคได้
- กักเป็ดไว้บริเวณชายทุ่งที่เป็นเนินดินมีรั้วกั้น และมีตาข่ายป้องกันนกและไม่ให้เป็ด

ออกหากินในทุ่ง

- โดยในระหว่างการกักหากเป็ดแสดงอาการป่วยตามนิยามของโรคไข้หวัดนก ให้ทำลายตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการทำลายสัตว์ที่เป็นโรคระบาดและทำลายสัตว์และซากสัตว์ที่เป็นพาหะของโรคระบาด พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยไม่มีค่าชดเชย

(๔) เก็บตัวอย่างจากเป็ดของกลาง ๓ วิธี คือ Cloacal swab, Serum และเก็บตัวอย่างเป็ดที่ตายหากไม่มีเป็ดตายให้ทำลายเป็ดตัวที่อ่อนแอที่สุด ส่งซากไปยังห้องปฏิบัติการ

- ผลการตรวจเป็นบวกทั้ง ๓ วิธี หรือวิธีใดวิธีหนึ่ง ให้ทำลายทันที
- ผลการตรวจเป็นลบทั้ง ๓ วิธี ให้กักจนครบระยะเวลาที่สั่งกัก และหากจะ

เคลื่อนย้าย ต้องนำเข้าโรงเรือนหรือเล้าเท่านั้น

(๕) เมื่อกักเป็ดครบตามระยะเวลาแล้วไม่เป็นโรค

- ในกรณีที่ศาลพิพากษาให้คืนของกลาง หากจะเคลื่อนย้ายไปเลี้ยงต่อให้เคลื่อนย้ายเข้าโรงเรือนหรือฟาร์มเท่านั้น หากไม่สามารถปฏิบัติได้ให้ส่งเข้าโรงฆ่าในพื้นที่ใกล้เคียง โดยการเคลื่อนย้าย ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กรมปศุสัตว์กำหนดไว้แล้วด้วย

- หากศาลสั่งริบของกลางให้ดำเนินการตามกฎหมายที่เกี่ยวกับของกลาง

ทั้งนี้ ขอให้ทุกหน่วยงานดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวโดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและไม่มีกรณีอนุโลมให้เคลื่อนย้ายนำไปเลี้ยงในทุ่งอีกต่อไป^๗

นอกจากนี้ กรมปศุสัตว์ ได้แจ้งมาตรการควบคุมมิให้เคลื่อนย้ายเปิดไปเลี้ยงในทุ่งตาม หนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๒๑๙๗๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการควบคุมมิให้เคลื่อนย้ายเปิดไปเลี้ยงในทุ่ง ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดตาก มีใจความว่า เนื่องจากที่ผ่านมาได้มีการปฏิรูปการปกครองและเปลี่ยนคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ ซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสนในมาตรการดังกล่าวข้างต้น (ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙) กรมปศุสัตว์จึงขอยืนยันการดำเนินการ ดังนี้

(๑) ยังคงให้ดำเนินการตามมาตรการห้ามมิให้เคลื่อนย้ายเปิดไปเลี้ยงในทุ่งตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ ต่อไป โดยให้มีการประชาสัมพันธ์ในจังหวัดให้ผู้ประกอบการหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบโดยทั่วกัน

(๒) ในการอนุโลมให้เคลื่อนย้ายสัตว์ปีกได้ทันทีโดยมิต้องรอผลตรวจโรคไขหวัดนกนั้น อนุโลมเฉพาะกรณีฟาร์มหรือสถานที่เลี้ยงสัตว์ปีกที่ประสบอุทกภัยเท่านั้น โดยให้สัตวแพทย์ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตเคลื่อนย้ายตรวจสอบก่อนทุกครั้ง และให้เคลื่อนย้ายไปยังพื้นที่ที่เหมาะสม และสามารถป้องกันโรคได้ รายละเอียดตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๒๐๓๐๔ ลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๙

(๓) ให้ปศุสัตว์จังหวัดจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยเฉพาะปศุสัตว์อำเภอ หากพบว่ามีกรณีการละเว้นการปฏิบัติงาน หรือร่วมมือกับผู้ประกอบการในการลักลอบให้มีการนำเปิดไปเลี้ยงในทุ่ง ซึ่งเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการที่ต้องดำเนินการด้านวินัย และดำเนินคดีอาญาต่อไปอย่างเฉียบขาด^๘

วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๐ กรมปศุสัตว์ได้มีหนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๓๐๗ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๐ เรื่องให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังโรคไขหวัดนกในสัตว์ปีก ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดตาก แจ้งว่า ด้วยปัจจุบันประเทศไทยไม่มีรายงานการเกิดโรคไขหวัดนกมาเป็นระยะเวลา ๑๖๒ วัน (นับตั้งแต่ทำลายสัตว์ปีกตัวสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๔๙) อย่างไรก็ตาม ในช่วงเดือนธันวาคมถึงปัจจุบัน ในต่างประเทศได้มีการเกิดโรคไขหวัดนกหลายประเทศ เช่น เวียดนาม จีน อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ ปากีสถาน อียิปต์ รวมทั้ง

^๗ หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเปิดนำไปเลี้ยงในทุ่ง

^๘ หนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๒๑๙๗๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการควบคุมมิให้เคลื่อนย้ายเปิดไปเลี้ยงในทุ่ง

พบผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยการติดเชื้อไข้หวัดนกชนิด H₅N₁ ในประเทศอินโดนีเซีย และอียิปต์ ซึ่งมีหลักฐานการติดเชื้อมาจากเป็ด ดังนั้น เพื่อเป็นการเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย โดยเฉพาะในเป็ด ซึ่งเมื่อได้รับเชื้อโรคแล้ว อาจไม่แสดงอาการป่วยแต่สามารถแพร่เชื้อไวรัสไข้หวัดนก ออกมาสู่สิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญในการแพร่เชื้อสู่สัตว์ปีกและคนได้ จึงขอให้แต่ละจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้เข้มงวดในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกตามที่ได้สั่งการไปแล้ว โดยเฉพาะการรณรงค์ค้นหาโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกแบบบูรณาการ (X - Ray) โดยให้เน้นพื้นที่ที่มี นกอพยพ นกประจำถิ่น ไก่หรือเป็ดพื้นเมืองที่เลี้ยงแบบปล่อย พื้นที่ที่เคยเกิดโรคไข้หวัดนกซ้ำซาก และพื้นที่ที่มีสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติ

(๒) ให้เน้นการสุ่มตรวจเก็บตัวอย่างซากเป็ดที่ป่วยหรือตายทุกฝูงเป็นหลัก และพยายามใช้เครือข่ายการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้หวัดนกระดับพื้นที่ในการตรวจสอบฝูงเป็ด ที่ยังหลงเหลือในพื้นที่ ซึ่งต้องเข้าไปดำเนินการเก็บตัวอย่างทั้งหมด ทั้งนี้เป็ดเล็กหรือเป็ดที่นำเข้ามา เลี้ยงใหม่ในพื้นที่ต้องเข้าเล้าหรือโรงเรือนเท่านั้น^๙

หลังจากนั้นจังหวัดตากได้รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการจัดระบบ การเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือนว่า ตามที่กรมปศุสัตว์ให้ทุกจังหวัดที่มีการเลี้ยง เป็ดไล่ทุ่งอยู่ในปัจจุบันดำเนินการตามมาตรการจัดระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์ม หรือโรงเรือน เพื่อให้จัดตั้งกลุ่มสหกรณ์ผู้เลี้ยงเป็ด จังหวัดตากขอรายงานผลการสำรวจเกษตรกร ผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ปรากฏว่าในเขตพื้นที่จังหวัดตาก ไม่มีเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งแต่ประการใด รายละเอียดปรากฏตามหนังสือจังหวัดตาก ที่ตก ๐๐๐๗/๗๘๒๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง รายงานผลการดำเนินงานตามมาตรการจัดระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน^{๑๐} ต่อมา ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ได้มีหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/ว๙๗๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้า ระวังการลักลอบนำเข้า (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก ถึงนายอำเภอทุกอำเภอ มีใจความว่า ตามที่จังหวัดตากได้มีมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป และจากผลการสำรวจพบว่า ไม่มี การเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

ปัจจุบันได้มีผู้ลักลอบนำเข้าเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตากโดยมิได้รับอนุญาต และไม่มีการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายจากปศุสัตว์อำเภอต้นทาง และทางเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดตาก ได้เข้าดำเนินคดีแจ้งความและกักสัตว์ตามระเบียบแล้ว นั้น

^๙ หนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๐๑/ว ๓๐๗ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๐ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

^{๑๐} หนังสือจังหวัดตาก ที่ตก ๐๐๐๗/๗๘๒๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง รายงาน การดำเนินงานตามมาตรการจัดระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน

เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์ และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก จังหวัดตากจึงให้อำเภอสั่งการให้องค์การบริหารส่วนตำบล, กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว อย่างเคร่งครัด^{๑๑} และได้มีหนังสือจังหวัดตากที่ ตก ๐๐๐๗/๙๗๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตาก ความว่า ตามที่จังหวัดตากได้มีมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป และจากผลการสำรวจพบว่า ไม่มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา

ปัจจุบันได้มีผู้ลักลอบนำเป็ดเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตากโดยมิได้รับอนุญาต และไม่มีการอนุญาตให้เคลื่อนย้ายจากปศุสัตว์อำเภอต้นทาง และทางเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดตาก ได้เข้าดำเนินคดีแจ้งความและกักสัตว์ตามระเบียบแล้ว นั้น

จากเหตุการณ์ดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์ และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกจังหวัดตาก จึงขอให้สั่งการไปยังทุกสถานีตำรวจภูธรดำเนินการตรวจสอบการลักลอบเลี้ยงเป็ดไข(ไล่ทุ่ง) อย่างเคร่งครัด^{๑๒}

เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ กรมปศุสัตว์ได้มีหนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๔/ว ๒๑๔๐๔ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการควบคุม ป้องกันโรคไข้หวัดนก ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด แจ้งว่า ด้วยในปัจจุบันยังมี ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้หวัดนกเนื่องจากมีฝนตกและทำให้เกิดน้ำท่วมขังในหลายพื้นที่ อีกทั้งเป็นช่วงรอยต่อระหว่างฤดูฝนและหนาวซึ่งอากาศเปลี่ยนแปลงทำให้สัตว์ปีกอ่อนแอภูมิคุ้มกันลดลงเสี่ยงต่อการเกิดโรคไข้หวัดนก ประกอบกับ ในระหว่างเดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน จะมีนกที่อพยพจากซีกโลกตอนบน ได้แก่ ประเทศรัสเซีย จีน เกาหลี ญี่ปุ่น ผ่านประเทศไทยไปยังซีกโลกตอนใต้ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ออสเตรเลีย รวมทั้งในปี ๒๕๕๒ องค์การอนามัยโลก(WHO) ยังได้รายงานพบผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไข้หวัดนกในประเทศจีน (๗/๔ ราย) อียิปต์ (๓๖/๔ ราย) และเวียดนาม (๔/๔ ราย) (www.who.int) ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย สามารถควบคุมโรคได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ จึงขอความร่วมมือแต่ละจังหวัดเข้มงวดการดำเนินงานตามมาตรการควบคุม ป้องกันโรคไข้หวัดนกในระดับพื้นที่ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนกในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ จัดประชุมเพื่อติดตามสถานการณ์และวางแผนการควบคุมโรคทันทีหากพบหรือสงสัยว่ามีโรคไข้หวัดนกในพื้นที่

(๒) จังหวัดที่ปัจจุบันไม่ได้ประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิดโรคไข้หวัดนก ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ขอความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาออกประกาศด้วย

^{๑๑} หนังสือจังหวัดตาก ที่ ตก ๐๐๐๗/ว๙๗๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังการลักลอบนำเป็ดไข (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก

^{๑๒} หนังสือจังหวัดตากที่ ตก ๐๐๐๗/๙๗๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการ เฝ้าระวังการลักลอบนำเป็ดไข (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก

เพื่อให้การดำเนินงาน เฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้หวัดนกเกิดประสิทธิภาพ และหากตรวจพบเชื้อโรคไข้หวัดนกจะสามารถควบคุมมิให้เชื้อโรคแพร่ระบาดออกไปได้ทำให้โรคสงบได้อย่างรวดเร็ว ส่วนจังหวัดที่มีประกาศเขตสงสัยอยู่ ให้การดำเนินงานแล้วขอให้ยังคงประกาศดังกล่าวต่อไป

(๓) ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ปีกให้มีเล้าหรือโรงเรือนที่สามารถป้องกันลมและฝนได้ เนื่องจากเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้สัตว์ปีกอ่อนแอ ป่วยเป็นโรคระบาดได้ พร้อมให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่เกษตรกร ทั้งด้านการเลี้ยง การจัดการ และการป้องกันโรค ตามรายละเอียดโครงการพัฒนารูปแบบการเลี้ยงและการจัดการที่ลดความเสี่ยงต่อโรคไข้หวัดนกและโรคระบาดอื่นในไก่พื้นเมืองที่แจ้งให้ดำเนินการไปแล้ว

(๔) ให้มีการเฝ้าระวังโรคทั้งเชิงรุกและเชิงรับโดยใช้เครือข่ายการเฝ้าระวังโรคในทุกพื้นที่และรายงานสถานการณ์สัตว์ปีกป่วยตายทุกวัน

(๕) เมื่อได้รับแจ้งหรือพบสัตว์ปีกป่วยตายมีลักษณะอาการเหมือนนิยามโรคไข้หวัดนก ต้องเข้าตรวจสอบและดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคทันที โดยไม่ต้องรอผลตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการ ดังนี้

(๕.๑) รายงานการป่วยตายผิดปกติตามแบบฟอร์มเฝ้าระวังโรค (รท.๑) ทางอินเทอร์เน็ตทันที และรายงานการติดตามการดำเนินงานควบคุมโรค (รต.๑) ผ่านสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย ทั้งนี้ให้รายงานต่อเนื่องทุกวันจนกว่าโรคสงบ หรือผลตรวจยืนยันทางห้องปฏิบัติการเป็นลบ

(๕.๒) ทำลายสัตว์ปีก พร้อมเก็บตัวอย่างซาก ๒ - ๕ ตัว ส่งห้องปฏิบัติการเพื่อตรวจยืนยันทุกครั้ง ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายใน ๑๒ ชั่วโมง นับตั้งแต่ที่ได้รับแจ้ง โดยให้ทำลายเฉพาะฟาร์มหรือบ้านที่เกิดโรค และบริเวณใกล้เคียง หากสัตวแพทย์พิจารณาแล้วเห็นว่าสัตว์ปีกนั้นมีความเสี่ยงในการติดโรค

(๕.๓) สังกักสัตว์ปีกในหมู่บ้านที่เกิดโรคหรือหมู่บ้านใกล้เคียงที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคจนกว่าสถานการณ์จะสงบ

(๕.๔) ฉีดพ่นยาฆ่าเชื้อในบริเวณที่พบสัตว์ปีกป่วยตายรวมทั้งบริเวณใกล้เคียง ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการฆ่าเชื้อโรค ทั้งการผสมยาฆ่าเชื้อในอัตราส่วนที่กำหนด และการฉีดพ่นยาฆ่าเชื้ออย่างถูกต้องโดยพ่นให้เปียกชุ่ม

(๕.๕) เฝ้าระวังและค้นหาโรคเพิ่มเติม โดยในรัศมี ๑๐ กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรค จะต้องมีการตรวจเยี่ยมเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทุกราย โดยสอบถามอาการสัตว์ปีก (เคาะประตูบ้าน) โดยเฉพาะ ในพื้นที่ที่มีนกอพยพและนกธรรมชาติอาศัยอยู่ หากพบสัตว์ปีกป่วยตายเก็บซากส่งตรวจทันที

(๕.๖) การสอบสวนโรค ให้ทีมสอบสวนโรคไข้หวัดนกระดับจังหวัดเข้าสอบสวนโรคทางระบาดวิทยาทันทีและหาพิกัดจุดเกิดโรค พร้อมสรุปรายละเอียดของการสอบสวนโรค เสนอกรมปศุสัตว์ ผ่านสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย ทั้งนี้ให้สอบสวนโรคทุกรายที่มีสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติตามนิยามโรคไข้หวัดนก

(๕.๗) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือในการควบคุมโรค โดยเฉพาะสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด หน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานปกครอง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

(๕.๘) ประชาสัมพันธ์ และทำความเข้าใจกับเกษตรกรและประชาชนทั่วไป เพื่อไม่ให้ตื่นตระหนก โดยผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ประเภทต่างๆ อย่างใกล้ชิด และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ควบคุมโรค

(๖) การดำเนินการเมื่อผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการยืนยันว่าเป็นโรคไข้หวัดนก

(๖.๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศกำหนดเขตโรคระบาด โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙

(๖.๒) ทีมสอบสวนโรคระดับสำนักงานสาธารณสุขสัตว์และสุขอนามัยลงพื้นที่สอบสวนโรคทันที หากเป็นกรณีเป็นการระบาดที่สำคัญ หรือต้องการข้อมูลทางระบาดวิทยาเพิ่มเติม ให้ทีมสอบสวนโรคระดับส่วนกลาง (กรมปศุสัตว์) ร่วมดำเนินการด้วย

(๖.๓) ให้ดำเนินการตามมาตรการข้อ ๔ อย่างเข้มงวดและดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

(๖.๓.๑) ห้ามการเคลื่อนย้ายสัตว์และซากสัตว์ เข้า - ออก ในพื้นที่รัศมี ๑๐ กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรค อย่างน้อย ๓๐ วัน หรือจนกว่าโรคจะสงบ

(๖.๓.๒) ในรัศมี ๕ กิโลเมตรรอบจุดเกิดโรคให้มีการเก็บตัวอย่างมูลสัตว์ปีก (Cloacal Swab) โดยจำนวนตัวอย่างดังนี้

- ทำ Cloacal Swab สัตว์ปีกในทุกรัวเรือนในหมู่บ้านที่เกิดโรคโดยให้สุ่มตรวจ ๕ ตัว/ครัวเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก (ถ้าเลี้ยงไม่ถึง ๕ ตัว ให้เก็บทุกตัว)

- ทำ Cloacal Swab โดยสุ่มตรวจทุกหมู่บ้านในระยะ ๕ กิโลเมตร รอบจุดเกิดโรค หมู่บ้านละ ๒๐ ตัว (๔ ตัวอย่าง)

(๗) จังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้เข้มงวดมิให้มีการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีกตามแนวชายแดน ยานพาหนะขนย้ายสัตว์ปีกรวมถึงวัสดุ อุปกรณ์ที่ผ่านเข้าออกต่างๆ จะต้องได้รับการพ่นยาฆ่าเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ

(๘) หากมีสัตว์ปีกป่วยตายผิดปกติเข้าลักษณะนิยามโรคไข้หวัดนก ให้สำนักสาธารณสุขสัตว์และสุขอนามัยเข้าตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในพื้นที่ว่า เป็นไปตามนโยบายและมาตรการของกรมปศุสัตว์หรือไม่ หากพบข้อบกพร่องให้รายงานกรมปศุสัตว์เพื่อดำเนินการต่อไป^{๑๓}

^{๑๓} หนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๔/ว ๒๑๔๐๔ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการควบคุม ป้องกันโรคไข้หวัดนก

บทที่ ๓

แนวทางการดำเนินคดีปกครอง

จากกรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์
เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด

การวิเคราะห์แนวทางการดำเนินคดีปกครอง จากกรณีศึกษา เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด เป็นการวิเคราะห์ เนื้อหา ความยุ่งยากซับซ้อนของการดำเนินคดีปกครอง ในการต่อสู้คดีในศาลปกครอง โดยวิเคราะห์เทคนิคและวิธีการในการรวบรวมข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน ข้อมูลทางสถิติและข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ในการต่อสู้คดี

ด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองและระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยศาลจะแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำฟ้องใดเป็นคำฟ้องที่สมบูรณ์ครบถ้วน ให้มีคำสั่งรับคำฟ้องและมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การ โดยส่งสำเนาคำฟ้องและสำเนาพยานหลักฐานไปด้วย ในกรณีที่เห็นสมควรจะกำหนดประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องให้การ หรือให้จัดส่งพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องหรือที่จะเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาของศาลด้วยก็ได้ และให้ผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การโดยชัดแจ้ง แสดงการปฏิเสธหรือยอมรับข้อหาที่ปรากฏในคำฟ้องและคำขอท้ายฟ้อง และเหตุแห่งการนั้นพร้อมส่งพยานหลักฐานตามที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนด โดยจัดทำสำเนาคำให้การและสำเนาพยานหลักฐานดังกล่าวที่รับรองถูกต้องหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ตุลาการเจ้าของสำนวนกำหนดยื่นมาพร้อมกับคำให้การด้วย ทั้งนี้ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำฟ้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยผู้ถูกฟ้องคดีจะฟ้องแย้งมาในคำให้การก็ได้ คำฟ้องแย้งนั้นให้ถือเป็นคำฟ้องใหม่ ในกรณีที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่าคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ครบถ้วนหรือชัดเจนเพียงพอ จะสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขหรือจัดทำคำให้การส่งมาใหม่ก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้จัดทำคำให้การพร้อมทั้งพยานหลักฐานยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี และให้ศาลพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การแล้ว ให้ศาลส่งสำเนาคำให้การพร้อมทั้งสำเนาพยานหลักฐาน ไปยังผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีคัดค้านหรือยอมรับคำให้การหรือพยานหลักฐานที่ผู้ถูกฟ้องคดียื่นต่อศาล ในการนี้ ตุลาการเจ้าของสำนวนจะกำหนดประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีต้องชี้แจงหรือให้จัดส่งพยานหลักฐานใด ๆ ก็ได้ ถ้าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะคัดค้านคำให้การ ให้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือ ตามจำนวนที่ศาลกำหนด ทั้งนี้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ

แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบ ภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการ ศาลจะสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความก็ได้ ทั้งนี้ คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้มีได้เฉพาะในประเด็นที่ได้ยกขึ้นกล่าวในคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจาก คำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด ให้ศาลสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา

ให้ศาลส่งสำเนาคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อยื่น คำให้การเพิ่มเติมต่อศาลพร้อมสำเนาหนึ่งชุดหรือตามจำนวนที่ศาลกำหนด ภายในสิบห้าวันนับแต่ วันที่ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การ หรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อศาลได้รับคำให้การเพิ่มเติม จากผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว ให้ส่งสำเนาคำให้การเพิ่มเติมนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ตามวรรคหนึ่ง หรือเมื่อผู้ถูกฟ้องคดียื่นคำให้การเพิ่มเติมแล้ว หากตุลาการเจ้าของสำนวนเห็นว่า คดีมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีได้แล้ว ให้ตุลาการเจ้าของสำนวน มีอำนาจจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนและเสนอบันทึกดังกล่าวพร้อมสำนวนคดีในห้องค์คณะ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป เมื่อองค์คณะได้รับสำนวนคดีจากตุลาการเจ้าของสำนวนแล้ว หากเห็นว่า ไม่มีกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ให้ตุลาการหัวหน้าคณะมีคำสั่งกำหนดวันหนึ่งวันใด เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น ให้ศาลแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันสิ้นสุด การแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน บรรดาคำฟ้องเพิ่มเติม คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดี และไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่า ในขั้นตอนแรกที่กรมปศุสัตว์ได้รับหมายเรียกให้ทำคำให้การและ สำเนาคำฟ้อง เป็นขั้นตอนสำคัญของการดำเนินการจัดทำคำให้การต่อสู้คดี เนื่องจาก นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องตรวจสอบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องในหลายๆด้าน ได้แก่ ตรวจสอบ คู่ความและอำนาจของคู่ความเกี่ยวกับ มูลคดีเรื่องนั้นๆ ตรวจสอบเกี่ยวกับการนับระยะเวลาในการ จัดทำคำให้การตามที่ศาลกำหนด เพื่อดำเนินการจัดทำคำให้การ และจะส่งผลกระทบต่อรูปคดี ในการดำเนินคดีปกครองนั้นๆด้วย เนื่องจาก ถ้าคู่กรณีมิได้ปฏิบัติภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่า คู่กรณีที่ไม่ได้แสดงพยานหลักฐานนั้นไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนหรือยอมรับข้อเท็จจริง ตามพยานหลักฐานของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง แล้วแต่กรณี และให้ศาลปกครองพิจารณา พิพากษาต่อไป ตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม ในกรณีที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการภายใน ระยะเวลาที่กำหนดตามวรรคสามหรือมีพฤติกรรมประวิงคดีให้ล่าช้า ศาลปกครองจะรายงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับดูแล ผู้ควบคุม หรือนายกรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหรือสั่งการหรือ ลงโทษทางวินัยต่อไปก็ได้ ทั้งนี้ โดยไม่เป็นการตัดอำนาจที่ศาลจะมีคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาล

ดังนั้น เมื่อนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีได้รับหมายเรียกให้ทำคำให้การและ สำเนาคำฟ้อง ต้องดำเนินการตรวจสอบรายละเอียดตามหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การและ สำเนาคำฟ้อง โดยมีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑. ตรวจสอบรายละเอียดตามหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง

เมื่อกรมปศุสัตว์ได้รับหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การและสำเนาคำฟ้อง ถือเป็นประเด็นแรกสู่การดำเนินคดีในกรณีพิพาท นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องทำการตรวจสอบรายละเอียดต่างๆให้ถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อให้เห็นภาพรวมของคดีและสามารถวางแผนการต่อสู้คดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๓.๑.๑ ตรวจสอบคู่ความและอำนาจหน้าที่ของคู่ความเกี่ยวกับคดีนั้นๆ ว่าฟ้องใครบ้าง และมีอำนาจหน้าที่ หรือเกี่ยวข้องกับมูลคดีอย่างไร โดยจะขอยกตัวอย่าง กรณีที่อาจมีผู้ถูกฟ้องคดี หลายราย ได้แก่

- ฟ้องกรมปศุสัตว์
- ฟ้องอธิบดีกรมปศุสัตว์
- ฟ้องเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์อื่นๆ
- ฟ้องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ฟ้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆที่สังกัดต่างกระทรวง เป็นต้น

ทั้งนี้ นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องทำการศึกษาหาข้อมูลว่าผู้ถูกฟ้องคดีแต่ละรายเกี่ยวกับ มูลคดีอย่างไร ในฐานะใด หากมีหน่วยงานอื่น ควรประสานงานกับหน่วยงานดังกล่าวในการดำเนินคดีด้วย เช่น

หากมีการฟ้องกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ต้องประสานว่ากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะจัดทำคำให้การเองหรือไม่ ซึ่งโดยส่วนมาก กรณีที่การปฏิบัติหน้าที่ของกรมปศุสัตว์เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี จะมอบอำนาจให้กรมปศุสัตว์จัดทำคำให้การ ตามคำสั่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ เรื่อง การมอบอำนาจเกี่ยวกับการดำเนินคดี จึงต้องประสานกับผู้ประสานงานคดีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วยว่าได้รับหมายศาลเมื่อใด หากเสนอผู้มีอำนาจในการดำเนินคดีพิจารณาไม่ทันอาจต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การต่อศาล ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดไปก่อน

หากเป็นกรณีฟ้องหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆที่สังกัดต่างกระทรวง และมีมูลคดีเกี่ยวเนื่องกัน อาจสอบถามขอข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกัน จากหน่วยงานดังกล่าว หรือสอบถามแนวทางการดำเนินคดีว่าหน่วยงานจัดทำคำให้การเองหรือมอบอำนาจให้พนักงานอัยการ จัดทำคำให้การ ซึ่งหากหน่วยงานอื่นๆมอบอำนาจพนักงานอัยการ อาจพิจารณาเสนอความเห็นต่อ อธิบดีกรมปศุสัตว์ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินคดีโดยมอบอำนาจพนักงานอัยการในการดำเนินคดี เพื่อจะได้จัดทำคำให้การของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติงานเกี่ยวเนื่องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ไม่ขัดแย้งหรือทำลายน้ำหนักันเอง

ซึ่งในคดีนี้ เมื่อทำการตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ฟ้องคดีฟ้องกรมปศุสัตว์เพียงหน่วยงานเดียว จึงได้ทำการตรวจสอบฐานะของตัวความ กล่าวคือ ตรวจสอบมูลคดีดังกล่าวว่า กรมปศุสัตว์ถูกฟ้องคดีอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือปฏิบัติหน้าที่ตามอำนาจหน้าที่ของกรมปศุสัตว์หรือไม่ ตามกฎหมายใด ดังจะได้วิเคราะห์ในลำดับต่อไป

๓.๑.๒ ตรวจสอบเกี่ยวกับการนับระยะเวลาในการจัดทำคำให้การตามที่ศาลกำหนด

การตรวจสอบระยะเวลายื่นคำให้การต่อศาลเป็นส่วนสำคัญมากในการดำเนินคดีปกครอง เนื่องจาก ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๔๖ กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้จัดทำคำให้การพร้อมทั้งพยานหลักฐานยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงตามข้อหาของผู้ฟ้องคดี และให้ศาลพิจารณาพิพากษาต่อไปตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม อันอาจมีผลต่อผลแพ้ชนะคดี ทำให้ทางราชการได้รับความเสียหาย และอาจทำให้นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีถูกสอบสวนทางวินัยได้ รวมไปถึงอาจถูกศาลมีคำสั่งลงโทษฐานละเมิดอำนาจศาลได้

นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจึงต้องตรวจสอบวันที่กรมปศุสัตว์ได้รับหมายศาลตรวจสอบระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้จัดทำคำให้การ เพื่อตรวจสอบว่าคดีจะครบกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำให้การต่อศาลในวันใด เพื่อจะได้วางแผนการรวบรวมข้อเท็จจริง พยานหลักฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำคำให้การและพยานหลักฐานต่อศาล ซึ่งในการนับระยะเวลายื่นคำให้การต่อศาลนั้น พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้บัญญัติไว้ใน หมวด ๓ ระยะเวลา และอายุความ ดังนี้

มาตรา ๖๔ กำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน หรือปีนั้น มิให้นับวันแรกแห่งระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วย เว้นแต่จะได้เริ่มการในวันนั้นหรือมีการกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นโดยเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ต้องกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดให้นับวันสิ้นสุดของระยะเวลานั้นรวมเข้าด้วยแม้ว่าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่

ในกรณีที่บุคคลต้องทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยกฎหมายหรือโดยคำสั่งของเจ้าหน้าที่ ถ้าวันสุดท้ายเป็นวันหยุดทำการงานสำหรับเจ้าหน้าที่หรือวันหยุดตามประเพณีของบุคคลผู้รับคำสั่ง ให้ถือว่าระยะเวลานั้นสิ้นสุดในวันทำงานที่ถัดจากวันหยุดนั้น เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าหน้าที่ที่มีคำสั่งจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๖๕ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งของเจ้าหน้าที่อาจมีการขยายอีกได้ และถ้าระยะเวลานั้นได้สิ้นสุดลงแล้วเจ้าหน้าที่อาจขยายโดยกำหนดให้มีผลย้อนหลังได้เช่นกัน ถ้าการสิ้นสุดตามระยะเวลาเดิมจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมที่จะให้สิ้นสุดลง

เมื่อตรวจสอบและทราบกำหนดวันที่จะต้องจัดทำคำให้การต่อศาลแล้ว นิติกรเจ้าของสำนวนคดีต้องกำหนดแผนการจัดทำคำให้การ ในการแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดระยะเวลาให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวบรวมและจัดส่งคำชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน

คดีนี้ กรมปศุสัตว์ได้รับคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การ วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๕ โดยศาลได้มีคำสั่งให้ทำคำให้การแก้คำฟ้องพร้อมด้วยพยานหลักฐาน ยื่นต่อศาล ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนี้ ดังนั้น คดีจะครบกำหนดยื่นคำให้การในวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงได้เสนอนกรมมีหนังสือแจ้งให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และมีหนังสือถึงตุลาการศาลปกครองพิษณุโลก ขอย้ายระยะเวลายื่นคำให้การแก้คำฟ้องออกไปอีก ๓๐ วัน นับแต่วันครบกำหนดตามคำสั่งเดิม ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาตตามคำขอ คดีจึงจะครบกำหนด

ยื่นคำให้การในวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕ โดยนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีได้จัดทำร่างคำให้การเสนอ
อธิบดีกรมปศุสัตว์พิจารณา ในวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

๓.๒ การตรวจสอบเนื้อหาแห่งคดี ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประเด็นตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี

เมื่อได้ทำการตรวจสอบและทราบถึงระยะเวลาในการจัดทำคำให้การยื่นต่อศาลแล้ว
ขั้นตอนต่อไป นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องทำการวางแผนในการจัดทำคำให้การต่อสู้คดี
โดยแบ่งประเด็นการตรวจสอบเนื้อหาแห่งคดีตามคำฟ้องเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

๓.๒.๑ ตรวจสอบเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดี

เมื่อได้รับหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ทำคำให้การแล้ว และทำการตรวจสอบว่า
มูลคดีดังกล่าว มีหน่วยงานใดเป็นผู้เกี่ยวข้องบ้างเพื่อแจ้งให้ชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบการ
จัดทำคำให้การต่อศาล รวมไปถึงตรวจสอบวันครบกำหนดในการยื่นคำให้การพร้อมพยานหลักฐาน
ต่อศาล ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว ยังต้องดำเนินการตรวจสอบคำฟ้องตามประเด็นดังต่อไปนี้

๓.๒.๑.๑ ตรวจสอบว่าคดีดังกล่าวอยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองหรือไม่

โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒
ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองไว้ใน มาตรา ๙ กำหนดว่า ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณา
พิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ
โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดย
ไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน
หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะ
เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระ
ให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

(๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลย
ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของ
หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่ง
ทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือ
ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

(๕) คดีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

(๖) คดีพิพาทเกี่ยวกับเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครอง

ซึ่งคดีที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งนี้ เป็นการฟ้องโดยกล่าวอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์
กลั่นแกล้งเป็นเหตุให้ได้รับความเสียหาย เข้าลักษณะตาม (๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

หรือความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓.๒.๑.๒ ตรวจสอบความเป็นผู้เสียหายและการดำเนินการก่อนฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดี

โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๔๒ ได้กำหนดว่าผู้ใด ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีค่าบังคับ ตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง

ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะการฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าวและได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควร หรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด

คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้นำเปิดไล่ทุ่งมาจากจังหวัดชลบุรีเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ต่อมาในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ได้ออกตรวจสอบพื้นที่และได้แจ้งด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายเปิดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ โดยให้เหตุผลว่าผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ในขณะนั้น มีนโยบายห้ามประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง มิฉะนั้น จะดำเนินคดีเพื่อเอาผิดตามกฎหมายและจะนำรถขุดมาไถกลบเปิดไล่ทุ่งของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเคลื่อนย้ายเปิดไล่ทุ่งไปเลี้ยงในพื้นที่หมู่บ้านบ่อทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีได้ทราบจากเลขานุการของ ผู้ว่าราชการจังหวัดตากว่าไม่เคยมีนโยบายห้ามมิให้ประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์กั้นกัณฑ์ผู้ฟ้องคดี จึงร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตาก และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ ร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังอธิบดีกรมปศุสัตว์ ต่อมาอธิบดีกรมปศุสัตว์ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบแล้วจึงมีคำสั่งยุติเรื่อง ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ โดยขณะยื่นผู้ฟ้องคดีมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดตาก ซึ่งตาม มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ให้ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งคดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรมและมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๔ ร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังอธิบดีกรมปศุสัตว์ ต่อมาอธิบดีกรมปศุสัตว์ได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบแล้วจึงมีคำสั่งยุติเรื่อง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองพิษณุโลก เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๕ จึงอยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองพิษณุโลก และฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

๓.๒.๒ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๒.๑ ตรวจสอบว่ามีหน่วยงานภายในกรมปศุสัตว์และเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ใดเกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งในกรณีที่ทำการศึกษานี้ มูลคดีเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์

จังหวัดตาก และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามเงา จึงได้เสนออธิบดีกรมปศุสัตว์สั่งการให้หน่วยงานดังกล่าวรวมไปถึงเจ้าหน้าที่ตามและผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ชี้แจงข้อเท็จจริงพร้อมพยานหลักฐานที่รับรองสำเนาถูกต้องโดยเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจำนวนรวม ๓ ฉบับ เพื่อประกอบการจัดทำคำให้การต่อศาลปกครองพิษณุโลกต่อไป

๓.๒.๒.๒ ตรวจสอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากประเด็นข้อพิพาทในคดีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจึงต้องตรวจสอบและทำการศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลและบทความทางวิชาการเกี่ยวกับโรคไข้หวัดนก และสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก และเอกสารเผยแพร่ต่างๆที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการชี้แจงข้อเท็จจริงโดยหน่วยงานและเจ้าหน้าที่

เมื่อทำการตรวจสอบเนื้อหาแห่งคดี ตรวจสอบข้อเท็จจริงและประเด็นตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี เสนอกรมปศุสัตว์แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อจัดทำคำให้การแล้ว นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีก็ต้องศึกษาหาข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปด้วย และประสานให้คำแนะนำแนวทางการชี้แจงข้อเท็จจริง แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมของนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีเป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเป็นอย่างมาก เนื่องจาก มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีมักเป็นเรื่องทางเทคนิคเฉพาะของสายงาน ซึ่งมีความสลับซับซ้อน โดยนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี ต้องทำการศึกษาให้เข้าใจเสมือนเป็นผู้ปฏิบัติงานด้านนั้นๆด้วยตนเอง ซึ่งการดำเนินการในส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญมากในขั้นตอนการดำเนินคดี เนื่องจาก โดยทั่วไปแล้วสำนักกฎหมายหรือตัวนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจะไม่ทราบข้อเท็จจริงอันเป็นมูลเหตุแห่งคดีมาก่อน เมื่อเริ่มต้นศึกษาข้อเท็จจริงตามคำฟ้อง จึงต้องศึกษาอย่างระมัดระวังและพึงระลึกอยู่เสมอว่า เป็นข้อเท็จจริงฝ่ายเดียวที่ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้กล่าวอ้างต่อศาล ซึ่งโดยธรรมชาติของคำฟ้อง ย่อมมีการเรียบเรียงข้อเท็จจริงในส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายผู้ฟ้องคดี และหลีกเลี่ยงข้อเท็จจริงหรือประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีเสียเปรียบ

ยกตัวอย่าง คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ตั้งประเด็นว่า เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ได้ออกปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคระบาดสัตว์ โดยได้เดินทางมาพบผู้ฟ้องคดีและแจ้งด้วยวาจาให้ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายเปิดโล่งออกจากพื้นที่ภายใน ๓ วัน โดยให้เหตุผลว่าผู้ว่าราชการจังหวัดตากในขณะนั้น มีนโยบายห้ามประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเปิดโล่ง มึฉะนั้นจะดำเนินคดีเพื่อเอาผิดตามกฎหมายและจะนำรถชุดมาไกล่เกลี่ยเปิดโล่งของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเคลื่อนย้ายเปิดโล่งไปเลี้ยงในพื้นที่หมู่บ้านบ่อทอง อำเภอเมืองกำแพงเพชร จังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งมีพื้นที่เพียงไร่เศษและต้องเสียค่าเช่าพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้ การเลี้ยงในพื้นที่คับแคบทำให้ต้องกันพื้นที่เพื่อมิให้เปิดโล่งไปรบกวนพื้นที่ข้างเคียง ทำให้เปิดของผู้ฟ้องคดีเกิดความเครียด ไข่ได้จำนวนน้อยและคุณภาพไม่ดี จึงขายไม่ได้ราคา อีกทั้งผู้ฟ้องคดีต้องจ่ายค่าอาหารเปิดเพิ่มขึ้น

ทำให้ผู้ฟ้องคดีประสบภาวะขาดทุนจนต้องเลิกเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ต่อมาเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดีได้ทราบจากเลขานุการของผู้ว่าราชการจังหวัดตากว่าไม่เคยมีนโยบายห้ามมิให้ประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์กลับแก้งผู้ฟ้องคดี ทำให้ต้องเคลื่อนย้ายเป็ดไปที่อื่น เลขานุการของผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้เรียกเจ้าหน้าที่ดังกล่าวและผู้ใหญ่บ้านในขณะนั้นมาไกล่เกลี่ยข้อพิพาท โดยเจ้าหน้าที่ได้ยอมรับผิดต่อหน้าผู้ฟ้องคดีและบุคคลดังกล่าว การกระทำของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จึงเป็นการกระทำละเมิด ในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งกรมปศุสัตว์ต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งการละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้อง

นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจึงต้องทำการศึกษาข้อเท็จจริงตามคำฟ้องอย่างระมัดระวัง และวิเคราะห์ประเด็นตามคำฟ้อง และเสนออธิบดีกรมปศุสัตว์เพื่อส่งการหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ระเบียบหลักเกณฑ์การดำเนินการต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำคำให้การแก้คำฟ้อง ให้ครบถ้วนทุกประเด็น

ต่อมา เมื่อนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี ได้รับการชี้แจงข้อเท็จจริงจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จะต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างละเอียดถี่ถ้วน และพึงระลึกไว้เสมอ เช่นเดียวกับการรับฟังข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ฟ้องคดี เนื่องจาก ในบางกรณี เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอาจให้ข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน อาจด้วยความไม่รู้ ไม่เข้าใจในประเด็นแห่งคดี หรือด้วยความกลัวว่าตัวเองจะกระทำความผิด ซึ่งหากเปรียบเทียบกับข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีแล้ว ข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็อาจถือได้ว่าเป็นข้อเท็จจริงฝ่ายเดียว เช่นเดียวกับข้อเท็จจริงตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ซึ่งนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจะต้องศึกษาข้อเท็จจริงทั้งสองฝั่งโดยยึดหลักกฎหมายและปรับข้อเท็จจริง เชื่อมผสานเข้ากับหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อสกัดประเด็นที่เป็นประโยชน์แก่รูปคดี และหักล้างข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ซึ่งนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมด้วยตนเองเพื่อนำมาประกอบ เพิ่มน้ำหนักความน่าเชื่อถือในประเด็นคำให้การ รวมไปถึงหากมีประเด็นที่ต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องชี้แจงเพิ่มเติมก็ต้องรีบดำเนินการและทำการปรับแผนในการดำเนินคดี หากเห็นว่าอาจดำเนินการจัดทำคำให้การไม่ทันตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องรีบดำเนินการเสนออธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้ได้รับมอบอำนาจในการดำเนินคดีแทน มีคำขอต่อศาลขอขยายระยะเวลาในการยื่นคำให้การออกไปก่อนครบกำหนดระยะเวลา

ยกตัวอย่างการหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนประเด็นคำให้การ

เนื่องจากมูลคดีนี้ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อควบคุมและป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการตามกฎหมาย อาจมีการกระทบสิทธิเอกชน ดังนั้น จึงต้องบรรยายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ ข้อมูลลักษณะและความรุนแรงของโรคไข้หวัดนก การติดต่อของโรค สถานการณ์โรค ทั้งในประเทศไทย ภูมิภาคใกล้เคียงและในระดับโลก อธิบายถึงความร้ายแรงของโรค เพื่อให้เห็นความสำคัญและเพื่อให้เข้าใจถึงการชั่งน้ำหนักระหว่างการกระทบสิทธิของบุคคลกับการรักษาประโยชน์สาธารณะ นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี นอกจากศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการชี้แจงของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแล้ว ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงอื่นๆ

ที่เป็นพฤติกรรมแวดล้อมต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมและเพิ่มน้ำหนักในประเด็นข้อต่อสู้ในคดี เนื่องจากในการดำเนินการและปฏิบัติการตามกฎหมาย ย่อมต้องมีบริบทและที่มาที่ไป หลักการและเหตุผล จึงต้องหาข้อมูลและยกข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบันและเกี่ยวเนื่องกับมูลเหตุแห่งการฟ้องคดี เช่น ความร้ายแรงของสถานการณ์การระบาดที่เคยเกิดขึ้น อันเป็นที่มาให้ต้องมีมาตรการตามกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด สถานการณ์ปัจจุบัน และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดโรคระบาดสัตว์ ในกรณีศึกษาข้างต้นนี้จึงได้ ศึกษาข้อมูลที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ของกรมปศุสัตว์เรื่องข้อมูลโรคไข้หวัดนก สถานการณ์โรคไข้หวัดนกในประเทศไทย (ส่วนโรคสัตว์ปีกสำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์) และสถานการณ์โรคไข้หวัดนกในคน ของสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค เพื่อบรรยายให้ศาลและคู่ความในคดีทราบถึงสถานการณ์และความร้ายแรงของการระบาดของโรคไข้หวัดนก และความสำคัญที่จะต้องดำเนินการป้องกันอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง

นับแต่ต้นปี พ.ศ.๒๕๔๗ ได้เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกเข้ามาในประเทศไทย และขยายวงกว้างออกไปอย่างรวดเร็ว จนรัฐบาลถือเป็นภาวะเร่งด่วนที่ทุกภาคส่วนราชการต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวและได้มีคำสั่ง มาตรการต่างๆ หลายฉบับออกจากศูนย์ควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคไข้หวัดนก (วอร์รูมทำเนียบรัฐบาล) กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมปศุสัตว์ โดยปัจจัยหลักที่ทำให้การควบคุมโรคไข้หวัดนกเป็นไปด้วยความยากลำบากนั้นคือ เปิดโล่งทุ่งและไก่ชน จึงต้องมีการปรับปรุงแบบการเลี้ยงโดยให้มีโรงเรือนเพื่อการควบคุมโรคไข้หวัดนก ไม่สามารถเลี้ยงโล่งทุ่งและ ย้ายฝูงเปิดไปเลี้ยงยังสถานที่ต่างๆ อย่างสะดวกเช่นเดิม เพื่อเป็นการควบคุม และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก จึงได้มีการออกมาตรการมาแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง โดยจะขอล่าตามลำดับ ดังนี้

เมื่อได้มีการระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งโรคนี้สามารถติดต่อแก่สัตว์ปีกทุกชนิดในท้องที่อื่นๆ ทั่วประเทศได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการควบคุม เฝ้าระวัง และป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก จังหวัดตากจึงประกาศกำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๔ ทั้งนี้ ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า ท้องที่ภายในบริเวณดังต่อไปนี้ หมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗, ๒๘, ๒๙, ๓๐, ๓๑, ๓๒, ๓๓, ๓๔, ๓๕, ๓๖, ๓๗, ๓๘, ๓๙, ๔๐, ๔๑, ๔๒, ๔๓, ๔๔, ๔๕, ๔๖, ๔๗, ๔๘, ๔๙, ๕๐, ๕๑, ๕๒, ๕๓, ๕๔, ๕๕, ๕๖, ๕๗, ๕๘, ๕๙, ๖๐, ๖๑, ๖๒, ๖๓, ๖๔, ๖๕, ๖๖, ๖๗, ๖๘, ๖๙, ๗๐, ๗๑, ๗๒, ๗๓, ๗๔, ๗๕, ๗๖, ๗๗, ๗๘, ๗๙, ๘๐, ๘๑, ๘๒, ๘๓, ๘๔, ๘๕, ๘๖, ๘๗, ๘๘, ๘๙, ๙๐, ๙๑, ๙๒, ๙๓, ๙๔, ๙๕, ๙๖, ๙๗, ๙๘, ๙๙, ๑๐๐, ๑๐๑, ๑๐๒, ๑๐๓, ๑๐๔, ๑๐๕, ๑๐๖, ๑๐๗, ๑๐๘, ๑๐๙, ๑๑๐, ๑๑๑, ๑๑๒, ๑๑๓, ๑๑๔, ๑๑๕, ๑๑๖, ๑๑๗, ๑๑๘, ๑๑๙, ๑๒๐, ๑๒๑, ๑๒๒, ๑๒๓, ๑๒๔, ๑๒๕, ๑๒๖, ๑๒๗, ๑๒๘, ๑๒๙, ๑๓๐, ๑๓๑, ๑๓๒, ๑๓๓, ๑๓๔, ๑๓๕, ๑๓๖, ๑๓๗, ๑๓๘, ๑๓๙, ๑๔๐, ๑๔๑, ๑๔๒, ๑๔๓, ๑๔๔, ๑๔๕, ๑๔๖, ๑๔๗, ๑๔๘, ๑๔๙, ๑๕๐, ๑๕๑, ๑๕๒, ๑๕๓, ๑๕๔, ๑๕๕, ๑๕๖, ๑๕๗, ๑๕๘, ๑๕๙, ๑๖๐, ๑๖๑, ๑๖๒, ๑๖๓, ๑๖๔, ๑๖๕, ๑๖๖, ๑๖๗, ๑๖๘, ๑๖๙, ๑๗๐, ๑๗๑, ๑๗๒, ๑๗๓, ๑๗๔, ๑๗๕, ๑๗๖, ๑๗๗, ๑๗๘, ๑๗๙, ๑๘๐, ๑๘๑, ๑๘๒, ๑๘๓, ๑๘๔, ๑๘๕, ๑๘๖, ๑๘๗, ๑๘๘, ๑๘๙, ๑๙๐, ๑๙๑, ๑๙๒, ๑๙๓, ๑๙๔, ๑๙๕, ๑๙๖, ๑๙๗, ๑๙๘, ๑๙๙, ๒๐๐, ๒๐๑, ๒๐๒, ๒๐๓, ๒๐๔, ๒๐๕, ๒๐๖, ๒๐๗, ๒๐๘, ๒๐๙, ๒๑๐, ๒๑๑, ๒๑๒, ๒๑๓, ๒๑๔, ๒๑๕, ๒๑๖, ๒๑๗, ๒๑๘, ๒๑๙, ๒๒๐, ๒๒๑, ๒๒๒, ๒๒๓, ๒๒๔, ๒๒๕, ๒๒๖, ๒๒๗, ๒๒๘, ๒๒๙, ๒๓๐, ๒๓๑, ๒๓๒, ๒๓๓, ๒๓๔, ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๗, ๒๓๘, ๒๓๙, ๒๔๐, ๒๔๑, ๒๔๒, ๒๔๓, ๒๔๔, ๒๔๕, ๒๔๖, ๒๔๗, ๒๔๘, ๒๔๙, ๒๕๐, ๒๕๑, ๒๕๒, ๒๕๓, ๒๕๔, ๒๕๕, ๒๕๖, ๒๕๗, ๒๕๘, ๒๕๙, ๒๖๐, ๒๖๑, ๒๖๒, ๒๖๓, ๒๖๔, ๒๖๕, ๒๖๖, ๒๖๗, ๒๖๘, ๒๖๙, ๒๗๐, ๒๗๑, ๒๗๒, ๒๗๓, ๒๗๔, ๒๗๕, ๒๗๖, ๒๗๗, ๒๗๘, ๒๗๙, ๒๘๐, ๒๘๑, ๒๘๒, ๒๘๓, ๒๘๔, ๒๘๕, ๒๘๖, ๒๘๗, ๒๘๘, ๒๘๙, ๒๙๐, ๒๙๑, ๒๙๒, ๒๙๓, ๒๙๔, ๒๙๕, ๒๙๖, ๒๙๗, ๒๙๘, ๒๙๙, ๓๐๐, ๓๐๑, ๓๐๒, ๓๐๓, ๓๐๔, ๓๐๕, ๓๐๖, ๓๐๗, ๓๐๘, ๓๐๙, ๓๑๐, ๓๑๑, ๓๑๒, ๓๑๓, ๓๑๔, ๓๑๕, ๓๑๖, ๓๑๗, ๓๑๘, ๓๑๙, ๓๒๐, ๓๒๑, ๓๒๒, ๓๒๓, ๓๒๔, ๓๒๕, ๓๒๖, ๓๒๗, ๓๒๘, ๓๒๙, ๓๓๐, ๓๓๑, ๓๓๒, ๓๓๓, ๓๓๔, ๓๓๕, ๓๓๖, ๓๓๗, ๓๓๘, ๓๓๙, ๓๔๐, ๓๔๑, ๓๔๒, ๓๔๓, ๓๔๔, ๓๔๕, ๓๔๖, ๓๔๗, ๓๔๘, ๓๔๙, ๓๕๐, ๓๕๑, ๓๕๒, ๓๕๓, ๓๕๔, ๓๕๕, ๓๕๖, ๓๕๗, ๓๕๘, ๓๕๙, ๓๖๐, ๓๖๑, ๓๖๒, ๓๖๓, ๓๖๔, ๓๖๕, ๓๖๖, ๓๖๗, ๓๖๘, ๓๖๙, ๓๗๐, ๓๗๑, ๓๗๒, ๓๗๓, ๓๗๔, ๓๗๕, ๓๗๖, ๓๗๗, ๓๗๘, ๓๗๙, ๓๘๐, ๓๘๑, ๓๘๒, ๓๘๓, ๓๘๔, ๓๘๕, ๓๘๖, ๓๘๗, ๓๘๘, ๓๘๙, ๓๙๐, ๓๙๑, ๓๙๒, ๓๙๓, ๓๙๔, ๓๙๕, ๓๙๖, ๓๙๗, ๓๙๘, ๓๙๙, ๔๐๐, ๔๐๑, ๔๐๒, ๔๐๓, ๔๐๔, ๔๐๕, ๔๐๖, ๔๐๗, ๔๐๘, ๔๐๙, ๔๑๐, ๔๑๑, ๔๑๒, ๔๑๓, ๔๑๔, ๔๑๕, ๔๑๖, ๔๑๗, ๔๑๘, ๔๑๙, ๔๒๐, ๔๒๑, ๔๒๒, ๔๒๓, ๔๒๔, ๔๒๕, ๔๒๖, ๔๒๗, ๔๒๘, ๔๒๙, ๔๓๐, ๔๓๑, ๔๓๒, ๔๓๓, ๔๓๔, ๔๓๕, ๔๓๖, ๔๓๗, ๔๓๘, ๔๓๙, ๔๔๐, ๔๔๑, ๔๔๒, ๔๔๓, ๔๔๔, ๔๔๕, ๔๔๖, ๔๔๗, ๔๔๘, ๔๔๙, ๔๕๐, ๔๕๑, ๔๕๒, ๔๕๓, ๔๕๔, ๔๕๕, ๔๕๖, ๔๕๗, ๔๕๘, ๔๕๙, ๔๖๐, ๔๖๑, ๔๖๒, ๔๖๓, ๔๖๔, ๔๖๕, ๔๖๖, ๔๖๗, ๔๖๘, ๔๖๙, ๔๗๐, ๔๗๑, ๔๗๒, ๔๗๓, ๔๗๔, ๔๗๕, ๔๗๖, ๔๗๗, ๔๗๘, ๔๗๙, ๔๘๐, ๔๘๑, ๔๘๒, ๔๘๓, ๔๘๔, ๔๘๕, ๔๘๖, ๔๘๗, ๔๘๘, ๔๘๙, ๔๙๐, ๔๙๑, ๔๙๒, ๔๙๓, ๔๙๔, ๔๙๕, ๔๙๖, ๔๙๗, ๔๙๘, ๔๙๙, ๕๐๐, ๕๐๑, ๕๐๒, ๕๐๓, ๕๐๔, ๕๐๕, ๕๐๖, ๕๐๗, ๕๐๘, ๕๐๙, ๕๑๐, ๕๑๑, ๕๑๒, ๕๑๓, ๕๑๔, ๕๑๕, ๕๑๖, ๕๑๗, ๕๑๘, ๕๑๙, ๕๒๐, ๕๒๑, ๕๒๒, ๕๒๓, ๕๒๔, ๕๒๕, ๕๒๖, ๕๒๗, ๕๒๘, ๕๒๙, ๕๓๐, ๕๓๑, ๕๓๒, ๕๓๓, ๕๓๔, ๕๓๕, ๕๓๖, ๕๓๗, ๕๓๘, ๕๓๙, ๕๔๐, ๕๔๑, ๕๔๒, ๕๔๓, ๕๔๔, ๕๔๕, ๕๔๖, ๕๔๗, ๕๔๘, ๕๔๙, ๕๕๐, ๕๕๑, ๕๕๒, ๕๕๓, ๕๕๔, ๕๕๕, ๕๕๖, ๕๕๗, ๕๕๘, ๕๕๙, ๕๖๐, ๕๖๑, ๕๖๒, ๕๖๓, ๕๖๔, ๕๖๕, ๕๖๖, ๕๖๗, ๕๖๘, ๕๖๙, ๕๗๐, ๕๗๑, ๕๗๒, ๕๗๓, ๕๗๔, ๕๗๕, ๕๗๖, ๕๗๗, ๕๗๘, ๕๗๙, ๕๘๐, ๕๘๑, ๕๘๒, ๕๘๓, ๕๘๔, ๕๘๕, ๕๘๖, ๕๘๗, ๕๘๘, ๕๘๙, ๕๙๐, ๕๙๑, ๕๙๒, ๕๙๓, ๕๙๔, ๕๙๕, ๕๙๖, ๕๙๗, ๕๙๘, ๕๙๙, ๖๐๐, ๖๐๑, ๖๐๒, ๖๐๓, ๖๐๔, ๖๐๕, ๖๐๖, ๖๐๗, ๖๐๘, ๖๐๙, ๖๑๐, ๖๑๑, ๖๑๒, ๖๑๓, ๖๑๔, ๖๑๕, ๖๑๖, ๖๑๗, ๖๑๘, ๖๑๙, ๖๒๐, ๖๒๑, ๖๒๒, ๖๒๓, ๖๒๔, ๖๒๕, ๖๒๖, ๖๒๗, ๖๒๘, ๖๒๙, ๖๓๐, ๖๓๑, ๖๓๒, ๖๓๓, ๖๓๔, ๖๓๕, ๖๓๖, ๖๓๗, ๖๓๘, ๖๓๙, ๖๔๐, ๖๔๑, ๖๔๒, ๖๔๓, ๖๔๔, ๖๔๕, ๖๔๖, ๖๔๗, ๖๔๘, ๖๔๙, ๖๕๐, ๖๕๑, ๖๕๒, ๖๕๓, ๖๕๔, ๖๕๕, ๖๕๖, ๖๕๗, ๖๕๘, ๖๕๙, ๖๖๐, ๖๖๑, ๖๖๒, ๖๖๓, ๖๖๔, ๖๖๕, ๖๖๖, ๖๖๗, ๖๖๘, ๖๖๙, ๖๗๐, ๖๗๑, ๖๗๒, ๖๗๓, ๖๗๔, ๖๗๕, ๖๗๖, ๖๗๗, ๖๗๘, ๖๗๙, ๖๘๐, ๖๘๑, ๖๘๒, ๖๘๓, ๖๘๔, ๖๘๕, ๖๘๖, ๖๘๗, ๖๘๘, ๖๘๙, ๖๙๐, ๖๙๑, ๖๙๒, ๖๙๓, ๖๙๔, ๖๙๕, ๖๙๖, ๖๙๗, ๖๙๘, ๖๙๙, ๗๐๐, ๗๐๑, ๗๐๒, ๗๐๓, ๗๐๔, ๗๐๕, ๗๐๖, ๗๐๗, ๗๐๘, ๗๐๙, ๗๑๐, ๗๑๑, ๗๑๒, ๗๑๓, ๗๑๔, ๗๑๕, ๗๑๖, ๗๑๗, ๗๑๘, ๗๑๙, ๗๒๐, ๗๒๑, ๗๒๒, ๗๒๓, ๗๒๔, ๗๒๕, ๗๒๖, ๗๒๗, ๗๒๘, ๗๒๙, ๗๓๐, ๗๓๑, ๗๓๒, ๗๓๓, ๗๓๔, ๗๓๕, ๗๓๖, ๗๓๗, ๗๓๘, ๗๓๙, ๗๔๐, ๗๔๑, ๗๔๒, ๗๔๓, ๗๔๔, ๗๔๕, ๗๔๖, ๗๔๗, ๗๔๘, ๗๔๙, ๗๕๐, ๗๕๑, ๗๕๒, ๗๕๓, ๗๕๔, ๗๕๕, ๗๕๖, ๗๕๗, ๗๕๘, ๗๕๙, ๗๖๐, ๗๖๑, ๗๖๒, ๗๖๓, ๗๖๔, ๗๖๕, ๗๖๖, ๗๖๗, ๗๖๘, ๗๖๙, ๗๗๐, ๗๗๑, ๗๗๒, ๗๗๓, ๗๗๔, ๗๗๕, ๗๗๖, ๗๗๗, ๗๗๘, ๗๗๙, ๗๘๐, ๗๘๑, ๗๘๒, ๗๘๓, ๗๘๔, ๗๘๕, ๗๘๖, ๗๘๗, ๗๘๘, ๗๘๙, ๗๙๐, ๗๙๑, ๗๙๒, ๗๙๓, ๗๙๔, ๗๙๕, ๗๙๖, ๗๙๗, ๗๙๘, ๗๙๙, ๘๐๐, ๘๐๑, ๘๐๒, ๘๐๓, ๘๐๔, ๘๐๕, ๘๐๖, ๘๐๗, ๘๐๘, ๘๐๙, ๘๑๐, ๘๑๑, ๘๑๒, ๘๑๓, ๘๑๔, ๘๑๕, ๘๑๖, ๘๑๗, ๘๑๘, ๘๑๙, ๘๒๐, ๘๒๑, ๘๒๒, ๘๒๓, ๘๒๔, ๘๒๕, ๘๒๖, ๘๒๗, ๘๒๘, ๘๒๙, ๘๓๐, ๘๓๑, ๘๓๒, ๘๓๓, ๘๓๔, ๘๓๕, ๘๓๖, ๘๓๗, ๘๓๘, ๘๓๙, ๘๔๐, ๘๔๑, ๘๔๒, ๘๔๓, ๘๔๔, ๘๔๕, ๘๔๖, ๘๔๗, ๘๔๘, ๘๔๙, ๘๕๐, ๘๕๑, ๘๕๒, ๘๕๓, ๘๕๔, ๘๕๕, ๘๕๖, ๘๕๗, ๘๕๘, ๘๕๙, ๘๖๐, ๘๖๑, ๘๖๒, ๘๖๓, ๘๖๔, ๘๖๕, ๘๖๖, ๘๖๗, ๘๖๘, ๘๖๙, ๘๗๐, ๘๗๑, ๘๗๒, ๘๗๓, ๘๗๔, ๘๗๕, ๘๗๖, ๘๗๗, ๘๗๘, ๘๗๙, ๘๘๐, ๘๘๑, ๘๘๒, ๘๘๓, ๘๘๔, ๘๘๕, ๘๘๖, ๘๘๗, ๘๘๘, ๘๘๙, ๘๙๐, ๘๙๑, ๘๙๒, ๘๙๓, ๘๙๔, ๘๙๕, ๘๙๖, ๘๙๗, ๘๙๘, ๘๙๙, ๙๐๐, ๙๐๑, ๙๐๒, ๙๐๓, ๙๐๔, ๙๐๕, ๙๐๖, ๙๐๗, ๙๐๘, ๙๐๙, ๙๑๐, ๙๑๑, ๙๑๒, ๙๑๓, ๙๑๔, ๙๑๕, ๙๑๖, ๙๑๗, ๙๑๘, ๙๑๙, ๙๒๐, ๙๒๑, ๙๒๒, ๙๒๓, ๙๒๔, ๙๒๕, ๙๒๖, ๙๒๗, ๙๒๘, ๙๒๙, ๙๓๐, ๙๓๑, ๙๓๒, ๙๓๓, ๙๓๔, ๙๓๕, ๙๓๖, ๙๓๗, ๙๓๘, ๙๓๙, ๙๔๐, ๙๔๑, ๙๔๒, ๙๔๓, ๙๔๔, ๙๔๕, ๙๔๖, ๙๔๗, ๙๔๘, ๙๔๙, ๙๕๐, ๙๕๑, ๙๕๒, ๙๕๓, ๙๕๔, ๙๕๕, ๙๕๖, ๙๕๗, ๙๕๘, ๙๕๙, ๙๖๐, ๙๖๑, ๙๖๒, ๙๖๓, ๙๖๔, ๙๖๕, ๙๖๖, ๙๖๗, ๙๖๘, ๙๖๙, ๙๗๐, ๙๗๑, ๙๗๒, ๙๗๓, ๙๗๔, ๙๗๕, ๙๗๖, ๙๗๗, ๙๗๘, ๙๗๙, ๙๘๐, ๙๘๑, ๙๘๒, ๙๘๓, ๙๘๔, ๙๘๕, ๙๘๖, ๙๘๗, ๙๘๘, ๙๘๙, ๙๙๐, ๙๙๑, ๙๙๒, ๙๙๓, ๙๙๔, ๙๙๕, ๙๙๖, ๙๙๗, ๙๙๘, ๙๙๙, ๑๐๐๐, ๑๐๐๑, ๑๐๐๒, ๑๐๐๓, ๑๐๐๔, ๑๐๐๕, ๑๐๐๖, ๑๐๐๗, ๑๐๐๘, ๑๐๐๙, ๑๐๑๐, ๑๐๑๑, ๑๐๑๒, ๑๐๑๓, ๑๐๑๔, ๑๐๑๕, ๑๐๑๖, ๑๐๑๗, ๑๐๑๘, ๑๐๑๙, ๑๐๒๐, ๑๐๒๑, ๑๐๒๒, ๑๐๒๓, ๑๐๒๔, ๑๐๒๕, ๑๐๒๖, ๑๐๒๗, ๑๐๒๘, ๑๐๒๙, ๑๐๓๐, ๑๐๓๑, ๑๐๓๒, ๑๐๓๓, ๑๐๓๔, ๑๐๓๕, ๑๐๓๖, ๑๐๓๗, ๑๐๓๘, ๑๐๓๙, ๑๐๔๐, ๑๐๔๑, ๑๐๔๒, ๑๐๔๓, ๑๐๔๔, ๑๐๔๕, ๑๐๔๖, ๑๐๔๗, ๑๐๔๘, ๑๐๔๙, ๑๐๕๐, ๑๐๕๑, ๑๐๕๒, ๑๐๕๓, ๑๐๕๔, ๑๐๕๕, ๑๐๕๖, ๑๐๕๗, ๑๐๕๘, ๑๐๕๙, ๑๐๖๐, ๑๐๖๑, ๑๐๖๒, ๑๐๖๓, ๑๐๖๔, ๑๐๖๕, ๑๐๖๖, ๑๐๖๗, ๑๐๖๘, ๑๐๖๙, ๑๐๗๐, ๑๐๗๑, ๑๐๗๒, ๑๐๗๓, ๑๐๗๔, ๑๐๗๕, ๑๐๗๖, ๑๐๗๗, ๑๐๗๘, ๑๐๗๙, ๑๐๘๐, ๑๐๘๑, ๑๐๘๒, ๑๐๘๓, ๑๐๘๔, ๑๐๘๕, ๑๐๘๖, ๑๐๘๗, ๑๐๘๘, ๑๐๘๙, ๑๐๙๐, ๑๐๙๑, ๑๐๙๒, ๑๐๙๓, ๑๐๙๔, ๑๐๙๕, ๑๐๙๖, ๑๐๙๗, ๑๐๙๘, ๑๐๙๙, ๑๑๐๐, ๑๑๐๑, ๑๑๐๒, ๑๑๐๓, ๑๑๐๔, ๑๑๐๕, ๑๑๐๖, ๑๑๐๗, ๑๑๐๘, ๑๑๐๙, ๑๑๑๐, ๑๑๑๑, ๑๑๑๒, ๑๑๑๓, ๑๑๑๔, ๑๑๑๕, ๑๑๑๖, ๑๑๑๗, ๑๑๑๘, ๑๑๑๙, ๑๑๒๐, ๑๑๒๑, ๑๑๒๒, ๑๑๒๓, ๑๑๒๔, ๑๑๒๕, ๑๑๒๖, ๑๑๒๗, ๑๑๒๘, ๑๑๒๙, ๑๑๓๐, ๑๑๓๑, ๑๑๓๒, ๑๑๓๓, ๑๑๓๔, ๑๑๓๕, ๑๑๓๖, ๑๑๓๗, ๑๑๓๘, ๑๑๓๙, ๑๑๔๐, ๑๑๔๑, ๑๑๔๒, ๑๑๔๓, ๑๑๔๔, ๑๑๔๕, ๑๑๔๖, ๑๑๔๗, ๑๑๔๘, ๑๑๔๙, ๑๑๕๐, ๑๑๕๑, ๑๑๕๒, ๑๑๕๓, ๑๑๕๔, ๑๑๕๕, ๑๑๕๖, ๑๑๕๗, ๑๑๕๘, ๑๑๕๙, ๑๑๖๐, ๑๑๖๑, ๑๑๖๒, ๑๑๖๓, ๑๑๖๔, ๑๑๖๕, ๑๑๖๖, ๑๑๖๗, ๑๑๖๘, ๑๑๖๙, ๑๑๗๐, ๑๑๗๑, ๑๑๗๒, ๑๑๗๓, ๑๑๗๔, ๑๑๗๕, ๑๑๗๖, ๑๑๗๗, ๑๑๗๘, ๑๑๗๙, ๑๑๘๐, ๑๑๘๑, ๑๑๘๒, ๑๑๘๓, ๑๑๘๔, ๑๑๘๕, ๑๑๘๖, ๑๑๘๗, ๑๑๘๘, ๑๑๘๙, ๑๑๙๐, ๑๑๙๑, ๑๑๙๒, ๑๑๙๓, ๑๑๙๔, ๑๑๙๕, ๑๑๙๖, ๑๑๙๗, ๑๑๙๘, ๑๑๙๙, ๑๒๐๐, ๑๒๐๑, ๑๒๐๒, ๑๒๐๓, ๑๒๐๔, ๑๒๐๕, ๑๒๐๖, ๑๒๐๗, ๑๒๐๘, ๑๒๐๙, ๑๒๑๐, ๑๒๑๑, ๑๒๑๒, ๑๒๑๓, ๑๒๑๔, ๑๒๑๕, ๑๒๑๖, ๑๒๑๗, ๑๒๑๘, ๑๒๑๙, ๑๒๒๐, ๑๒๒๑, ๑๒๒๒, ๑๒๒๓, ๑๒๒๔, ๑๒๒๕, ๑๒๒๖, ๑๒๒๗, ๑๒๒๘, ๑๒๒๙, ๑๒๓๐, ๑๒๓๑, ๑๒๓๒, ๑๒๓๓, ๑๒๓๔, ๑๒๓๕, ๑๒๓๖, ๑๒๓๗, ๑๒๓๘, ๑๒๓๙, ๑๒๔๐, ๑๒๔๑, ๑๒๔๒, ๑๒๔๓, ๑๒๔๔, ๑๒๔๕, ๑๒๔๖, ๑๒๔๗, ๑๒๔๘, ๑๒๔๙, ๑๒๕๐, ๑๒๕๑, ๑๒๕๒, ๑๒๕๓, ๑๒๕๔, ๑๒๕๕, ๑๒๕๖, ๑๒๕๗, ๑๒๕๘, ๑๒๕๙, ๑๒๖๐, ๑๒๖๑, ๑๒๖๒, ๑๒๖๓, ๑๒๖๔, ๑๒๖๕, ๑๒๖๖, ๑๒๖๗, ๑๒๖๘, ๑๒๖๙, ๑๒๗๐, ๑๒๗๑, ๑๒๗๒, ๑๒๗๓, ๑๒๗๔, ๑๒๗๕, ๑๒๗๖, ๑๒๗๗, ๑๒๗๘, ๑๒๗๙, ๑๒๘๐, ๑๒๘๑, ๑๒๘๒, ๑๒๘๓, ๑๒๘๔, ๑๒๘๕, ๑๒๘๖, ๑๒๘๗, ๑๒๘๘, ๑๒๘๙, ๑๒๙๐, ๑๒๙๑, ๑๒๙๒, ๑๒๙๓, ๑๒๙๔, ๑๒๙๕, ๑๒๙๖, ๑๒๙๗, ๑๒๙๘, ๑๒๙๙, ๑๓๐๐, ๑๓๐๑, ๑๓๐๒, ๑๓๐๓, ๑๓๐๔, ๑๓๐๕, ๑๓๐๖, ๑๓๐๗, ๑๓๐๘, ๑๓๐๙, ๑๓๑๐, ๑๓๑๑, ๑๓๑๒, ๑๓๑๓, ๑๓๑๔, ๑๓๑๕, ๑๓๑๖, ๑๓๑๗, ๑๓๑๘, ๑๓๑๙, ๑๓๒๐, ๑๓๒๑, ๑๓๒๒, ๑๓๒๓, ๑๓๒๔, ๑๓๒๕, ๑๓๒๖, ๑๓๒๗, ๑๓๒๘, ๑๓๒๙, ๑๓๓๐, ๑๓๓๑, ๑๓๓๒, ๑๓๓๓, ๑๓๓๔, ๑๓๓๕, ๑๓๓๖, ๑๓๓๗, ๑๓๓๘, ๑๓๓๙, ๑๓๔๐, ๑๓๔๑, ๑๓๔๒, ๑๓๔๓, ๑๓๔๔, ๑๓๔๕, ๑๓๔๖, ๑๓๔๗, ๑๓๔๘, ๑๓๔๙, ๑๓๕๐, ๑๓๕๑, ๑๓๕๒, ๑๓๕๓, ๑๓๕๔, ๑๓๕๕, ๑๓๕๖, ๑๓๕๗, ๑๓๕๘, ๑๓๕๙, ๑๓๖๐, ๑๓๖๑, ๑๓๖๒, ๑๓๖๓, ๑๓๖๔, ๑๓๖๕, ๑๓๖๖, ๑๓๖๗, ๑๓๖๘, ๑๓๖๙, ๑๓๗๐, ๑๓๗๑, ๑๓๗๒, ๑๓๗๓, ๑๓๗๔, ๑๓๗๕, ๑๓๗๖, ๑๓๗๗, ๑๓๗๘, ๑๓๗๙, ๑๓๘๐, ๑๓๘๑, ๑๓๘๒, ๑๓๘๓, ๑๓๘๔, ๑๓๘๕, ๑๓๘๖, ๑๓๘๗, ๑๓๘๘, ๑๓๘๙, ๑๓๙๐, ๑๓๙๑, ๑๓๙๒, ๑๓๙๓,

และโรงฆ่าสัตว์ ต้องเข้าสู่ระบบมาตรฐานโดยเฉพาะการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ผู้ค้าสัตว์และซากสัตว์ปีกต้องมีหลักฐานแสดงแหล่งที่มาและการเคลื่อนย้ายอย่างถูกต้อง ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก (นายจาตุรนต์ ฉายแสง รองนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก) ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว.๒๑๗๓๕ ลงวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด แจ้งว่า นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญโดยเน้นความปลอดภัยของประชาชนเป็นหลักควบคู่ไปกับการควบคุมและกำจัดโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ไม่ให้เกิดการแพร่ระบาดที่จะกระทบต่อปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้ให้ผู้บริหารของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ลำดับความสำคัญของโรคไข้หวัดนกเป็นลำดับสูงสุด สำหรับในเรื่องระบบการเลี้ยงให้ส่งเสริมและเร่งรัดให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ปีกทุกรายมีการเลี้ยงในระบบปิด

สืบเนื่องจาก ฯพณฯ รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประธานคณะกรรมการพิจารณาแก้ไขสถานการณ์โรคไข้หวัดนก ได้แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดเข้มงวดดำเนินการป้องกันการป้องกันและควบคุม โรคไข้หวัดนก และมาตรการรองรับแผนฉุกเฉินการระบาดใหญ่ไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว.๑๔๗๕ ลงวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๘ เรื่อง แผนการสำรวจและเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกรอบ ๒/๒๕๔๘ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อซักซ้อมการดำเนินการและการรายงานผลปฏิบัติงานในการดำเนินการเข้าตรวจสอบ (X - Ray) ในทุกพื้นที่ที่มีการเลี้ยงสัตว์ปีกทั่วประเทศ

สำนักนายกรัฐมนตรี โดยนายพินิจ จารุสมบัติ รองนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๑๑/สร ๖/๑๓๕๗๕ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง มาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด แจ้งว่าได้มีการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกในหลายประเทศ ทำให้ประเทศต่างๆในทวีปยุโรปจัดทำมาตรการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก นกธรรมชาติ และในคนอย่างเข้มงวด และมีการให้เกษตรกรนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในลักษณะฟาร์มอย่างเร่งด่วน ทำให้ยอดผู้ป่วยที่ติดเชื้อโรคไข้หวัดนกและเสียชีวิตใน ๔ ประเทศ จากทวีปเอเชีย ได้แก่ เวียดนาม ไทย กัมพูชา และอินโดนีเซีย มีจำนวนมากกว่า ๖๐ ราย ดังนั้น จึงขอให้แต่ละจังหวัดดำเนินการตามมาตรการต่างๆในการควบคุมโรคไข้หวัดนกอย่างเข้มงวด โดยในส่วนของ การป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนกในเป็ดไล่ทุ่ง ให้เกษตรกรที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอยู่เดิมเลี้ยงได้ภายในกลุ่มการเลี้ยง ๓ จังหวัดหรือ ๑ จังหวัด ตามข้อตกลงที่กรมปศุสัตว์ได้กำหนด โดยอนุโลมจนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ หากเกษตรกรหรือเจ้าของรายใดสามารถปรับเข้าสู่ระบบโรงเรือนหรือฟาร์มได้ก็ให้ปรับเข้าสู่ระบบดังกล่าวทันที หลังจากนั้นจะต้องนำไปเปิดเข้าไปเลี้ยงในระบบฟาร์มหรือโรงเรือนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่ง การเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด ซึ่งก่อนที่จะเคลื่อนย้ายเป็ดเข้าสู่ฟาร์มหรือโรงเรือนต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ทุกครั้ง และต้องแนบหลักฐานผลการตรวจไม่พบเชื้อโรคไข้หวัดนกจากห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์

วันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนก

ในสัตว์ปีก ในส่วนการป้องกันโรคไข้หวัดนกในเป็ดไล่ทุ่ง กำหนดให้มีการสุ่มตรวจเป็ดไล่ทุ่งทุกฝูง ในทุกๆ ๒ สัปดาห์ หากพบเชื้อไข้หวัดนก ให้ดำเนินการทำลายทั้งฝูงทันที ทั้งนี้ให้เลี้ยงห่างจากสัตว์ปีก ชนิดอื่นและชุมชน และต้องผลักดันให้เข้าสู่ระบบโรงเรือนหรือฟาร์มให้ได้ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ และให้ดำเนินการอื่นๆตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด และได้ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่ พบเชื้อโรคไข้หวัดนก

ต่อมาในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มี ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๘ เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบ การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก สืบเนื่องจาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ออกประกาศ ๒ ฉบับ ให้เข้มงวดมาตรการควบคุมและป้องกัน โรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๘ และกำหนดหลักเกณฑ์การนำสัตว์ปีกเข้าเลี้ยงในพื้นที่ พบเชื้อโรคไข้หวัดนกไปแล้ว นั้น ปรากฏว่า ยังมีผู้ประกอบการหรือเจ้าของสัตว์ปีกบางรายกระทำการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก และซากสัตว์ปีก ในพื้นที่ประกาศเขตโรคระบาดและประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ชนิดโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงให้ผู้ว่าราชการจังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(๑) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาดชนิด โรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) ในสัตว์ปีกจำพวก นก ไก่ เป็ด ห่าน หรือไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ ในเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดนั้นๆ และหากจังหวัดใดได้รับตรวจผลยืนยันทางห้องปฏิบัติการว่า พบเชื้อโรคไข้หวัดนก ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นประกาศเขตท้องที่ทุกอำเภอของจังหวัดนั้น เป็นเขตโรคระบาดชนิดโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) สำหรับสัตว์ปีกชนิด นก ไก่ เป็ดและห่าน รวมถึงไซสำหรับใช้ทำพันธุ์ โดยใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙

(๒) ห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีกเข้าใน ออกนอก หรือ ภายในเขตโรคระบาดหรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าพนักงานฝ่ายปกครอง ในท้องที่ ตั้งด่านในการตรวจสอบการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกและซากสัตว์ปีก หากพบ ผู้กระทำความผิดให้ดำเนินคดีตาม (ข้อ ๒) ส่วนสัตว์ปีกของกลางให้ส่งให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ ดำเนินการกักสัตว์และทำลายต่อไป ตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙

หลังจากนั้น วันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีหนังสือ ที่ กษ ๐๖๐๑/ ว ๒๓๘๘๕ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ เรื่อง การดำเนินการจัดระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด ความว่า ด้วยกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ได้จัดให้มีการประชุมการจัดระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ ณ โรงแรมแกรนด์ ริเวอร์ไซด์ จังหวัดพิษณุโลก โดยมีกรรมการ ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายแพทย์จรัส ตฤณวุฒิพงษ์) เป็นประธาน และมี ตัวแทนเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งเข้าร่วมประชุมด้วย ซึ่งได้ข้อสรุปแผนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) จังหวัดที่มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอยู่ในปัจจุบัน ให้ปศุสัตว์จังหวัดร่วมกับสหกรณ์จังหวัด ประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง เพื่อให้จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด (เฉพาะผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ในปัจจุบัน) ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

(๒) ให้ปศุสัตว์จังหวัดสำรวจเกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ตามข้อ ๑ ที่ยังไม่มี ความพร้อมที่เข้าฟาร์มหรือโรงเรือน และผู้ที่ไม่มีที่ดินหรือเงินทุนให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

(๓) ให้ปศุสัตว์จังหวัดที่มีโรงฟักไข่เปิดขึ้นทะเบียนโรงฟัก ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘

(๔) ให้ปศุสัตว์จังหวัดประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการหาที่ดินสาธารณะหรือ ที่ สปก. หรือ ที่เช่าราคาถูก เพื่อจัดสรรให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙

(๕) ให้ปศุสัตว์จังหวัดกำหนดพื้นที่ที่จะให้เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์และยังไม่มี ความพร้อมเข้าฟาร์มหรือโรงเรือน สามารถเลี้ยงเป็ดในทุ่งตามที่กำหนดไว้ได้โดยอนุโลม แต่ห้าม เคลื่อนย้ายไปพื้นที่อื่น จะอนุญาตให้เคลื่อนย้ายไปเลี้ยงในทุ่งได้เฉพาะภายในตำบลเท่านั้น โดยอนุโลม ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ทั้งนี้อนุญาตเฉพาะสมาชิกสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตาม ข้อ ๑ เท่านั้น

(๖) ให้ปศุสัตว์จังหวัดและสหกรณ์จังหวัดร่วมกันประชาสัมพันธ์แหล่งสินเชื่อในการ ปรับระบบการเลี้ยง ซึ่งขณะนี้นักวิชาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) ได้สนับสนุนสินเชื่ออัตรา ร้อยละ ๒ ต่อปี ตามนโยบายของธนาคารแห่งประเทศไทย และแหล่งสินเชื่อสำหรับกลุ่มสหกรณ์คือ กองทุนพัฒนาสหกรณ์ซึ่งดูแลโดยกรมส่งเสริมสหกรณ์

(๗) สำหรับเกษตรกรที่ไม่สมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์และยังเลี้ยงในทุ่งต่อไป กรมปศุสัตว์จะใช้มาตรการด้านกฎหมายดำเนินการอย่างเฉียบขาด

ต่อมากรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ๐๖๑๐/ว ๒๗๙๒ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๑ - ๙ และได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๒๗๙๓ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่ง ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด แจ้งว่าเนื่องจากในขณะนั้น เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งส่วนใหญ่ อยู่ระหว่างการปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงตามมาตรการที่กำหนดไว้ และประสบปัญหาเกี่ยวกับ พื้นที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในตำบล ซึ่งเริ่มมีการทำนา หรือมีอาหารไม่เพียงพอ ดังนั้น เพื่อเป็นการ แก้ไขปัญหาดังกล่าวและให้เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดสามารถ เลี้ยงเป็ดได้ในระหว่างการปรับเปลี่ยน ระบบการเลี้ยง จึงอนุญาตให้เคลื่อนย้ายเป็ดไปเลี้ยงในทุ่งอื่นภายในจังหวัดเดียวกันได้โดยมีการ ตรวจโรคก่อนการเคลื่อนย้ายตามระเบียบเดิม และอนุโลมจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ทั้งนี้ ให้รวมถึงเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสหกรณ์ แต่ต้องเป็นผู้เลี้ยงเป็ดเดิมที่ได้รับการ ขึ้นทะเบียนไว้ที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดก่อนแล้วเท่านั้น

ตามที่ได้กล่าวมาแล้วถึงความรุนแรงของโรคและสถานการณ์การระบาดของโรค ใช้หวัดนก และการกำหนดมาตรการควบคุม ป้องกันการแพร่ระบาดของโรคใช้หวัดนก จะเห็นได้ว่า โรคใช้หวัดนกก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ และมีผลกระทบต่อ

ความปลอดภัยของผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องควบคุมการนำสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่ สำหรับใช้ทำพันธุ์ หรือซากสัตว์ดังกล่าวไปยังท้องที่ต่างจังหวัด โดยในส่วนของ การป้องกันและ ควบคุมโรคไข้หวัดนกในเป็ดไล่ทุ่ง รัฐบาลได้มีนโยบายให้เกษตรกร ที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอยู่เดิมปรับเปลี่ยน ระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งเข้าสู่ระบบโรงเรือนหรือฟาร์ม ไม่อนุญาตให้นำไปเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่ง และ การเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่ง จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตาม ที่กรม ปศุสัตว์ กำหนด เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดของโรคไข้หวัดนกในการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง เนื่องจาก การเกิดโรค ไข้หวัดนกทั้ง ๓ รอบ ที่ผ่านมาได้มีการเกิดโรคไข้หวัดนกในเป็ดที่เลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งหลายครั้ง และ เป็ดไม่แสดงอาการป่วย แต่สามารถเป็นพาหะนำเชื้อโรคติดต่อไปยังเป็ดหรือสัตว์ปีกอื่นได้ ซึ่งเป็นอันตรายอย่างมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่ง จะไม่มีระบบในการป้องกันพาหะนำโรค ทั้งนก หนู คน ตลอดจนยานพาหนะต่างๆที่สามารถนำโรคไปแพร่ระบาดได้ ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบัน แม้ไม่พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกแล้วก็ตาม แต่หากไม่มีการควบคุมการเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่ง จะก่อให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกได้อีก ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๖๔๖๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๙ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ๗๖ จังหวัด กำหนดแนวทางการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงในทุ่ง สรุปสาระสำคัญได้ว่า ให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ด่านกักกันสัตว์ ร่วมกับเจ้าหน้าที่ปกครองและตำรวจในการตรวจสอบ การเคลื่อนย้ายเป็ด หากพบว่าไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วย โรคระบาดสัตว์ และให้ตั้งจุดตรวจบริเวณเส้นทางที่คาดว่าจะมีการลักลอบเคลื่อนย้ายโดยเฉพาะใช้ฟัก หรือลูกเป็ดที่เข้า-ออกโรงฟัก หากพบผู้กระทำความผิดให้จับกุมพร้อมยึดของกลางดำเนินคดี รวมทั้ง ให้ด่านกักกันสัตว์และเจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดออกสำรวจเป็ดที่เลี้ยงในทุ่ง หากพบว่าเป็นการลักลอบเคลื่อนย้ายมาเลี้ยงให้จับกุมดำเนินคดี อันเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดไว้ตามข้อ ๑ (๑) แห่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกอบกฎกระทรวงกำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติ โรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจกระทำได้ นอกจากนี้ในวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดมาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงไล่ทุ่ง โดยได้มีหนังสือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๙ เรื่อง มาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงในทุ่ง ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด สรุปความได้ว่า เนื่องจากได้มีการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกตั้งแต่ปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมา ได้มีการเกิดโรค ไข้หวัดนกในเป็ดที่เลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งหลายครั้ง และเป็ดส่วนใหญ่จะไม่แสดงอาการป่วย แต่เป็ด สามารถเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคติดต่อไปยังสัตว์ปีกอื่นๆได้ โดยเฉพาะนกอพยพที่หากินอยู่ในทุ่ง บริเวณเดียวกัน และนกจะนำเชื้อโรคไปแพร่ระบาดยังสัตว์ปีกในท้องที่อื่นได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการ ป้องกันการเกิดโรคไข้หวัดนกขึ้นจากกรณีดังกล่าว จึงขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ดำเนินการตามมาตรการปราบปราม ผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่ง โดยให้ตำรวจ เจ้าหน้าที่ปกครอง เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และด่านกักกันสัตว์ ร่วมกันในการตรวจสอบการเคลื่อนย้ายเป็ด

อย่างเข้มงวด และตั้งจุดตรวจบริเวณเส้นทางที่คาดว่าจะมีการลักลอบเคลื่อนย้ายและบริเวณ หน้าโรงพักเพื่อตรวจสอบลูกเปิดที่ เข้า - ออก โรงพัก หากพบว่าไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้จับกุม ดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สำนวญเปิดที่เลี้ยงในทุ่ง หากพบให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เพื่อตรวจสอบ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่า เปิดลักลอบเคลื่อนย้ายมาเลี้ยงให้จับกุมดำเนินคดีทันที ทั้งนี้ ขอให้ทุกหน่วยงานดำเนินการ ตามมาตรการดังกล่าวโดยการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และไม่มีการอนุโลมให้เคลื่อนย้าย นำไปเลี้ยงในทุ่งอีกต่อไป ต่อจากนั้น กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี ยังได้แจ้งย้ายมาตรการควบคุมมิให้ เคลื่อนย้ายเปิดไปเลี้ยงในทุ่งตามหนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๒๑๕๗๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการควบคุมมิให้เคลื่อนย้ายเปิดไปเลี้ยงในทุ่ง ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดตาก มีสาระสำคัญว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังคงยืนยันให้ดำเนินการตามมาตรการห้าม มิให้เคลื่อนย้ายเปิด ไปเลี้ยงในทุ่ง ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ ต่อไป โดยให้ปศุสัตว์จังหวัดจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะปศุสัตว์อำเภอ หากพบว่ามี การละเว้นการปฏิบัติงาน หรือร่วมมือกับผู้ประกอบการ ในการลักลอบให้มีการนำเปิดไปเลี้ยงในทุ่ง ซึ่งเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการที่ต้องดำเนินการ ด้านวินัย และดำเนินคดีอาญาต่อไปอย่างเฉียบขาด ต่อมาในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้ว่าราชการ จังหวัดตาก ได้มีหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/ว๙๗๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวด มาตรการเฝ้าระวังการลักลอบนำเปิดไข(ไต่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก ถึงนายอำเภอทุกอำเภอ มีใจความว่า ตามที่จังหวัดตากได้มีมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเปิดไต่ทุ่งในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเปิดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป และจากผลการสำรวจพบว่า ไม่มีการเลี้ยงเปิดไต่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ปัจจุบันได้มี ผู้ลักลอบนำเปิดเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตากโดยมิได้รับอนุญาต และไม่มีการอนุญาตให้เคลื่อนย้าย จากปศุสัตว์อำเภอต้นทาง และทางเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดตากได้เข้าดำเนินคดี แจ้งความและ กักสัตว์ตามระเบียบแล้ว นั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคใช้หวัดนก ของกรมปศุสัตว์ และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคใช้หวัดนก จังหวัดตากจึงให้อำเภอ สั่งการให้ องค์กรบริหารส่วนตำบล, กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว อย่างเคร่งครัด และได้มีหนังสือจังหวัดตากที่ ตก ๐๐๐๗/๙๗๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดตาก ความว่า ตามที่จังหวัดตากได้มีมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเปิดไต่ทุ่งในพื้นที่ อย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเปิดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป และจากผลการสำรวจ พบว่าไม่มีการเลี้ยงเปิดไต่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา ปัจจุบัน ได้มีผู้ลักลอบนำเปิดเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตากโดยมิได้รับอนุญาต และไม่มีการอนุญาต ให้เคลื่อนย้ายจากปศุสัตว์อำเภอต้นทาง และทางเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดตากได้เข้าดำเนินคดี แจ้งความและกักสัตว์ตามระเบียบแล้ว ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรค ใช้หวัดนกของกรมปศุสัตว์ และเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคใช้หวัดนกจังหวัดตากจึงขอให้ สั่งการไปยังทุกสถานีตำรวจภูธรดำเนินการตรวจสอบการลักลอบเลี้ยงเปิดไข(ไต่ทุ่ง) อย่างเคร่งครัด

จะเห็นได้ว่า ทั้งรัฐบาล กรมปศุสัตว์(ผู้ถูกฟ้องคดี) และจังหวัดตาก มีนโยบายห้ามมิให้มีการเลี้ยงเปิดในลักษณะไล่ทุ่ง แต่ให้เกษตรกรที่เลี้ยงเปิดไล่ทุ่งอยู่เดิมปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งเข้าสู่ระบบโรงเรือนหรือฟาร์ม และการเคลื่อนย้ายเปิดไล่ทุ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด เพื่อควบคุมไม่ให้เกิดการระบาดของโรคใช้หวัดนกในการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง หากพบว่ามีกรลักลอบเคลื่อนย้ายเปิดมาเลี้ยงโดยไม่มีใบอนุญาตเคลื่อนย้ายให้จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ โดยที่จังหวัดตากก็ได้มีมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง โดยให้ผลักตันเปิดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป ซึ่งประกาศและคำสั่งดังกล่าวก็ยังมีผลใช้บังคับอยู่เช่นเดิม อันเป็นมาตรการที่จำเป็นในการป้องกันและควบคุมการระบาดของโรคใช้หวัดนก ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีลักลอบเคลื่อนย้ายเปิดนำไปเลี้ยงไล่ทุ่งโดยมิได้รับอนุญาต เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ นาย ส จึงว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๙๙ ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาต และผลักตันฝูงเปิดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกจากพื้นที่ จึงเป็นการกระทำซึ่งอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ประกาศ และคำสั่งที่กำหนดเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดตากไม่มีนโยบายห้ามมิให้ประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเปิดไล่ทุ่ง นาย ส เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ จึงใจกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ การที่ทั้งรัฐบาล กรมปศุสัตว์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) และจังหวัดตากมีนโยบายห้ามมิให้มีการเลี้ยงเปิดในลักษณะไล่ทุ่ง แต่ให้เกษตรกรที่เลี้ยงเปิดไล่ทุ่งอยู่เดิมปรับเปลี่ยนระบบการเลี้ยงเปิดไล่ทุ่งเข้าสู่ระบบโรงเรือนหรือฟาร์ม และการเคลื่อนย้ายเปิดไล่ทุ่งจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กรมปศุสัตว์กำหนด รวมทั้ง ได้กำหนดมาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเปิดนำไปเลี้ยงในทุ่งเพื่อเป็นการป้องกันเฝ้าระวังและควบคุมโรคใช้หวัดนก อันเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีในการดำเนินการตามหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ ดังนั้น การดำเนินการของกรมปศุสัตว์ผู้ถูกฟ้องคดี โดยเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ จึงเป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ประกาศ และคำสั่ง โดยบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม คำนึงถึงประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญและให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรน้อยที่สุด เมื่อเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์มีอำนาจตามกฎหมาย และปฏิบัติตามคำสั่ง ที่ชอบด้วยกฎหมาย การกระทำความดังกล่าวจึงไม่เป็นการละเมิด

ในส่วนของกรณีและผู้ฟ้องคดีได้มีการร้องเรียนเรื่องดังกล่าวนี้ จากการตรวจสอบพบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สำหรับรายละเอียดข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า ด้วยสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ได้มีหนังสือที่ ตก ๐๖๐๗/๓๙ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ถึงปศุสัตว์จังหวัดตาก รายงานว่า มีการตรวจพบการเลี้ยงเปิดเป็นจำนวน ๙๐๐ ตัว โดยลักลอบนำเข้าโดยมิได้รับอนุญาต ปศุสัตว์จังหวัดตากจึงได้สั่งการให้กลุ่มสุขภาพสัตว์และด่านกักสัตว์ตาก ออกตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยผู้ที่ออกไปตรวจสอบพื้นที่มีรายชื่อดังนี้

- ๑) นาย ส ตำแหน่งนายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์
- ๒) นาย ค ขณะเกิดเหตุดำรงตำแหน่งหัวหน้าด่านกักสัตว์ตาก

๓) นาย ร ตำแหน่งสัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสามเงา
จากการตรวจสอบพบเปิดไต่ทุ่งอยู่ในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ๓ ราย คือ

- ๑) นาง ช (ผู้ฟ้องคดี) เลี้ยงเป็ดไข่ไต่ทุ่งอายุประมาณ ๓ เดือน จำนวนประมาณ
จำนวน ๒,๕๐๐ ตัว
- ๒) นาย พ เลี้ยงเป็ดไข่ไต่ทุ่งอายุประมาณ ๗ เดือน จำนวนประมาณ ๙๐๐ ตัว
- ๓) นาย ว เลี้ยงเป็ดไข่ไต่ทุ่งอายุประมาณ ๗ เดือน จำนวนประมาณ ๓๐๐ ตัว

ซึ่งตามคำฟ้องผู้ฟ้องคดีบรรยายฟ้องว่า เมื่อประมาณเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดี
ได้รับซื้อเป็ดไต่ทุ่งจำนวน ๒,๐๐๐ ตัว จากโรงเพาะเลี้ยงที่อำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี และนำมา
เลี้ยงที่บ้านเลขที่ ๗๕/๒ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลยกกระบัตร ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า จังหวัดตากได้ประกาศ
กำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๒ โดยประกาศให้เขตพื้นที่ ทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ในจังหวัดตาก
เป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ชนิดโรคไขหวัดนก (Avian Influenza) ในสัตว์ปีกชนิดไก่ เป็ด ห่าน หงส์
และนก รวมทั้งไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ปีกดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไป
ซึ่งตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒
กำหนดว่า เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามมาตรา ๑๕ แล้ว
ห้ามมิให้ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าในหรือ
ออกนอกเขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ ทั้งนี้ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๗
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๔๒
แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒
ในรายชื่อของผู้ฟ้องคดีเมื่อเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ตรวจสอบแล้วไม่ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาต
ในการเคลื่อนย้ายสัตว์ ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ จึงเป็นการกระทำความผิด
ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบกับการเลี้ยงเป็ดของผู้ฟ้องคดีนั้น ผู้ฟ้องคดี
มิได้อยู่ในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไว้ และที่ผ่านมามีการเกิดโรค
ไขหวัดนกในเป็ดที่เลี้ยงในลักษณะไต่ทุ่งหลายครั้งและเป็ดไม่แสดงอาการป่วย แต่สามารถเป็นพาหะ
นำเชื้อโรคติดต่อไปยังเป็ดหรือ สัตว์ปีกอื่นได้ ซึ่งเป็นอันตรายอย่างมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงในลักษณะ
ไต่ทุ่งจะไม่มีระบบป้องกันพาหะนำโรคทั้งนก หนู คน ตลอดจนยานพาหนะต่างๆที่สามารถนำโรค
ไปแพร่ระบาดได้ ดังนั้น ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จึงได้กล่าวกล่าวตักเตือนผู้เลี้ยงเป็ดทั้ง ๓ ราย
ด้วยวาจาว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ว่าด้วยการ
เคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาต และผลักดันผู้งเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาต
ให้ออกจากพื้นที่ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามหนังสือสั่งการของจังหวัดตากหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/ว.๙๗๕๙
ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/๙๗๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง
ให้เข้มงวดมาตรการ ฝาระวังการลักลอบนำเข้าเป็ดไข่(ไต่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก
หากยังฝ่าฝืนอยู่ก็จะดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ซึ่งในขณะนั้นเกษตรกรทั้ง ๓ ราย
ที่กระทำความผิด ได้รับปากจะรีบดำเนินการเคลื่อนย้ายออกโดยเร็วที่สุด (ต่อมาทราบว่านาง ช
ได้รับซื้อเป็ดของเกษตรกรอีก ๒ ราย ที่กระทำความผิดข้างต้นไว้ และนำออกจากพื้นที่ไปเลี้ยงที่

จังหวัดกำแพงเพชร) จะเห็นได้ว่า การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดี โดยนาย ส และคณะ ได้กระทำ โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ประกาศ และคำสั่ง รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล กรมปศุสัตว์ และ จังหวัดตาก อย่างถูกต้องและบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว โดยทำการ ว่ากล่าวตักเตือนก่อนที่จะดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งคำนึงถึงความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่เกษตรกร ให้น้อยที่สุด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจรับฟังได้

หลังจากนั้นเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ผู้ฟ้องคดี ได้ติดต่อทางโทรศัพท์ถึง สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก ขอนำเปิดจำนวน ๒,๐๐๐ - ๓,๐๐๐ ตัว เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ ซึ่งนาย ส นายสัตวแพทย์ชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มพัฒนาสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก ได้ชี้แจงว่าไม่สามารถอนุญาตได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม, ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาตการตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบ หนังสือกรมปศุสัตว์ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๔/ว.๑๗๒๓๐ ลงวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ เรื่อง การเฝ้าระวัง ควบคุมโรคไข้หวัดนกในเปิดไ่ทุ่ง กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีได้ลักลอบเคลื่อนย้าย นำเปิดเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ อำเภอสามเภา จังหวัดตาก โดยไม่ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนเปิดและได้รับอนุญาตจากปศุสัตว์อำเภอต้นทาง และปศุสัตว์อำเภอปลายทาง อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีไม่จัดให้มีโรงเรือนที่เหมาะสมและผ่านการพิจารณา รับรองจากกรมปศุสัตว์ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรมตามหนังสือร้องเรียน ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งศูนย์ดำรงธรรมได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยสอบถามนาย น ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๑๐ ต.ยกกระบัตร และปศุสัตว์จังหวัดตาก

เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๔ กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับสำเนาหนังสือร้องเรียน ฉบับลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ จึงได้สั่งการโดยมีหนังสือถึงปศุสัตว์จังหวัดตาก ให้ดำเนินการ ตรวจสอบข้อมูลและช่วยเหลือแก้ไขปัญหากับผู้ฟ้องคดีตามความเหมาะสม ตามแนวทางปฏิบัติ ของราชการ และรายงานให้กรมปศุสัตว์ทราบภายใน ๑๕ วัน

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตากได้มีหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/๑๓๗๗ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ ชี้แจงกรณีดังกล่าวว่า สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตากได้เรียนชี้แจงผู้ว่าราชการ จังหวัดตากแล้ว และชี้แจงเพิ่มเติมว่าจังหวัดตากเป็นพื้นที่ไม่มีเปิดไ่ทุ่ง และทางจังหวัดทราบดีว่า การเลี้ยงเปิดไ่ทุ่งนั้น เป็นแหล่งพาหะของโรคไข้หวัดนก ดังนั้น จึงได้ออกคำสั่งให้เข้มงวดการลักลอบ การเคลื่อนย้ายสัตว์โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบของกรมปศุสัตว์อย่างเคร่งครัด

กรมปศุสัตว์ สำนักควบคุม ป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ได้มีหนังสือที่ ๐๖๑๐.๐๔/๒๔๓๘๗ ลงวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ เรื่อง เกษตรกรผู้เลี้ยงเปิดไ่ทุ่งร้องเรียนกรณีเจ้าหน้าที่ไม่อนุญาต ให้เลี้ยงเปิดไ่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ถึงผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๖ โดยขอให้ สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๖ ตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวและรายงานให้ กรมปศุสัตว์ทราบภายในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔

สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๖ ส่วนป้องกันและบำบัดโรคสัตว์ ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๖๑๐/- ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ ถึงผู้อำนวยการสำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๖ โดยได้รวบรวมพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง โดยเห็นว่ากรณีนี้

(๑) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ปฏิบัติตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเคร่งครัด

(๒) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ มิได้เลือกปฏิบัติแต่อย่างใด ซึ่งกระทำการโดยประนีประนอม โดยคำนึงถึงผลเสียหายที่จะเกิดต่อเกษตรกรให้น้อยที่สุด

(๓) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ มิได้ข่มขู่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด เพียงแต่แจ้งโทษกรณีกระทำผิดระเบียบว่าด้วยการเคลื่อนย้ายสัตว์ อาจมีการยึดและทำลายของกลาง

(๔) ผู้เลี้ยงได้รับความเสียหายขาดทุนจากการเลี้ยงเป็ดมิได้เป็นเหตุมาจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ผลักดันออกนอกพื้นที่

หลังจากนั้น สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัยที่ ๖ ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๖๑๖/๑๒๙๐ ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ รายงานผลสอบข้อเท็จจริงกรณีเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ ไม่อนุญาตให้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ถึงอธิบดีกรมปศุสัตว์ เพื่อโปรดทราบและพิจารณาสั่งการต่อไป

กรมปศุสัตว์พิจารณารายงานผลการสอบข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า กรมปศุสัตว์ ได้มีมาตรการในการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอย่างเข้มงวด โดยการกำหนดรูปแบบการเลี้ยง สภาพโรงเรือน การขึ้นทะเบียน และการเคลื่อนย้าย ประกอบกับจังหวัดตากได้มีการวางมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตากอย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป เพื่อเป็นการป้องกันโรคไข้หวัดนก ซึ่งในกรณีของผู้ฟ้องคดี จากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์พบว่า ผู้ฟ้องคดี ได้มีการลักลอบการเคลื่อนย้ายนำเป็ดเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก โดยไม่ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็ดและได้รับอนุญาตจากปศุสัตว์อำเภอต้นทางและปศุสัตว์อำเภอปลายทาง อีกทั้งในการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้จัดให้มีขนาดโรงเรือนที่เหมาะสม และผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ กรณีดังกล่าว ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กรมปศุสัตว์กำหนด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตากจึงพิจารณาไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก โดยได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ และหากยังไม่ดำเนินการเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่จังหวัดตาก สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตากจำต้องดำเนินการผลักดันเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่จังหวัดตาก ดังนั้นเมื่อพิเคราะห์ตามพฤติการณ์ประกอบข้อกฎหมายแล้วเห็นว่า นาย ส เจ้าหน้าที่สารวัตรกรมปศุสัตว์ ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกในเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายและประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ กรณีดังกล่าวจึงถือได้ว่า นาย ส ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ของทางราชการกำหนดโดยชอบแล้ว

ข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น ให้ยุติเรื่องแล้วแจ้งให้นาง ช ทราบผลการพิจารณา ดังกล่าวต่อไป รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่ กษ ๐๖๐๔/๗๑๕ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔

ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องเรียกร้องให้กรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี รับผิดชอบในผล แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี ในค่าเสียหายอันได้แก่ ค่ารถยนต์เพื่อขนย้าย เป็ดไล่ทุ่ง เป็นเงิน ๕,๐๐๐ บาท ค่าเช่าพื้นที่นา เพื่อเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง เดือนละ ๕,๐๐๐ บาท ระยะเวลา ๕ เดือน เป็นเงิน ๒๕,๐๐๐ บาท เงินค่าอาหารในเวลาต่อมาอีก ๕ เดือน ประมาณเป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่ารวมค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีได้ทั้งสิ้น เป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท (ที่ถูกต้องควร รวมเป็นเงิน ๓๘๐,๐๐๐ บาท) โดยผู้ฟ้องคดีได้เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระ พร้อมดอกเบี้ยในอัตรา ร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินค่าเสียหายทั้งหมด นับแต่วันกระทำละเมิด นั้น จึงต้องทำการศึกษาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อหากล้างข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี และกำหนดประเด็นไว้ในการต่อศาล ดังนี้

(๑) เนื่องจากการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งของผู้ฟ้องคดีนั้นไม่ได้ดำเนินการให้ถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาแต่ต้น การที่ผู้ฟ้องคดียังคง เลี้ยงเป็ดต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายหรือค่าใช้จ่ายต่างๆที่เกิดขึ้นจาก การประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวอยู่แล้วตามปกติในการประกอบกิจการ

(๒) ค่าใช้จ่ายต่างๆตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างนั้น ผู้ฟ้องคดีมิได้มีหลักฐานหรือ ใบเสร็จรับเงิน แต่อย่างไร การกล่าวอ้างถึงจำนวนความเสียหายดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจึงเป็น ค่ากล่าวอ้างที่เลื่อนลอย ไม่อาจรับฟังได้

(๓) ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ผู้ฟ้องคดีอ้างนั้น ไม่ใช่ความเสียหายโดยตรงที่เกิดขึ้นเนื่อง จาก การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากพื้นที่ดังกล่าว แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าผู้ฟ้องคดีจะต้อง เสียค่าใช้จ่ายดังกล่าวเพิ่มขึ้นจากการที่ถูกผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งดังกล่าวออกจากพื้นที่ แต่ค่าใช้จ่ายดังกล่าวของผู้ฟ้องคดี ก็เกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการไม่ถูกต้องมาแต่ต้น และ ผู้ฟ้องคดีเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อประโยชน์ในธุรกิจของตน ในกิจการการลงทุนของผู้ฟ้องคดีเอง ย่อมต้องมีทั้งโอกาสที่จะได้กำไรและขาดทุน ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงเกิดจากปัจจัยเสี่ยง ในทางธุรกิจของผู้ฟ้องคดีเอง มิได้มีสาเหตุมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่เป็นเหตุที่จะมา เรียกกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแต่อย่างใด

จะเห็นได้ว่า การศึกษาหาข้อมูลเพิ่มเติมมีส่วนสำคัญในการเรียบเรียงคำให้การต่อศาล เพื่อให้เห็นภาพรวมและเข้าใจความเป็นมาในการออกกฎหมายและกำหนดมาตรการที่มีความเข้มงวด และนำไปสู่การชี้แจงในประเด็นอื่นๆต่อไป

๓.๒.๒.๓ ศึกษาแนวคำพิพากษา แนวคำวินิจฉัย ที่เกี่ยวข้อง

เมื่อทำการตรวจสอบประเด็นตามคำฟ้องแล้วว่าเป็นการฟ้องในเรื่องใด และมีประเด็นข้อพิพาท ข้อต่อสู้ในคดีอย่างไร ในการวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมาย รวมไปถึง แนวทางการเขียน และการใช้คำในการเขียน นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องทำการศึกษาคำพิพากษาศาลปกครอง แนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง โดยศึกษา ทั้งการวินิจฉัยกฎหมาย และวิธีการเขียนสำนวนและการใช้คำในการเขียน การเลือกใช้คำ ใช้ภาษา ให้ถูกต้อง ตรงความหมาย ไม่กำกวมหรือใช้คำที่อาจสื่อความผิดไปได้ เพื่อที่จะสื่อความหมาย

ได้อย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงการใช้คำที่คลุมเครืออันจะส่งผลให้มีการเข้าใจความหมายที่คลาดเคลื่อน ซึ่งจะทำให้มีผลต่อการแพ้ชนะคดีได้

๓.๓. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๓.๓.๑ การดำเนินการจัดทำคำให้การ

๓.๓.๑.๑ คำให้การและคำขอในคำให้การ

เมื่อได้ทำการกำหนดประเด็นและชี้แจงแสดงพยานหลักฐานต่อศาล ตามประเด็น และไต่เรื่องตามระยะเวลาที่เกิดเหตุตั้งที่ได้วิเคราะห์ไว้ข้างต้นแล้ว ส่วนสุดท้ายก็จะเป็นคำขอที่จะต้องเสนอศาลให้ทราบว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทำอะไร โดยคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมปศุสัตว์ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนการกระทำละเมิด จากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ รวมเป็นเงิน ๔๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมชำระดอกเบี้ย ในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ดังนั้น ในส่วนคำขอในคำให้การผู้ถูกฟ้องคดีก็ต้องขอให้ศาลยกคำฟ้อง ของผู้ฟ้องคดี หรือจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยมีคำขอ ดังนี้

“จากคำให้การที่ได้กราบเรียนต่อตุลาการศาลปกครองพิษณุโลกข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดี ขอเรียนว่า การกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามกฎหมาย ประกาศ และคำสั่ง ที่กำหนด ซึ่งได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย ไม่ได้มีเจตนาถ่มน้ำลายใส่หรือจงใจกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือมูลเหตุจูงใจว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาถ่มน้ำลายใส่ผู้ฟ้องคดี เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและให้เกิดผลกระทบ ต่อเกษตรกรน้อยที่สุด ทั้งนี้ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นค่าเสียหายโดยตรงจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี จึงขอประทานกราบเรียนตุลาการ ศาลปกครองพิษณุโลก ได้โปรดพิจารณาพิพากษายกฟ้อง”

๓.๓.๑.๒ ขั้นตอนการเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือ รองอธิบดี กรมปศุสัตว์ ผู้ได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินคดีแทน

การนำเสนออธิบดีกรมปศุสัตว์หรือผู้มีอำนาจในการดำเนินคดีแทน ภายหลังจากที่ ได้จัดทำคำให้การแก้คำฟ้องครบถ้วนสมบูรณ์ ควรที่จะเผื่อระยะเวลาพอสมควรก่อนครบกำหนด ยื่นคำให้การ ตามคำสั่งศาล อย่างน้อยผู้รับผิดชอบสำนวนคดีควรเสนอผู้บังคับบัญชา ก่อน คดีครบกำหนดยื่นคำให้การ ๗ วัน เพื่อจะได้มีระยะเวลาเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาลงนามอย่างน้อย ๕ วัน ก่อนคดีครบกำหนด เพื่อให้ระยะเวลาผู้มีอำนาจได้พิจารณาก่อนลงนามในคำให้การยื่นต่อศาล ซึ่งอาจจะมีการทักท้วงแก้ไข ก็จะได้ดำเนินการทันระยะเวลาและยื่นคำให้การทันตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด

๓.๓.๒ การจัดทำคำให้การเพิ่มเติม

ขั้นตอนการจัดทำคำให้การเพิ่มเติมนี้ เป็นขั้นตอนภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดี ได้จัดทำคำให้การยื่นต่อศาลและเมื่อศาลได้รับคำให้การแล้ว ก็จะส่งสำเนาคำให้การไปยังผู้ฟ้องคดี เพื่อจัดทำ คำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อผู้ฟ้องคดียื่น คัดค้านคำให้การต่อศาล ศาลก็จะส่งหมายเรียกคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำคำให้การเพิ่มเติมยื่นต่อศาล

พร้อมสำเนาคำให้การเพิ่มเติมและเอกสารหลักฐานตามที่ศาลกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่
ได้รับสำเนาคำคัดค้านคำให้การหรือภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ตามข้อ ๔๙ วรรคหนึ่ง
ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓
ซึ่งมีขั้นตอนการตรวจสอบคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดี (คำให้การเพิ่มเติม) ดังนี้

๓.๓.๒.๑ ตรวจสอบข้อเท็จจริงและแสวงหาข้อเท็จจริง

การจัดทำคำให้การเพิ่มเติมมีขั้นตอน กระบวนการเหมือนกับการจัดทำคำให้การ
แต่จะแตกต่างกันคือระยะเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งศาลจะกำหนดให้ทำคำให้การเพิ่มเติมและเอกสาร
หลักฐานตามที่ศาลกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง

อันดับแรกก็จะต้องศึกษาประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำให้การว่ามีนอกเหนือจาก
คำให้การหรือไม่ มีประเด็นข้อโต้แย้งใหม่หรือไม่ พร้อมกับเสนอผู้มีอำนาจแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ทราบและชี้แจงข้อเท็จจริง เอกสารหลักฐานเพิ่มเติม เพื่อนำมาประกอบการจัดทำคำให้การเพิ่มเติม
หรือหากข้อเท็จจริงและพยานเอกสารหลักฐานที่หน่วยงานชี้แจงมาเพียงพอแล้ว ก็ดำเนินการ
จัดทำคำให้การเพิ่มเติมให้ครบถ้วนทุกประเด็น แต่ในขั้นตอนนี้ศาลได้กำหนดระยะเวลาในการ
ให้ผู้ถูกฟ้องคดี ยื่นคำให้การเพิ่มเติมภายใน ๑๕ วัน ซึ่งเป็นระยะเวลาอันสั้น ถ้าผู้ถูกฟ้องคดี
ไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็สามารถ ขอย้ายระยะเวลายื่นคำให้การเพิ่มเติม
ได้อีก ๑๕ วัน เป็นดุลพินิจของศาลที่จะพิจารณาอนุญาต เป็นไปตาม ข้อ ๖ ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่
ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำให้การต่อศาลปกครองพิษณุโลก ด้วยเหตุผลว่า
ผู้ถูกฟ้องคดีคัดค้านคำให้การสรุปความได้ว่า ช่วงที่ผู้ฟ้องคดีนำเป็ดไล่ทุ่งเข้าไปเลี้ยงในพื้นที่
ตำบลยกกระบัด อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ไม่ปรากฏว่ามีการระบาดของโรคไข้หวัดนกแล้ว
การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เป็นกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่กระทำละเมิดจากการปฏิบัติ
หน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ มีเจตนากลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีโดยจงใจออกคำสั่งที่มีขอบ ให้ผู้ฟ้องคดี
ได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้ออกประกาศ
เขตสงสัยว่ามีโรคระบาดสัตว์ แต่การที่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์จะกำหนดมาตรการใดๆตามมาตรา ๑๘
ประกอบ มาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้นั้น ต้องเป็นกรณีที่
ได้รับการแจ้งหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าสัตว์ป่วยหรือมีการตายด้วยโรคระบาดและเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์
ต้องได้เข้าตรวจสัตว์หรือซากสัตว์นั้นเสียก่อน แต่ตามข้อเท็จจริงกลับไม่ปรากฏว่า มีการแจ้งหรือพบ
การป่วยตายของสัตว์เพราะเหตุจากการระบาดของไข้หวัดนกในพื้นที่ที่ผู้ฟ้องคดีเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งหรือ
ในบริเวณใกล้เคียง นอกจากนี้ บทบัญญัติตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้ออกคำสั่งเป็นหนังสือ
แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีกรออกมาตรการหรือคำสั่งเป็นหนังสือแต่ประการใด และการที่เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์
ออกคำสั่งด้วยวาจา ให้เคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่งออกนอกพื้นที่ มิฉะนั้นจะทำลายเป็ดไล่ทุ่งทิ้งเสียทั้งหมด
จึงเป็นการออกคำสั่งที่มีขอบด้วยกฎหมาย และขัดต่อหลักพอสมควรแก่เหตุอันเป็นหลักการควบคุม
ความชอบของการกระทำทางปกครองอย่างชัดเจน การออกคำสั่งของเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์เป็นการ
เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ส่วนค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกมานั้นมิใช่เรื่องปกติของ
การประกอบธุรกิจทั่วไป แต่ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีเกิดจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี

ซึ่งออกคำสั่งโดยมิชอบแก่ผู้ฟ้องคดี การที่เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์จงใจออกคำสั่งขับไล่ผู้ฟ้องคดี ให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ ย่อมต้องทราบว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับภาระหนี้สินและค่าใช้จ่าย ทั้งค่าสถานที่เลี้ยง ค่าขนย้าย ค่าอาหาร และมีรายจ่ายอย่างอื่นต้องเพิ่มขึ้น และผู้ฟ้องคดีต้อง ปฏิบัติตามเพราะผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงชาวบ้านธรรมดาที่ความรู้น้อย ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องประสบภาวะ ขาดทุนและก่อให้เกิดหนี้สิน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี จึงต้องทำการศึกษาค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจาก รายงานการเกิดโรคไข้หวัดนก ในภูมิภาคเอเชีย (Highly path, avian influenza) จาก OIE World Animal Health Information System, สถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกในเวียดนาม และสืบค้นราคาเป็ดไล่ทุ่งจากหน่วยงานเอกชน เพื่อคัดค้านข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี ดังจะได้วิเคราะห์ในหัวข้อต่อไป

๓.๓.๒.๒ วิธีการเรียบเรียงการจัดทำคำให้การเพิ่มเติม

การจัดทำคำให้การเพิ่มเติม ก็ดำเนินการเช่นเดียวกับคำให้การ มีการหักล้าง ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำให้การ โดยหลักคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีส่วนมากจะเป็น ประเด็นเดิม ๆ จะมีส่วนน้อยที่มีประเด็นใหม่เพิ่มเติมเข้ามา แต่จะเป็นการโต้แย้งข้อเท็จจริงตามที่ ผู้ถูกฟ้องคดีได้บรรยายไปตามคำให้การ ดังนั้น จะต้องจับประเด็นหลักและต่อสู้ในหลักวิชาการ ตามเหตุผล ข้อกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก และจะขอกล่าวการเขียน คำให้การเพิ่มเติมแก่คำคัดค้านคำให้การดังต่อไปนี้

ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า นาย ส เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดจากการ ปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากพื้นที่เลี้ยงเป็ด โดยอ้างว่ามีนโยบายของทาง ผู้ว่าราชการจังหวัดตากสั่งห้าม มิให้ประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งซึ่งเป็นความเท็จ จึงเป็นการ ออกคำสั่งโดยไม่สุจริต จงใจกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ในชั้นยื่นคำให้การผู้ถูกฟ้องคดีได้แสดงหลักฐานให้เห็นชัดปรากฏตามเอกสารประกอบคำให้การว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้มีหนังสือสั่งการให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้าไข่ (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก มีใจความว่า ตามที่จังหวัดตาก ได้มีมาตรการมิให้มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป และจาก ผลการสำรวจพบว่าไม่มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่จังหวัดตาก ตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นมา เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันโรคไข้หวัดนกของกรมปศุสัตว์ และเพื่อป้องกัน การแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก จังหวัดตากจึงขอให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว อย่างเคร่งครัด และให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการตรวจสอบการลักลอบเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง อย่างเคร่งครัด พอมาถึงในชั้นคัดค้านคำให้การผู้ฟ้องคดีกลับยอมรับว่าผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้มีมาตรการดังกล่าวจริง แต่ยกประเด็นใหม่ต่อสู้ว่า นาย ส ไม่ชอบ ที่จะเอามาตรการตามที่ระบุไว้ในหนังสือผู้ว่าราชการ จังหวัดตากมาใช้บังคับได้ นาย ส จะต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยผู้ฟ้องคดีได้หยิบยกมาตรา ๑๘ ประกอบมาตรา ๑๐ มาคัดค้านคำให้การ ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า ในประเด็นข้อกฎหมายที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมานั้น มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนในข้อกฎหมายเป็นอย่างมาก เพราะมูลคดีที่เป็นต้นเหตุอันเป็นที่มาแห่งการโต้แย้งสิทธิ มีประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ลักลอบ เคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่งจากจังหวัดชลบุรีมายังจังหวัดตากโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นความผิด

ตามมาตรา ๑๗ ประกอบมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๒ เนื่องจากจังหวัดตากได้ประกาศกำหนดเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๒ โดยประกาศ ให้เขตพื้นที่ทุกหมู่บ้าน ทุกตำบล ทุกอำเภอ ในจังหวัดตาก เป็นเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ชนิดโรคไขหวัดนก (Avian Influenza) ในสัตว์ปีกชนิดไก่ เป็ด ห่าน หงส์ และนก รวมทั้งไข่สำหรับ ใช้ทำพันธุ์ของสัตว์ปีกดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นต้นไป ซึ่งตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๒ กำหนดว่า เมื่อได้มีประกาศกำหนดเขตโรคระบาด หรือเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามมาตรา ๑๕ แล้ว ห้ามมิให้ ผู้ใดเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในเขตนั้น หรือเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์เข้าในหรือออกนอก เขตนั้น เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากสัตวแพทย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ลักลอบ นำเป็ดไล่ทุ่ง มาเลี้ยงเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสัตวแพทย์ จึงเป็นการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๙ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีขอที่จะจับกุมผู้ฟ้องคดี และมีอำนาจยึดเปิดของผู้ฟ้องคดีได้ทันที ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๕๙ แต่เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กล่าวอ้างว่า ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่ โดยไม่ได้รับอนุญาต และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกจากพื้นที่ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นการดำเนินการตามหนังสือสั่งการของ จังหวัดตากหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/ว.๙๗๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ และหนังสือ ที่ ตก ๐๐๐๗/๙๗๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังการลักลอบ นำเป็ดไล่ (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก หากยังฝ่าฝืนอยู่ก็จะดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป ซึ่งในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีได้รับปากจะรีบดำเนินการเคลื่อนย้ายออกโดยเร็วที่สุด โดยไม่มีการโต้แย้ง การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด เพราะผู้ฟ้องคดีรู้ว่าได้กระทำความผิด ลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ดังนี้ เท่ากับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายก่อนที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจะพิจารณา ดำเนินการตามกฎหมายตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดีเช่นนี้ ไม่ใช่คำสั่งทำลายเปิดของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๘ ประกอบมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจ เพราะกรณีของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้ เป็นการลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่งจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง มิใช่เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอยู่ในพื้นเดิมในจังหวัดตากโดยไม่ได้มีการเคลื่อนย้ายไปไหน ที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎหมาย ต้องดำเนินการตรวจสอบโรคก่อน และกรณีดังกล่าวมิได้ห้ามให้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในระบบปิด หากนาย ส ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการ จัดสร้างโรงเลี้ยงเปิดให้ได้มาตรฐาน หรือดำเนินการตามที่ได้รับเสนอแนะก็ยอมทำได้ เพื่อให้ได้ รับอนุญาตเลี้ยงเป็ดในพื้นที่จังหวัดตากต่อไปยอมทำได้ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนชี้แจงว่า แม้วานาย ส แนะนำและให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการจัดสร้างโรงเลี้ยงเป็ดระบบปิด ก็ไม่ทำให้การกระทำของผู้ฟ้องคดี

ที่ลักลอบเคลื่อนย้ายเปิด อันเป็นการกระทำผิดต่อบทกฎหมายตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ กลับกลายเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายขึ้นมาได้ โดยจะเห็นได้ว่า ตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะนำสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ให้ยื่นคำขอต่อสัตว์แพทย์ประจำท้องที่นั้น และข้อ ๗ ให้สัตวแพทย์ผู้รับคำขอเป็นผู้พิจารณาคำขอและตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์อย่างละเอียด โดยจะต้องไม่เป็นสัตว์ที่มาจากท้องที่ที่สงสัยว่ามีโรคระบาด และให้สัตวแพทย์ประจำท้องที่ทำการตรวจโรคระบาด หรือการทำลายเชื้อโรคระบาด ซึ่งกรณีการเคลื่อนย้ายเปิดของผู้ฟ้องคดีตามคำฟ้องเป็นการเคลื่อนย้ายจากจังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ประกาศกำหนดเป็นเขตสงสัยว่า มีโรคระบาด โดยไม่ได้ผ่านการตรวจโรคระบาด และการทำลายเชื้อโรคระบาด การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ผิดต่อบทกฎหมายแล้ว และการกระทำเช่นนี้ อาจนำไปสู่การแพร่ระบาดของโรคได้ ดังนั้น ที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การมาทั้งหมดนั้น มีความคลาดเคลื่อนในข้อกฎหมาย เป็นคนละเรื่องคนละประเด็นกับที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการมานี้ จึงไม่อาจรับฟังได้

หากการดำเนินการดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง ผู้ฟ้องคดีก็ได้คัดค้านคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งไม่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี

หากพิจารณาตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า นาย ส เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ได้ออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๑๘ ประกอบมาตรา ๑๐ (๔) แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยกล่าวอ้างว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งแต่อย่างใด ซึ่งการอุทธรณ์ถือเป็นเงื่อนไขการฟ้องคดีต่อศาลปกครองที่กฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ ซึ่งการฟ้องคดีปกครองจะกระทำได้ ต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการภายในเวลาอันสมควรหรือภายในเวลาที่กฎหมายนั้นกำหนด เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีก่อนผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ นอกจากนี้ หากเป็นเรื่องตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมาประเด็นหลักแห่งคดีก็เท่ากับเป็นการโต้แย้งคำสั่ง ซึ่งตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประมาณเดือนมิถุนายน ๒๕๕๓ เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีได้กล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกจากพื้นที่ ข้อเท็จจริงปรากฏตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี อ้างว่า ในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ได้ทราบผู้ว่าราชการจังหวัดตาก ไม่มีนโยบายห้ามมิให้ประชาชนในพื้นที่เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับทราบ ว่า ถูกกลั่นแกล้ง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองในเดือน สิงหาคม ๒๕๕๕ การฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองจึงพ้นระยะเวลา ๙๐ วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การฟ้องคดีนี้จึงขาดอายุความ

ในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า ผู้ถูกฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงว่า นาย ส กล่าวถ้อยคำว่า ให้ผู้ฟ้องคดีขนย้ายเปิดโล่งออกจากพื้นที่จังหวัดตากภายในสามวันมิฉะนั้นจะนำเอา รถแม็คโคร มาโถกเปิดโล่งของผู้ฟ้องคดี นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนชี้แจงว่า ในประเด็นนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การปฏิเสธโดยชัดแจ้ง พร้อมทั้งได้แสดงเหตุแห่งการปฏิเสธแล้ว ซึ่งปรากฏใน คำให้การ ผู้ถูกฟ้องคดี ได้ให้การว่า เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ นาย ส ได้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีว่า ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ว่าด้วยการเคลื่อนย้ายเข้ามา ในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาต และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกจากพื้นที่ จึงเป็นการกระทำซึ่งอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ประกาศ และคำสั่งที่กำหนด เป็นการกระทำ โดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับในคำให้การ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้การต่อศาลไว้แล้วว่า จากผลการ ดำเนินการสอบสวนกรณีนาง ช ผลการสอบสวนปรากฏว่า

- (๑) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ปฏิบัติตามนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเคร่งครัด
- (๒) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ มิได้เลือกปฏิบัติแต่อย่างใด ซึ่งกระทำการโดยประนีประนอม โดยคำนึงถึงผลเสียหายที่จะเกิดต่อเกษตรกรให้น้อยที่สุด
- (๓) เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ มิได้ข่มขู่เกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ด เพียงแต่แจ้งโทษกรณี กระทำผิดระเบียบว่าด้วยการเคลื่อนย้ายสัตว์ อาจมีการยึดและทำลายของกลาง
- (๔) ผู้เลี้ยงได้รับความเสียหายขาดทุนจากการเลี้ยงเป็ดมิได้เป็นเหตุมาจาก เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ผลักดันออกนอกพื้นที่

กรมปศุสัตว์ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณารายงานผลการสอบข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า กรมปศุสัตว์ได้มีมาตรการในการเลี้ยงเป็ดโล่งอย่างเข้มงวด โดยการกำหนดรูปแบบการเลี้ยง สภาพโรงเรือน การขึ้นทะเบียน และการเคลื่อนย้าย ประกอบกับจังหวัดตากได้มีการวางมาตรการ มิให้มีการเลี้ยงเป็ดโล่งในพื้นที่จังหวัดตาก อย่างต่อเนื่อง และผลักดันฝูงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดย มิได้รับอนุญาตให้กลับออกไป เพื่อเป็นการป้องกันโรคไข้หวัดนก ซึ่งในกรณีของผู้ฟ้องคดี จากการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์พบว่า ผู้ฟ้องคดี ได้มีการลักลอบการเคลื่อนย้าย นำเป็ดเข้ามา เลี้ยงในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก โดยไม่ได้ดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็ด และมิได้รับอนุญาต จากปศุสัตว์อำเภอต้นทางและปศุสัตว์อำเภอปลายทาง อีกทั้งในการเลี้ยงเป็ดโล่งของผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ จัดให้มีขนาดโรงเรือนที่เหมาะสม และผ่านการรับรองจากกรมปศุสัตว์ กรณีดังกล่าวถือได้ว่าผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดโล่งไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่ กรมปศุสัตว์กำหนด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก จึงพิจารณาไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเลี้ยงเป็ดโล่ง ในพื้นที่จังหวัดตาก โดยได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบในเบื้องต้นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตาม ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วย การอนุญาต การตรวจโรคและการทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์ หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ และหากยังไม่ดำเนินการเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ จังหวัดตาก สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตากจำต้องดำเนินการผลักดันเป็ดโล่งออกจากพื้นที่จังหวัดตาก ดังนั้น เมื่อพิเคราะห์ตามพฤติการณ์ประกอบข้อกฎหมายแล้วเห็นว่า นาย ส เจ้าหน้าที่สารวัตร กรมปศุสัตว์ ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการควบคุมโรคไข้หวัดนกในเป็ดโล่งในพื้นที่จังหวัดตาก โดยคำนึงถึง

เจตนาารมณ์ของกฎหมายและประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ กรณีดังกล่าวจึงถือได้ว่า นาย ส ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ของทางราชการกำหนดโดยชอบแล้ว ข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงฟังไม่ขึ้น ให้ยุติเรื่องแล้วแจ้งให้นาง ช ทราบผลการพิจารณา ดังกล่าวต่อไป รายละเอียดปรากฏตามหนังสือที่ กษ ๐๖๐๔/๗๑๕ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๔

แม้ไม่ปรากฏว่ามีการระบาดแต่ก็ยังคงต้องเข้มงวด

ในเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ในช่วงเวลาที่ผู้ฟ้องคดีนำเป็ดไล่ทุ่งเข้าไปเลี้ยงในพื้นที่ ตำบลยกกระบัตร อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ไม่ปรากฏว่ามีการระบาดของโรคไข้หวัดนก (Avian Influenza) แล้ว ไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการรุนแรงเพื่อควบคุมโรคแก่ผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้การเพิ่มเติมว่า การระบาดของโรคสัตว์ปีกไม่ได้มีเฉพาะโรคไข้หวัดนกเท่านั้น แต่ยังมี ระบาดที่เกิดกับสัตว์ปีก ได้แก่โรคกาฬโรคเป็ด โรคแซลมอนเนลลา และโรคนิวคาสเซิล ส่วนการที่ไม่พบ การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกเข้ามาในประเทศไทยนั้น เป็นผลเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดี ได้ดำเนินการออกมาตรการในการป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกอย่างเข้มงวด โดยเฉพาะการอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นปัจจัยกลไกสำคัญ ที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการป้องกัน ควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก คือ การควบคุม การเคลื่อนย้ายสัตว์ปีก และมาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงในทุ่ง เนื่องจาก การเกิดโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย ทั้ง ๓ รอบ ที่ผ่านมามีการเกิดโรคไข้หวัดนกในเป็ดที่เลี้ยง ในลักษณะไล่ทุ่งหลายครั้ง และเป็ดไม่แสดงอาการป่วย แต่สามารถเป็นพาหะนำเชื้อโรคติดต่อ ไปยังเป็ดหรือสัตว์ปีกอื่นได้ ซึ่งเป็นอันตรายอย่างมาก โดยเฉพาะการเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งจะไม่มี ระบบในการป้องกันพาหะนำโรคทั้งนก หนู คน ตลอดจนยานพาหนะต่างๆที่สามารถนำโรคไปแพร่ ระบาดได้ ประกอบกับสถานการณ์ปัจจุบันแม้ไม่พบการระบาดของโรคไข้หวัดนกแล้วก็ตาม แต่หาก ไม่มีการควบคุมการเลี้ยงในลักษณะไล่ทุ่งจะก่อให้เกิดปัญหาการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกได้อีก สำหรับสถานการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนกผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนชี้แจงว่า โรคไข้หวัดนกยังไม่ได้ หมดสิ้นไป ยังคงมีการระบาดอยู่ ในต่างประเทศ และในประเทศที่ใกล้เคียงกับประเทศไทย ตามรายงานของ World Organisation for Animal Health (OIE) ได้รายงานว่าในประเทศ บังกลาเทศ ช่วงระยะเวลาปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๔ มีการพบโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง ประเทศกัมพูชา ช่วงระยะเวลาปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕ มีการพบโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง ประเทศจีนช่วงระยะเวลาปี ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ มีการพบโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง ประเทศอินโดนีเซีย ช่วงระยะเวลา ปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕ มีการพบโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง และประเทศเวียดนามช่วงระยะเวลาปี ๒๕๕๒ – ๒๕๕๕ มีการพบโรคไข้หวัดนกชนิดรุนแรง เป็นต้น นอกจากนี้ในปี ๒๕๕๕ ได้มีข่าว การระบาดของโรคไข้หวัดนก สายพันธุ์ใหม่ในประเทศเวียดนาม โดยเชื่อว่าเชื้อไวรัสดังกล่าว กลายพันธุ์จากหวัดนกสายพันธุ์ H₅N₁ ทำให้ทางการต้องฆ่าสัตว์ปีก ๑๘๐,๐๐๐ ตัว มีผู้เสียชีวิต ๒ ราย ในกรณีดังกล่าวอธิบดีกรมปศุสัตว์กล่าวว่า ที่ผ่านมามีตั้งแต่ต้นปี สถานการณ์การระบาดของโรค ไข้หวัดนกในประเทศเพื่อนบ้าน มีการระบาดอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะประเทศเวียดนามที่มากกว่า ๔๐ ครั้ง ทำลายสัตว์ปีกไปกว่า ๑.๘ แสนตัว และจากรายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อน การป้องกันโรคไข้หวัดนกแห่งชาติของเวียดนาม พบว่าสายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก H₅N₁ มีการ

เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการระบาดรุนแรงขึ้นและเป็นไปได้ว่าเชื้อโรคดังกล่าวได้แพร่ระบาดมาจากประเทศจีน โดยมีรายงานล่าสุดเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ เกิดการระบาดของเชื้อไข้หวัดนกชนิด H₅N₁ ขึ้น ๑ จุด ตำบล Hop Hoa เมือง Hoa Binh และเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ มีรายงานการระบาดที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งโรคไข้หวัดนกที่ระบาดอยู่ในเวียดนามอาจมีโอกาสรบาดมายังประเทศไทยได้ทางนกอพยพ หรือนกธรรมชาติที่บินเข้ามาสู่ประเทศไทย และการลักลอบนำสัตว์ปีกเข้ามาประเทศไทย ดังนั้น กรมปศุสัตว์จึงได้ร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเข้มงวดในการตรวจสอบ หากพบการกระทำผิด จะจับกุมดำเนินคดีและทำลายสัตว์ปีกทันที

ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างหลักพอสมควรแก่เหตุว่า มาตรการที่เจ้าหน้าที่เลือกใช้ต้องบรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายที่ให้อำนาจ

ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างหลักพอสมควรแก่เหตุว่า มาตรการที่เจ้าหน้าที่เลือกใช้ต้องบรรลุวัตถุประสงค์ตามกฎหมายที่ให้อำนาจ ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า มาตรการที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกต้องได้รับอนุญาตจากสัตวแพทย์ ต้องทำการตรวจโรคระบาด การทำลายเชื้อโรคระบาด และการฉีดวัคซีน ตลอดจนจัดให้มีการปรับรูปแบบการเลี้ยงเปิดโล่งทุ้งในระบบปิด เพราะระบบการเลี้ยงแบบโล่งไม่อาจป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อโรคไข้หวัดนกได้ และให้ผู้เลี้ยงเปิดโล่งขึ้นทะเบียนซึ่งตามกฎหมายกระทรวงกำหนดการควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๘ กฎหมายกำหนดให้อำนาจแก่สัตวแพทย์เป็นผู้อนุญาตให้แก่ผู้ที่นำสัตว์ (เปิด) ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด ก็ต่อเมื่อหลังจากได้มีการตรวจและทำลายเชื้อโรคตามระเบียบของกรมปศุสัตว์แล้ว ดังปรากฏเหตุผลตามหมายเหตุท้ายกฎกระทรวงฉบับนี้ว่า เนื่องจากในสภาวะการณ์ปัจจุบัน โรคไข้หวัดนก เป็นโรคระบาดที่ทำให้สัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน ตายเป็นจำนวนมากและสามารถติดต่อมาสู่คนได้ นอกจากนี้ยังมีโรคระบาดที่เกิดกับสัตว์ปีก ได้แก่ กากโรคเป็ด โรคแชลโมเนลลา และโรคนิวคาสเซิล ซึ่งโรคระบาดดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศและมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรค สมควรควบคุมการนำสัตว์ปีกจำพวกนก ไก่ เป็ด ห่าน รวมถึงไข่สำหรับใช้ทำพันธุ์ หรือซากสัตว์ดังกล่าวไปยังท้องที่ต่างจังหวัด แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามกระบวนการที่วามานี้ จึงเห็นได้ชัดเจนว่า มาตรการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีใช้เป็นมาตรการที่ใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ป้องกัน ควบคุมโรคระบาด ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามาตรการที่เจ้าหน้าที่เลือกใช้เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายจะต้องเป็นมาตรการที่กระทบสิทธิของประชาชนน้อยที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้ลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์โดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า จะจับกุมผู้ฟ้องคดีและมีอำนาจยึดเปิดของผู้ฟ้องคดีได้ทันที แต่การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้กล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีด้วยวาทะว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ และผลักดันผู้ฟ้องคดีเข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกจากพื้นที่ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงเป็นการดำเนินการที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีน้อยที่สุดแล้ว ส่วนประเด็นถัดไปในการชี้แจงน้ำหนักประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ของเอกชน ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า โรคไข้หวัดนกเป็นโรคระบาดที่มีความรุนแรง ที่สามารถติดต่อสู่คนและทำให้คนเสียชีวิตและเจ็บป่วยได้

ในการระบาดของโรคไข้หวัดนกในประเทศไทย ส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนคนไทย มีผู้เสียชีวิต ๑๗ ราย ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนในการบริโภคสัตว์ปีก ในขณะที่เดียวกันเศรษฐกิจของประเทศก็ได้รับผลกระทบเนื่องจากต่างประเทศระงับการนำเข้าสัตว์ปีก และผลิตภัณฑ์สัตว์ปีกจากประเทศไทย ซึ่งการศึกษาทางระบาดวิทยายืนยันว่า สัตว์ปีกที่ไม่สามารถควบคุมได้โดยเฉพาะไก่พื้นเมืองและเป็ดไล่ทุ่ง เป็นพาหะสำคัญที่ทำให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบประโยชน์สาธารณะในการป้องกัน ควบคุมโรครบาดไข้หวัดนกที่เกิดจากเป็ดไล่ทุ่ง ที่ผู้ฟ้องคดีลักลอบเคลื่อนย้ายนำมาเลี้ยงจากพื้นที่จังหวัดชลบุรีซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการประกาศกำหนดเขตสงสัยว่ามีโรครบาด กับผลประโยชน์ทางธุรกิจซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีเห็นได้ชัดว่า กรณีดังกล่าวมีผลประโยชน์สาธารณะมากกว่า ดังนั้น การดำเนินการตามมาตรการของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นมาตรการที่จำเป็นต่อการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนก ซึ่งเป็นการกระทำที่พอสมควรแก่เหตุ

หากนาย ส ได้แจ้งแนะนำการเลี้ยงเป็ด ผู้ฟ้องคดียอมยินยอมที่ปฏิบัติตามแต่โดยดี

ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า หากนาย ส ได้แจ้งแนะนำการเลี้ยงเป็ด ผู้ฟ้องคดียอมยินยอมที่ปฏิบัติตามแต่โดยดี ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีได้ตรวจพบนาง ข (ผู้ฟ้องคดี) นาย พ และนาย ว ลักลอบนำเป็ดมาเลี้ยงในพื้นที่ (ซึ่งในรายงาน พ และนาย ว ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างมาในคำคัดค้านคำให้การว่า นาง ค พี่สาวของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้แจ้งให้มีการขับไล่ผู้เลี้ยงเป็ดทั้งสองรายนี้) เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์ นาย ส ได้ว่ากล่าวตักเตือนว่าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติโรครบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๔๙๙ เคลื่อนย้ายเข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาต และผลักดันผู้เลี้ยงเป็ดที่เข้ามาในพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาตให้ออกจากพื้นที่ ซึ่งต่อมาทราบว่าผู้ฟ้องคดีได้รับซื้อเป็ดจากเกษตรกรทั้งสองรายนี้ จึงเป็นเครื่องชี้เจตนาได้เป็นอย่างดีว่า แม้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งผู้ฟ้องคดีแล้วว่า กระทำผิดกฎหมายเคลื่อนย้ายสัตว์โดยมิได้รับอนุญาต ผู้ฟ้องคดีก็ยังคงใจกระทำความผิดอีก ซ้ำร้ายไปกว่านั้นพี่สาวของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการแก่เกษตรกรทั้งสองราย แล้วผู้ฟ้องคดีกลับไปซื้อเป็ดของเกษตรกรทั้งสองรายนี้ ที่เคลื่อนย้ายโดยไม่ถูกต้อง นำไปเลี้ยงที่จังหวัดกำแพงเพชรโดยมิได้รับอนุญาตจากสัตวแพทย์ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดซ้ำในเรื่องเดิม ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาถั่นแกล้งเลือกปฏิบัติ โดยปัจจุบันยังปรากฏว่ามีผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งอยู่ โดยมิได้ถูกขับไล่แต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า การดำเนินการตามมาตรการของผู้ถูกฟ้องคดี ย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ปรากฏเป็นความผิด ดังนั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หากไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีผู้กระทำความผิดแล้ว จะให้ไปดำเนินการกับเกษตรกรรายใดก็ไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งเรื่องนี้หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต หรือละเว้นปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ ผู้ฟ้องคดีก็สามารถไปดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ได้

โต้แย้งในประเด็นค่าเสียหาย

ในประเด็นเรื่องค่าเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การต่อสู้ว่า ค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ผู้ฟ้องคดีอ้างนั้น ไม่ใช่ความเสียหายโดยตรง และผู้ฟ้องคดีมิได้มีหลักฐานหรือใบเสร็จรับเงิน ซึ่งในชั้น

คัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้แสดงหลักฐานพิสูจน์ความเสียหายของผู้ฟ้องคดี แต่กลับยอมรับว่า การประกอบธุรกิจโดยทั่วไปย่อมต้องประสบภาวะกำไรหรือขาดทุนเป็นเรื่องธรรมดา และผู้ฟ้องคดีได้เคยให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองพิษณุโลก ตามบันทึกถ้อยคำคู่กรณี (ชั้นไต่สวน) ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยเลี้ยงเป็ดมาก่อน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่รู้ทางวิชาการในการเลี้ยงเป็ด การใช้ พันธุ์เป็ด วิธีการเลี้ยงเป็ด การให้อาหาร ผลผลิตที่จำหน่าย การใช้วัคซีนและเวชภัณฑ์ ด้วยปัจจัยที่กล่าวมานี้หากผู้ฟ้องคดีไม่รู้เรื่องดังกล่าวก็ย่อมส่งผลทำให้ประสบภาวะขาดทุนได้ ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดา ตามที่ผู้ฟ้องคดียอมรับ ค่าใช้จ่ายต่างๆที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมาในเรื่องการค่าเช่าพื้นที่นา ค่าอาหาร นั้น เป็นต้นทุนการผลิตของผู้ฟ้องคดีเอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องมีค่าใช้จ่ายดังกล่าวอยู่แล้วตามปกติในการ ประกอบกิจการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ค่าใช้จ่ายต้นทุนการผลิต จึงไม่ใช่ความเสียหายโดยตรงที่เกิดขึ้นจาก การดำเนินมาตรการของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้เลี้ยงเป็ดในพื้นที่ที่เช่า เพียงไร่เศษ ทำให้เป็ดไล่ทุ่งเกิดความเครียดไม่ออกไข่ตามที่ควร นั้น ในประเด็นดังกล่าวนี้ ก็เป็นเรื่อง การตัดสินใจทางธุรกิจเลือกพื้นที่เลี้ยงเป็ดของผู้ฟ้องคดีเอง ที่จะต้องเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเลี้ยง การที่ผู้ฟ้องคดีเลือกพื้นที่ไม่เหมาะสมแก่การเลี้ยง จะมาว่ากล่าวโทษผู้อื่นหาได้ไม่ และประเด็นที่ สำคัญคือ ในเดือนมีนาคม ๒๕๕๓ ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อลูกเป็ดจากโรงเพาะเลี้ยง ขณะที่นาย ส เจ้าหน้าที่ ของผู้ถูกฟ้องคดี ตรวจพบเป็ดของผู้ฟ้องคดีมีอายุประมาณ ๓ เดือนเท่านั้น ยังไม่ได้เป็นเป็ดที่ เจริญเติบโตเต็มที่ ที่จะสามารถออกไปได้นอกจากนี้ ที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อศาลปกครองพิษณุโลก ตามบันทึกถ้อยคำคู่กรณี (ชั้นไต่สวน) ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ ว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนี้กับ ธกส. แสนกว่าบาท หนี้ดังกล่าวเกิดจากการขาดทุนที่เลี้ยงเป็ด แต่ตามบัญชีธนาคารเพื่อการเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร ของผู้ฟ้องคดีที่ส่งต่อศาล ไม่ปรากฏว่ามีการกู้เงินเพื่อไปลงทุนเลี้ยงเป็ด มีเพียงแต่ การกู้เพื่อการลงทุนซื้อแม่พันธุ์และพ่อพันธุ์สัตว์ (โคเนื้อ) กู้เพื่อการลงทุนบุกเบิกหรือปรับปรุงที่ดิน (ผลิตผลจากไม้ยืนต้น) และเครดิตเงินสดลูกหนี้ร่วมกัน ดังนั้น คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจรับฟังได้

สำหรับจำนวนค่าเสียหายนั้น ในชั้นนี้ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้แสดงหลักฐานให้ปรากฏว่า มีค่าเสียหายจริงเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งเรื่องที่ผู้ฟ้องคดีอ้างมาเสนอต่อศาลก็ปรากฏข้อพิรุณ เป็นอย่างมาก ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเงินค่าอาหารเป็ด ๕ เดือน เป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท คิดเป็น ค่าเฉลี่ยสำหรับค่าอาหารเป็ด เป็นจำนวนมากถึงเดือนละ ๗๐,๐๐๐ บาท หากพิจารณาเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าค่าอาหารเป็ดอะไรมีจำนวนมากถึงเดือนละ ๗๐,๐๐๐ บาท มีใบเสร็จรับเงินหรือไม่ เพราะวิธีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง จะใช้วิธีการไล่ต้อนเป็ดลงไปหากินในทุ่งนา โดยเป็ดจะหาข้าวตก ในท้องนา หอยเชอรี่ แมลง และอื่นๆในธรรมชาติ กินเป็นอาหาร ผู้เลี้ยงบางราย มีทั้งเสริมอาหาร ให้กินบ้าง และไม่เสริมให้กินเลย เป็ดสามารถมีชีวิตและให้ผลผลิตได้ การเลี้ยงเป็ดแบบไล่ทุ่งเป็นการ เลี้ยงที่มีต้นทุนค่าอาหารต่ำ สำหรับการเช่าที่นาผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้มีหลักฐานแสดงต่อศาลว่ามีการ เช่าที่นากันจริงหรือไม่ ซึ่งข้อมูลเบื้องต้นที่ผู้ฟ้องคดีสามารถเสนอต่อศาลได้โดยง่ายคือ แสดงชื่อ ที่อยู่ ของผู้ให้เช่าต่อศาล เพื่อผู้ถูกฟ้องคดีจะได้ส่งเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ไปตรวจสอบ หักล้างพยานหลักฐาน ของผู้ฟ้องคดีว่า มีการเช่าจริงหรือไม่ ซึ่งสามารถตรวจสอบจากหลักฐานการเสียภาษีเงินได้ของ ผู้ให้เช่าได้ ยิ่งไปกว่านั้น ยังมีประเด็นสำคัญที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวไว้ในตอนต้นแล้วว่า คดีนี้อาจมีการ

กระทำที่เข้าลักษณะเป็นการฟ้องเท็จ หรือเบิกความเท็จ ในการเรียกค่าเสียหายต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งปรากฏตามบันทึกถ้อยคำคู่กรณี (ชั้นไต่สวน) ศาลปกครองพิษณุโลก ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อศาลว่า ได้เงินจากการขายเปิดประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีขอเรียนว่า เป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ที่ผู้ฟ้องคดีซื้อลูกเปิดจำนวน ๒,๐๐๐ ตัว ราคา ๓๐,๐๐๐ บาท เฉลี่ยราคาตัวละ ๑๕ บาท ภายหลังจากลงทุนเลี้ยงเปิดจนเปิดโตเต็มที่แล้ว ปรากฏตามภาพถ่ายเปิดของผู้ฟ้องคดีที่ส่งให้กับผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อร้องเรียนขอความเป็นธรรม ผู้ฟ้องคดียังคงอ้างว่าได้ขายเปิดที่โตแล้วได้เงินจากการขายในจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินเท่ากับ ราคาลูกเปิดที่ผู้ฟ้องคดีซื้อมา จึงเป็นเรื่องที่ไม่น่าจะเป็นไปได้อย่างแน่แท้ ทั้งนี้ผู้ถูกฟ้องคดีขอแสดงหลักฐานราคาขายเปิดโล่ง ตามราคาตลาด บริษัทซี พี เอฟ ได้จำหน่ายเปิดรุ่น ซี.พี.ซูเปอร์ ราคาในช่วงปี ๒๕๕๔-๒๕๕๖ จำหน่ายในราคาตัวละ ๑๔๐ บาท ส่วน Sarnia Farm จำหน่ายเปิดโล่ง (เปิดไข) ราคาตัวละ ๒๐๐ บาท ดังนั้น ถ้าคิดคำนวณราคาขายเปิดจำนวน ๒,๐๐๐ ตัว ตามราคาขายของบริษัทซี พี เอฟ ก็จะได้เงินจำนวน ๒๘๐,๐๐๐ บาท ถ้าคิดตามราคาขายของ Sarnia Farm ก็จะได้เงินจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำเอาราคาเปิดที่ซื้อมา ๓๐,๐๐๐ บาท มาหักลบกันกับราคาที่ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำต่อศาลว่า ขายเปิดได้เงิน ๓๐,๐๐๐ บาท แล้วนำจำนวนเงินค่าใช้จ่ายที่เหลือมาเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดีเต็มจำนวน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีไม่เชื่อว่าผู้ฟ้องคดีจะขายเปิดที่โตแล้วในราคาตัวละ ๑๕ บาท จำนวนเงินค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีอาศัยเป็นที่ตั้งแห่งสิทธิเรียกร้อง และถ้อยคำที่ผู้ฟ้องคดีให้ต่อศาลปกครองพิษณุโลก อาจเป็นความเท็จซึ่งเป็นประเด็นข้อสำคัญแห่งคดี ดังนั้น การเรียกค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้

ผลการตรวจสอบของหน่วยงานรับเรื่องร้องเรียน

ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้การเพิ่มเติม เพื่อประกอบการพิจารณาคดีนี้ว่า เรื่องนี้ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการร้องเรียนต่อหน่วยงานผู้มีอำนาจตรวจสอบหลายหน่วยงาน เลขาธิการ ป.ป.ท. เลขาธิการ ป.ป.ช. ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดตาก สำนักราชเลขาธิการ และสถานีตำรวจภูธรยกกระบัตร อำเภอสามเภา จังหวัดตาก ตลอดจนร้องเรียนมายังกรมปศุสัตว์ให้ตรวจสอบการกระทำของนาย ส แต่ก็ไม่ปรากฏว่ามีหน่วยงานใดชี้มูลว่า นาย ส กระทำความผิดต่อกฎหมาย

ตามความที่ได้ประธานกราบเรียนต่อศาลปกครองพิษณุโลกในข้างต้น นั้น คำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย ไม่อาจรับฟังได้ จึงขอประธานกราบเรียน ตุลาการศาลปกครองพิษณุโลก ได้โปรดพิพากษายกฟ้อง

ควรมีควรรแล้วแต่จะโปรด

๓.๓.๓ การจัดทำคำแถลง

การจัดทำคำแถลงนั้น คู่กรณีมีสิทธิจะยื่นคำแถลงต่อศาลได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๙ ในการพิจารณาคดีให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสมาแถลงด้วยวาจาต่อหน้าองค์คณะพิจารณาพิพากษา

ก่อนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้ส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีนี้ให้คู่กรณีมีสิทธิยื่นคำแถลง รวมทั้ง

นำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงดังกล่าวเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายเพิ่มเติมต่อองค์คณะพิจารณาพิพากษา ในวันนั่งพิจารณาคดีแต่จะไม่มาแถลงด้วยวาจาก็ได้

ซึ่งคดีนี้ กรมปศุสัตว์ได้จัดทำคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลครบถ้วนทุกประเด็นแล้ว จึงมีหนังสือถึงตุลาการศาลปกครองพิษณุโลก ขอยืนยันตามคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติมที่ได้ยื่นไว้แล้วต่อศาล

๓.๓.๔ การแจ้งสิ้นสุดแสวงหาข้อเท็จจริง

เมื่อศาลปกครองพิษณุโลกได้มีหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ถึงรองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ผู้รับมอบอำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ แจ้งว่า ศาลได้กำหนดให้วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง เป็นไปตามระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๖๒ กำหนดว่า “เมื่อองค์คณะได้รับสำนวนคดีจากตุลาการเจ้าของสำนวนแล้ว หากเห็นว่าไม่มีกรณีที่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมให้ตุลาการหัวหน้าคณะมีคำสั่งกำหนดวันหนึ่งวันใดเป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในคดีนั้น

ให้ศาลแจ้งให้คู่กรณีทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวันบรรดาคำฟ้องเพิ่มเติม คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม รวมทั้งพยานหลักฐานอื่นๆ ที่ยื่นต่อศาลหลังวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ไม่ให้ศาลรับไว้เป็นส่วนหนึ่งของสำนวนคดีและไม่ต้องส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้อง”

ขั้นตอนในการดำเนินการในกระบวนการพิจารณาของศาลในกระบวนการนี้ นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี ต้องรายงานกระบวนการพิจารณาให้กรมปศุสัตว์ทราบพร้อมแจ้งต่อศาลว่า ผู้ถูกฟ้องคดี ขอยืนยันคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม พร้อมพยานหลักฐานที่ได้จัดส่งศาลไปแล้วนั้น หากไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม ขั้นตอนนี้ควรเสนอกฎปศุสัตว์ให้ทราบว่า คดีนี้อยู่ในชั้นพิจารณาของศาลปกครองพิษณุโลก (ศาลปกครองชั้นต้น) ซึ่งได้มีคำสั่งตามข้อ ๖๒ ของระเบียบที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ซึ่งหาก ผู้ถูกฟ้องคดีประสงค์จะยื่นคำชี้แจงหรือยื่นพยานหลักฐานอื่น ๆ เพิ่มเติม ให้ดำเนินการยื่นพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อศาลปกครองพิษณุโลก ภายในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖ สำนักกฎหมายได้ตรวจสอบ สำนวนคดีแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้เสนอเข้าไว้ในสำนวน ต่อศาลปกครองพิษณุโลกครบถ้วนแล้ว จึงไม่มีประเด็นที่ต้องยื่นคำให้การเพิ่มอีก ดังนั้น ในส่วนของกรมปศุสัตว์ ผู้ถูกฟ้องคดี เห็นควรแจ้งยืนยันตามคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง เดิมที่เคยยื่นต่อศาลปกครองพิษณุโลก

๓.๓.๕ การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกและศาลนัดฟังคำพิพากษา

ต่อมาศาลจะมีหมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกและนัดฟังคำพิพากษา เป็นไปตาม มาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ในการพิจารณาคดี ให้องค์คณะพิจารณาพิพากษาจัดให้มีการนั่งพิจารณาคดีอย่างน้อยหนึ่งครั้ง เพื่อให้คู่กรณีมีโอกาสมาแถลงด้วยวาจาท่อน้ององค์คณะพิจารณาพิพากษา ประกอบกับข้อ ๘๔ ของระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ. ๒๕๔๓ ในวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก หากคู่กรณีประสงค์จะยื่นคำแถลงเป็นหนังสือตามมาตรา ๕๙ วรรคสอง ให้ยื่นต่อศาลก่อนวันนั่งพิจารณาหรืออย่างช้าที่สุดในระหว่างการนั่งพิจารณา

ในชั้นตอนนี้ เสนอกรมปศุสัตว์เพื่อทราบกระบวนการพิจารณาของศาล พร้อมเสนอความเห็น มอบอำนาจให้นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดี และ/หรือ นิติกร เข้าร่วมกระบวนการพิจารณาของศาลตามวันเวลาสถานที่ที่ศาลกำหนด และเมื่อเข้าร่วมกระบวนการพิจารณาผู้รับมอบอำนาจจะต้องขอคัดสำเนากระบวนการพิจารณาของศาลเพื่อนำมารายงานกรมปศุสัตว์ให้ทราบต่อไป

๓.๓.๖ การรายงานผลคำพิพากษา

ในชั้นตอนนี้เมื่อผู้รับมอบอำนาจไปเข้าร่วมฟังคำพิพากษาของศาลชั้นต้น ต้องขอคัดสำเนาคำพิพากษา เพื่อนำมารายงานผลคำพิพากษาเสนอกรมปศุสัตว์ว่า กรมปศุสัตว์แพ้หรือชนะคดี ซึ่งต้องสรุปสาระสำคัญที่ศาลได้มีคำพิพากษาเสนอกรมเพื่อโปรดทราบพร้อมรายงานกระบวนการพิจารณาในชั้นต่อไปว่าคู่กรณีมีสิทธิอย่างไร คดีนี้

คดีนี้ศาลปกครองพิษณุโลกมีคำพิพากษายกฟ้อง เป็นผลให้กรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายชนะคดี โดยในเนื้อหาแห่งคดีศาลได้กำหนดประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การที่นาย ส ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมปศุสัตว์ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายฝูงเป็ดไล่ทุ่งออกไปจากพื้นที่จังหวัดตาก เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ และหากเป็นการกระทำละเมิดกรมปศุสัตว์จะต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด คดีนี้สรุปผลคำพิพากษาได้ว่า การที่นาย ส แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายฝูงเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่จังหวัดตาก เป็นการปฏิบัติตามการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัดตากโดยชอบแล้ว และโดยเหตุที่นาย ส เพียงแต่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเคลื่อนย้ายฝูงเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่โดยมิได้มีการจับกุมเพื่อดำเนินคดีตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๙ การกล่าวอ้างว่าถูกนาย ส กลั่นแกล้งจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การกระทำของนาย ส จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี กรมปศุสัตว์ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จากผลคำพิพากษาดังกล่าวหากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองพิษณุโลก ก็จะต้องยื่นอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยที่ศาลได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งจะครบกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ภายในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๖ หากผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ย่อมถือได้ว่าคดีเป็นอันถึงที่สุด ตามมาตรา ๗๓ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

จากที่กล่าวมาข้างต้นในการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง ตลอดจนการดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองมีความยุ่งยากซับซ้อนต้องใช้ทักษะในการเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน - หลัง ต้องเขียนเป็นภาษาราชการ การใช้คำเชื่อมโยงก็มีส่วนสำคัญ ประกอบกับด้วยมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเป็นเรื่องใหม่ ข้อกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่งระเบียบที่เกี่ยวข้อง และพยานหลักฐานมีจำนวนมาก ต้องศึกษาให้เข้าใจ เพราะการต่อสู้คดีนั้นจะต้องต่อสู้คดีตามคำฟ้อง ที่ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างให้ครบทุกประเด็นซึ่งมีทั้งประเด็นหลักประเด็นย่อย

ของประเด็นหลัก และประเด็นรองและประเด็นย่อยของประเด็นรองอีก การเขียนคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม คำแถลง จะต้องหักล้างด้วยข้อเท็จจริง ที่มีพยานเอกสารหลักฐานประกอบทุกครั้ง หักล้างด้วยข้อกฎหมายให้ชัดเจน ไม่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงโดยไม่มีพยานหลักฐานมาสนับสนุน อาจจะทำให้หน้านักพยานไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ โดยต้องศึกษาค้นคว้าตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ คำวินิจฉัยหรือคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด นำมาประกอบในการจัดทำคำให้การ ให้ครบถ้วนทุกประเด็น นิติกรเจ้าของสำนวนคดี ผู้ขอรับการประเมินได้ดำเนินการนำความรู้ และทักษะในการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงถึงความเชื่อมโยงของเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบ โดยเรียบเรียงข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในเอกสารหลักฐานประกอบการจัดทำคำให้การ ความสามารถในการดำเนินคดีได้ตามระยะเวลาที่กฎหมายหรือศาลกำหนด สามารถกำหนดประเด็นข้อต่อสู้ หาเหตุผล มาสนับสนุนข้ออ้างหรือข้อเถียง ในการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติมทำคำแถลง รวบรวมพยานหลักฐานยื่นต่อศาลได้ตามกำหนด ทำให้กรมปศุสัตว์สามารถเสนอข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย ข้อต่อสู้ของกรมปศุสัตว์ และแสวงหาพยานหลักฐานต่างๆ นำมาประกอบในการ จัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม ต่อสู้ทุกประเด็น เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาลได้อย่าง ครบถ้วน เพื่อให้ศาลได้วินิจฉัย ชี้ขาดข้อพิพาทในคดีโดยถูกต้องเที่ยงธรรมแก่คู่กรณีทั้งสองฝ่าย โดยจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่บัญญัติบังคับไว้อย่างถูกต้อง ตามพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการ ในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยกระทำภายในระยะเวลาที่ กฎหมายหรือศาลกำหนด จึงส่งผลให้กรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายชนะคดี ศาลพิพากษายกฟ้อง

บทที่ ๔ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการควบคุม ป้องกันการระบาดของโรคระบาดสัตว์ ด้วยการเลี้ยงสัตว์และการทำศุสัตว์เป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งในส่วนของ การเลี้ยงเพื่อการบริโภคภายในประเทศ และการเลี้ยงสัตว์เพื่อการส่งออก การปฏิบัติงานด้านการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคระบาดสัตว์ จึงเป็นภารกิจสำคัญของกรมปศุสัตว์ เมื่อกรมปศุสัตว์สามารถปฏิบัติงานควบคุมโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เกิดการระบาดของโรค ย่อมส่งผลถึงความน่าเชื่อถือ และความปลอดภัยในการบริโภคสินค้าและผลิตภัณฑ์จากการปศุสัตว์ ในทางตรงกันข้าม หากเกิดโรคระบาดรุนแรง ย่อมก่อให้เกิดความเสียหายทั้งด้านเศรษฐกิจและส่งผลกระทบถึงสุขภาพของประชาชนด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการออกกฎหมายเพื่อควบคุมอย่างเข้มงวด เมื่อมีการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติหน้าที่ อาจมีการกระทบสิทธิของบุคคลอันนำไปสู่การเกิดข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานของรัฐ กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยบุคคลผู้ถูกกระทบสิทธิหรือเกิดความคับข้องใจว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม อาจร้องเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือใช้สิทธิทางศาลได้ดังกรณีที่ทำการศึกษา นี้ ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ต้องมีความถูกต้อง เป็นธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ อันจะส่งผลถึงภาพลักษณ์ที่ดีของกรมปศุสัตว์ และหน่วยงานราชการในภาพรวมด้วย

๔.๑ บทสรุป

กรณีเกษตรกรผู้เลี้ยงเป็ดไล่ทุ่ง ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากกรมปศุสัตว์ เนื่องจากเจ้าหน้าที่ มีคำสั่งให้นำเป็ดไล่ทุ่งออกจากพื้นที่ที่มีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้พบการกระทำผิด เนื่องจาก นาง ช ผู้ฟ้องคดี ได้นำเป็ดเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ซึ่งมีการประกาศเขตสงสัยว่ามีโรคระบาด ตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากสัตว์แพทย์ ก่อนที่จะทำการเคลื่อนย้ายเข้ามาเลี้ยงในพื้นที่ดังกล่าว กรณีจึงเป็นการเคลื่อนย้ายสัตว์โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ชอบที่จะดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และดำเนินการควบคุมโรคตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาตการตรวจโรค และทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่ด้วยผู้ว่าราชการจังหวัดตากได้มีแนวทางในการดำเนินการกับผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่ง โดยมีนโยบายมิให้มีการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งในพื้นที่ และให้มีการผลักดันฝูงเป็ดไล่ทุ่งที่เข้ามาในพื้นที่ โดยมีได้รับอนุญาตให้ออกไปนอกพื้นที่ ตามหนังสือที่ ตก ๐๐๐๗/ว ๙๗๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ นาย ส เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน จึงแจ้งให้ นาง ช ผู้ฟ้องคดี เคลื่อนย้ายเป็ดไล่ทุ่งออกไปจากพื้นที่จังหวัดตากโดยมิได้มีการจับกุมผู้ฟ้องคดี ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวไม่ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือ ยังมีได้มีการดำเนินคดีตามกฎหมาย หรือดำเนินการตามมาตรการควบคุมโรคตามระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการดำเนินการในทางที่เป็นคุณแก่ นาง ช

ผู้ฟ้องคดีแล้ว การที่ นาง ช ผู้ฟ้องคดี กล่าวอ้างว่า นาย ส กลั่นแกล้ง จึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การที่นาย ส เจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีย้ายเปิดโล่งออกไปจากพื้นที่จังหวัดตาก จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อ นาง ช ผู้ฟ้องคดี กรมปศุสัตว์ จึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่ นาง ช ผู้ถูกฟ้องคดี คดีนี้ ศาลปกครองพิษณุโลกพิพากษายกฟ้อง ด้วยเหตุผลของ ศาลปกครองสอดคล้องกับเหตุผลที่กรมปศุสัตว์ได้ชี้แจงต่อศาลปกครอง กรมปศุสัตว์ จึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้อง ซึ่งการดำเนินคดีในครั้งนี้มีปัญหาและความยุ่งยาก จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตำราทางวิชาการ บทความทางวิชาการ ข้อเสนอเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการควบคุมโรค ทั้งจากนโยบาย ของรัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมปศุสัตว์ รวมไปถึงนโยบายในพื้นที่ของจังหวัดด้วย เพื่อหาเหตุผลมาชี้แจงและหักล้างข้ออ้าง ข้อกล่าวหาของผู้ฟ้องคดี ปรับบทกฎหมายและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติมต่อศาลเพื่อต่อสู้คดีต่อศาล ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด โดยมีปัญหาและความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินคดี ดังนี้

๔.๑.๑ ปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

การดำเนินคดีปกครองในกรณีที่ทำการศึกษานี้ มูลเหตุแห่งคดีเป็นการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคระบาดสัตว์ (ใช้หัวदनก) ซึ่งมีกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์การ ปฏิบัติเป็นจำนวนมาก เนื่องจาก เป็นโรคระบาดที่มีผลกระทบรุนแรง และมีการดำเนินการที่เข้มงวด จึงต้องรวบรวมหลักกฎหมายและหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องให้ละเอียดครบถ้วน ไล่เรียงตามลำดับ เหตุการณ์ก่อนหลัง และช่วงเวลาที่ยังคงใช้ การดำเนินคดีปกครองนั้น ยึดถือเอกสารหลักฐาน เป็นหนังสือเป็นสำคัญ เนื่องจากเป็นหนังสือราชการมีความน่าเชื่อถือและมีน้ำหนักรับฟังได้มากกว่า ข้อกล่าวอ้างหรือพยานบุคคล ซึ่งในบางครั้ง การชี้แจงข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจล่าช้า หรือไม่ครบถ้วน หรือมีข้อมูลประกอบไม่เพียงพอ ข้อมูลบางเรื่องที่เป็นจำเป็นในการนำมาประกอบการ ชี้แจงอาจอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานภายนอก การทำหนังสือ ขอข้อมูลเป็นหนังสืออาจ เกิดความล่าช้า ซึ่งในการจัดทำคำให้การ คำให้การเพิ่มเติม มีระยะเวลาที่จำกัด

๔.๑.๒ ปัญหาในการชี้แจงข้อเท็จจริง

ในการดำเนินคดีแต่ละคดี มีกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เป็นจำนวนมาก ทั้งกฎหมาย ในระดับพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบกรม รวมถึงหนังสือเวียนและหนังสือสั่งการต่างๆ ทำให้การเรียบเรียงข้อมูลเพื่อให้ศาลและคู่ความในคดีเข้าใจได้ถูกต้อง ตรงตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายมีความยุ่งยาก ซับซ้อน บางเรื่องต้องค้นคว้าหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงแวดล้อมเพิ่มเติม เพื่อทำการเชื่อมโยงส่วนต่างๆเข้าด้วยกัน และเลือกให้ถูกต้องใช้คำในการเชื่อมโยงเพื่อปรับเข้ากับ ข้อเท็จจริงในคดี

๔.๒ ข้อเสนอแนะ

๔.๒.๑ ปัญหาในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

นิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีต้องทำการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลด้วยตนเองด้วย เพื่อติดต่อ ประสานงานกับผู้ประสานงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำและทำความเข้าใจในประเด็น

แห่งคดี และนำมาวางแผนหาข้อมูลอื่นๆเพื่อนำมาสนับสนุนประเด็นของข้อชี้แจงเพื่อโต้แย้งข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ซึ่งข้อมูลบางอย่างเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภายนอก การประสานงานเป็นหนังสือจะทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันตามระยะเวลาที่ศาลกำหนด จึงต้องทำการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ตบนเว็บไซต์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือว่าข้อมูลเผยแพร่ดังกล่าวเป็นข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ โดยจะต้องบันทึกแหล่งที่มาในการใช้อ้างอิงไว้ด้วย ซึ่งกรณีดังกล่าวหากศาลปกครองต้องการข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานนั้นๆ ย่อมอยู่ในอำนาจของศาลที่จะให้หน่วยงานทำคำชี้แจงตามประเด็นที่ศาลต้องการได้ ดังนั้น การทำความเข้าใจหลักกฎหมายและแนวทางปฏิบัติในเรื่องตามมูลคดีที่พิพาทโดยนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งเพื่อจะได้เห็นภาพรวมและสามารถวางแนวทางการต่อสู้คดีและให้คำแนะนำกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ทั้งนี้ เนื่องจากจะต้องจัดทำคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติมให้ทันตามระยะเวลาตามที่ศาลกำหนด หากเห็นว่ามีเหตุที่อาจทำให้จัดทำคำให้การหรือคำให้การเพิ่มเติมเสนอต่อศาลไม่ทัน อาจขอขยายระยะเวลายื่นคำให้การหรือคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว หรือเสนอกรมปศุสัตว์แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมประชุมหาแนวทางการดำเนินคดี และจัดทำคำให้การหรือคำให้การเพิ่มเติมต่อศาลตามระยะเวลาที่กำหนดต่อไป

๔.๒.๒ ปัญหาในการชี้แจงข้อเท็จจริง

ด้วยข้อกฎหมาย และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการควบคุมและป้องกันโรคไข้หวัดนก มีเป็นจำนวนมาก และต้องศึกษาข้อมูลทางสถิติในแต่ละช่วงเวลาเพื่อนำมาประกอบและอธิบายเจตนารมณ์ของกฎหมายและข้อสั่งการต่างๆ โดยจะต้องชี้แจงให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงแห่งคดีด้วยนิติกรผู้รับผิดชอบสำนวนคดีจึงต้องศึกษาและเรียบเรียงไปตามลำดับเหตุการณ์ และเขียนเชื่อมโยงประกอบคำอธิบาย และยกข้อมูลหรือสถิติที่เกี่ยวข้องอธิบายประกอบ เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจและเพิ่มน้ำหนักให้แก่ข้อต่อสู้แห่งคดี ซึ่งการกล่าวอ้างข้อเท็จจริงใดๆนั้น จะต้องมีการพยานหลักฐานมาประกอบ เพื่อให้เป็นข้อเท็จจริงที่มีน้ำหนักรับฟังได้

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา , หลักการและแนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ชาญชัย แสวงศักดิ์.คำอธิบายกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน. ๒๕๕๔.

กฎหมาย

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยองค์คณะ การจ่ายสำนวน การโอนคดี การปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการในคดีปกครอง การคัดค้านตุลาการศาลปกครอง การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง และการมอบอำนาจให้ดำเนินคดีปกครองแทน พ.ศ. ๒๕๔๔

ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

พระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ พ.ศ.๒๕๔๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติโรคระบาดสัตว์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๒

กฎกระทรวงว่าด้วยโรคระบาดสัตว์เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๗

กฎกระทรวงกำหนด การควบคุมการนำสัตว์หรือซากสัตว์ไปยังท้องที่ต่างจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๘

ระเบียบกรมปศุสัตว์ว่าด้วยการอนุญาต การตรวจโรคและทำลายเชื้อโรคในการเคลื่อนย้ายสัตว์หรือซากสัตว์ภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๖

หนังสือกรมปศุสัตว์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๖๔๖๑ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๕๙ เรื่อง แนวทางการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงในทุ่ง

หนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๑๔๒๕๗ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เรื่อง การเกิดโรคไข้หวัดนกและมาตรการในการป้องกันและการควบคุมโรค

หนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๗๔๐๙ ลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการปราบปรามผู้ลักลอบเคลื่อนย้ายเป็ดนำไปเลี้ยงไล่ทุ่ง

หนังสือกรมปศุสัตว์ ที่ กษ ๐๖๑๐/ว ๒๑๙๗๖ ลงวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการควบคุมมิให้เคลื่อนย้ายเป็ดไปเลี้ยงในทุ่ง

กฎหมาย

หนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๐๑/ว ๓๐๗ ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๐ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีก

หนังสือจังหวัดตาก ที่ ตก ๐๐๐๗/๗๘๒๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เรื่อง รายงานการดำเนินงานตามมาตรการจัดระบบการเลี้ยงเป็ดไล่ทุ่งให้เข้าสู่ระบบฟาร์มหรือโรงเรือน

หนังสือจังหวัดตาก ที่ ตก ๐๐๐๗/ว๙๗๕๙ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้า (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก

หนังสือจังหวัดตากที่ ตก ๐๐๐๗/๙๗๖๐ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ เรื่อง ให้เข้มงวดมาตรการเฝ้าระวังการลักลอบนำเข้า (ไล่ทุ่ง) เข้ามาเลี้ยงในพื้นที่จังหวัดตาก

หนังสือกรมปศุสัตว์ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๖๑๐.๐๔/ว ๒๑๔๐๔ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง ให้เข้มงวดตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรการควบคุม ป้องกันโรคไข้หวัดนก

ภาคผนวก